

Osztályozó vizsga követelmények

Irodalom

7. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje az egyes kispikái műfajok sajátosságait (pl. tér-, időviszonyok, szerkesztésmód, szereplők, hangnem). A szöveggyűjteményben szereplő Kosztolányi és Mikszáth, ill. más magyar elbeszélők alkotásait képes legyen a fenti szempontok szerint értelmezni. Ismerje Mikszáth Szent Péter esernyője című regényét. Képes legyen a szereplők jellemzésére.

A lírai műnem alkotásai közül ismerjen meghatározó műveket a magyar irodalom különféle korszakaiból, pl. Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály (A Reményhez), Janus Pannonius (Pannónia dicsérete), József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból. A versek elemzéséhez ismerje a tematikus és motivikus kapcsolatokat természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, öntudat, költősors, költészet /ars poetica), az alapvető képalkotási eljárásokat

Képes legyen bemutatni Kölcsey: Himnusz; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal című verseit a vershelyzet, szerkezet, műfaji változat, poétikai megoldások, versforma alapján. A vizsgázó ismerje a romantika stíluszajátosságait, értelmezni tudja szemelvények alapján a liberalizmus fogalmát az irodalomban, az új, jellegzetes műfajokat, a népiességet. Ismerje a Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi korstílusra jellemző, különféle műfajú, tematikájú alkotásait (pl. Kölcsey: Huszt; Vörösmarty: Ábránd; Petőfi: Egy gondolat bánt engemet).

A vizsgázó ismerje és képes legyen több szempont alapján elemezni Jókai A kőszívű ember fiai (vagy esetleg egy másik regénye, pl. Az új földesúr vagy A jövő század regénye) című regényét (tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, hősök, magatartásformák, erkölcsi választások – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással). Ismerje a regény műfaji változatait, a romantika megjelenési formáit (pl. szerkezet, cselekményfordulatok, jellemek, hangnem, előadásmód).

A vizsgázó ismerje az alábbi műveket: Molière: Fösvény (esetleg pl. Képzelt beteg) vagy Shakespeare egy vígjátéka vagy Szigligeti: Liliomfi vagy Goldoni: Két úr szolgája. Képes legyen több szempontú elemzésre a fenti művekről (tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok, drámai szerkezet, a komikum megjelenési formái, helyzet- és jellemkomikum, komikus jellem, jellemtípus).

Fogalmak

Kisepika, mese, monda, legenda, anekdota, novella, elbeszélés, kisregény, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet. Nagyepika, szerkezet, időviszony, térviszony, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; anekdotikus; magatartásforma.

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

Műfaji fogalmak (pl. óda, epigramma, rapszódia); romantikus ellentétezés, romantikus képalkotás.

Romantikus regény; műfaji változat (pl. heroikus regény); romantikus hős, jellem, ábrázolásmód.

Dráma, komédia, dialógus, konfliktus, alapszituáció, helyzet- és jellemkomikum, típus, jellegtípus.

8. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen kisepikai alkotások, prózai és verses műfajok, novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, egyperces novella, komikus eposz, ballada műfaji rendszerezésére. A tematikus kapcsolódások, archetipikus helyzetek felismerésére (pl. gyerekkor-felnőttkor, szegénység-gazdagság, bűn-bűnhődés, házastársi kapcsolatok, hűség, kitartás, beavatás). Ismerje Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Örkény István kijelölt műveit, Petőfi Sándor *A helység kalapácsa* című művét és Arany János egy balladáját (pl. Zách Klára; Szondi két apródja), Karinthy Frigyes *Tanár úr kérem* című művének egy részletét, karcolatokat, novellákat.

A vizsgázó ismerje Tamási Áron: *Ábel a rengetegben* vagy Szabó Magda: *Abigél* vagy Móricz Zsigmond: *Légy jó mindhalálig* (vagy egy másik regénye, pl. *Pillangó, Árvácska*) vagy Gárdonyi Géza: *A láthatatlan ember* című regényét. Képes legyen a regény elemzésére a tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód szempontjai alapján. Képes legyen felismerni és értelmezni a hősök, tettek, magatartásformák sokféleségét, a szereplők jellemét, a regény műfaji változatait (pl. fejlődésregény, történelmi regény, példázatos regény). A vizsgázó ismerje a lírai és átmeneti műfajokat, műtípusokat, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra – a műfaji rendszerezés szabályait. Képes legyen a lírai művek tematikus, motivikus kapcsolódási pontjainak felismerésére (természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, háború, szabadság, öntudat, költősors, költészet/ars poetica). A vizsgázó ismerje a verstani, poétikai fogalmak rendszerét. A szemelvények közül ismerje Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós (*Nem tudhatom*), Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírából a szöveggyűjteményben szereplő alkotásokat, a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből vett példákat. A vizsgázó ismerje 20. század elejének stílusirányzatait (impreszionizmus, szimbolizmus, szecesszió), azok stílus- és formajegyei, jellemző alkotásait. Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből a vizsgázó képes legyen egy magyar vagy világirodalmi regény sok szempontú megközelítésére (Pl. Golding: *A Legyek Ura* / Salinger: *Zabhegyező* / Rejtő Jenő egy műve / Verne egy műve / egy klasszikus bűnügyi regény).

A drámai művek közül a vizsgázó képes legyen egy tragédia és/vagy egy komédia sok szempontú megközelítésére (Shakespeare: *Romeo és Júlia*, (vagy egy Shakespeare-komédia vagy Gogol: *A revizor*). Tudja értelmezni a tér- és időviszonyokat, a szereplők rendszerét,

alapszituációt, cselekményt, konfliktusokat, a drámai szerkezetet, a hősök egyéni és tipikus vonásait, a tragikus bukás, értékvesztés/komikus lelepleződését.

A vizsgázó képes legyen értelmezni a helyszín- és időviszonylatokat, illetve karakter- és konfliktusviszonylatokat a médiaszövegekben (pl. rádióműsorban, riportban). Az átélt, elképzelt vagy hallott esemény mozgóképi megjelenítését életkorának megfelelően képes legyen megtervezni. Képes legyen a korosztályának megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény-és történet-szervezés, valamint az elbeszélés (narráció) technikájának értelmezésére, tudatosítására, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az exozíció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazására. A vizsgázó képes legyen egyszerűbb médiaszövegek létrehozására (pl. interjú, újságcikk, közösségi portálra készülő adatlap, önportré).

A vizsgázó képes legyen a szerzői és a műfajfilm néhány meghatározó jellemzőjének meghatározására, a meghatározó sajtóműfajok felismerésére, alapvető jellemzőik értelmezésére (tudósítás, riport, publicisztika, kritika).

A vizsgázó rendelkezzen az adott médiumra vonatkozó nyelvismerettel. A tömegkommunikáció médiumainak jelrendszereit, kódokat, szimbolikus kifejezőmódokat felismerje. Képes legyen a média direkt értelmezési kereteinek felismerésére és értelmezésére. Tudjon kérdéseket és állításokat megfogalmazni a mediatisált kommunikáció egyirányú és/vagy interaktív jellegével kapcsolatban. Ismerje fel a sztereotíp megfogalmazás veszélyeit a nemek, foglalkozások, életmód-minták, kisebbségek médiabeli megjelenítésében. Tudjon különbséget tenni a valóság és virtuális valóság közt. A vizsgázó képes legyen az élmények és tapasztalatok összevetésére a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. hírműsorok, talk-showk, reality-showk, életmód-magazinok, közösségi portálok, napi sajtó stb.).

Fogalmak

Kisepika, anekdota, novella, egyperces novella, komikus eposz, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet. Elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód; fejlődésregény, humor, példázat / parabola, történelmi regény.

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció, szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, szinesztézia, allegória, szimbólum, összetett költői kép.

Népszerű irodalom, bűnügyi történet, kalandregény, fantasztikus regény, tudományos-fantasztikus irodalom, humoros hangnem.

Dráma, komédia, tragédia, komikum, tragikum, dialógus, konfliktus, alapszituáció, drámai nyelv, drámai jellem.

Karakter, hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, narráció, exozíció, bonyodalom, lezárás, beállítás, jelenet, epizód, fordulat.

Dokumentum, fikció, műfaji, western, sci-fi, melodráma, burleszk, thriller, szerzői, ábrázolási konvenció, tudósítás, riport, kritika, publicisztika.

Szimbolikus kód, technikai kód, mágikus gondolkodás, értelmezési keret, egyirányú kommunikáció, interaktív kommunikáció, sztereotípiák, reprezentáció.

9. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje a mitológiai történeteket, történettípusokat, Homérosz Iliász és /vagy Odüsszeia részleteit, szemelvényeket a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és az epikából (Aiszóposz fabuláiból), A szerzőkhöz, illetve hőökhöz kapcsolódó toposzokat.

A vizsgázó ismerje az antik görög színház jellemzői, a drámai előadások (tragédia és komédia), versenyjátékok rendszerét, Szophoklész Antigoné (és az Oidipusz király részlete) című művét, az antik dráma hatása a drámatörténetre.

A vizsgázó ismerje és értelmezze a kijelölt szemelvényeket a római lírából és epikából. Catullus, Vergilius, Horatius, Ovidius, Phaedrus néhány művét képes legyen bemutatni, elemezni.

A vizsgázó ismerje az alábbi szemelvényeket az Ószövetségből: Teremtéstörténet, Káin és Ábel; A vízözön, Babel tornya, József története, Mózes és a tízparancsolat, próféták, Jónás története, zsoltárok, az Újszövetségből: Máté evangéliuma; példabeszédek, pl. A tékozló fiú, Az irgalmas szamaritánus; a passió, Pál apostol „szeretethimnusa”; az Apokalipszis egy részletét. Értelmezze a bibliai hagyomány továbbélését az európai és a magyar szóbeli és írásos kultúrában (pl. szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban).

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni az alábbi szemelvényeket: himnusz-költészet (pl. Assisi Szt. Ferenc, J. da Todi), vallomás (Augustinus); legendák; hősi ének (pl. Roland-ének), trubadúr- és lovagi költészet (pl. W. von der Vogelweide), vágánsdalok, Dante: Isteni színjáték (részlet/ek a Pokolból), Villon művei (pl. egy-két részlet a Nagy testamentumból.).

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni az alábbi szemelvényeket: Petrarca: Daloskönyv (egy-két szonett), Boccaccio: Dekameron (egy novella).

A vizsgázó képes legyen a színház- és drámatörténeti ismeretek drámajátékos tevékenységgel történő megközelítésére. Felismerje a dráma és a színjáték műfaji sajátosságait, és elhelyezze a dráma- és színháztörténet korszakaiban.

A vizsgázó ismerje a 12–15. századi latin és magyar nyelvű magyar irodalomból vett szemelvényeket Szent István intelmei, magyarországi szentek legendái, haláltánc, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Mária-siralom című műveket, Tinódi Lantos Sebestyén, Ilosvai Selymes Péter munkáit, az Árgirus-históriát; zsoltárfordításokat.

A vizsgázó képes legyen értelmezni Janus Pannonius líráját, jellemző témáit (pl. öntudat, békevágy, betegség stb.), az Epigrammákat és elégiákat (pl. Egy dunántúli mandulafáról, Búcsú Váradtól, Saját lelkéhez).

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni Balassi Bálint líráját a költői tudatosság; az életmű néhány tematikus és formai jellemzője alapján. Ismerje az alábbi verseket: Egy katonaének (kompozíció, értékrend), Júlia-vers (legalább további két mű értelmezése) Célia-vers; istenes tematika, zsoltárparafrázis vagy könyörgésvers, pl. Adj már csendességet

A vizsgázó ismerje a reneszánsz kései szakaszát (manierizmus), szemelvényeket a korszakból: Cervantes: Don Quijote (részlet), a barokk és klasszicizmus a társadalmi, politikai, ideológiai háttérét, tematikáját, stílus- és formajegyeit.

A vizsgázó ismerje és értelmezze a reneszánsz angol színházi előadás és dramaturgia összekapcsolódását, Shakespeare egy drámáját (Hamlet / esetleg Romeo és Júlia vagy más, választott mű), a francia színház és dráma történetét Molière Tartuffe vagy más művét, a komikum megjelenési formáit.

Fogalmak

Szóbeliség, írásbeliség, antikvitás, mítosz, mitológia, eposz, eposzi konvenciók, kaland, utazás mint cselekményszervező elv; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés, versláb, hexameter, disztichon, szapphói strófa, fabula, archetípus, toposz, poétika.

Színház, esztétikai minőség, tragikum, komikum, tragédia, komédia, dialógus, akció, dikció, alapszituáció, konfliktus, drámai szerkezet, kar, katarzisz.

Eposz, dal, óda, strófaszerkezet, elégia, ekloga, episztola, ars poetica, átváltozás-történet

Biblia, Ószövetség, Újszövetség, kánon, teremtéstörténet, pusztulástörténet, zsoltár, próféta, evangélium, apostol, példabeszéd, apokalipszis

Középkori irodalom, himnusz, legenda, vallomás, trubadúr, lovagi költészet, vágánslíra, nyugat-európai verselés, rím, tercina, testamentum, balladaforma, refrén.

Reneszánsz, humanizmus, humanista, novella, szonett, versciklus.

Commedia dell'arte, farce, misztériumjáték, moralitás, passió, rögtönzés, állandó típusok, színpadformák

Írásbeliség, szóbeliség, nyelvemlék, szövegemlék, kódex, prédikáció, legenda, himnusz, históriás ének, széphistoria, zsoltárfordítás

Elégia, epigramma, búcsúzásvers, refrén, disztichon, költői magatartás, irónia, gúny, interkulturalitás, újplatonizmus

Kötetkompozíció, dallamvers, szövegvers, ütemhangsúlyos verselés, rímelhelyezkedés, Balassi-strófa.

Barokk, klasszicizmus; korstílus, stílusirányzat.

Drámai műfajok, drámai szerkezet, drámai nyelv, drámai jellem, blank verse.

Felvonás, jelenet, díszlet, jelmez, szerzői utasítás, hármasság, mértéktartás, helyzetkomikum, jellemkomikum, nyelvi komikum, jellemtípus, bizalmas, rezonőr.

10. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje Pázmány Péter értekező prózájának a szöveggyűjteményben szereplő részleteit (hitvita, prédikáció), Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem című eposzát, a barokk sajátosságokat, a szerkezet, a koncepció és az üzenet, embereszmény és értékrend meghatározó elemeit.

A vizsgázó ismerje a felvilágosodás irodalmának jellemző műfajait és stílusirányzatait, a klasszicizmus, szentimentalizmus (érzékenység), rokokó művészet stílusjegyeit.

A vizsgázó képes legyen értelmezni az alábbi műveket: Defoe: Robinson Crusoe, Swift: Gulliver utazásai, Voltaire: Candide, Rousseau szöveggyűjteményben szereplő szemelvényeit, Goethe Werther című regényét, Schiller különféle műfajú alkotásait.

A vizsgázó ismerje a kuruc költészethez kapcsolódó irodalmi formákat, Mikes Kelemen Törökországi levelek című művének a szöveggyűjteményben szereplő részleteit. Ismerje a felvilágosodás korának művelődési programját, Bessenyei György értekező prózai művének részletét (pl. Magyarság), Batsányi János politikai költészetét, Kármán József Fanni hagyományai című regényét, Kazinczy Ferenc irodalomszervező tevékenységét és írói munkásságát (legalább három epigrammáját).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Csokonai Vitéz Mihály életművének műfaji, formai és stiláris sokszínűségét, értelmezni A Reményhez, A tihanyi Ekhóhoz és még legalább egy művet (pl. Az estve, Tartózkodó kérelem, A Magánossághoz stb.).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Berzsenyi Dániel portréját, a jellemző műfajokat, témákat, életérzéseket, értelmezni A közelítő tél, A magyarokhoz I. és legalább még egy művet (pl. Levéltöredék barátnémhoz, Osztályrészem).

A vizsgázó ismerje a romantika irodalmának jellemzőit (esztétikai elvek, művészi szabadság, stílus- és formajegyek; ironikus látásmód, groteszk minőség), az új műfajokat, formákat (pl. történelmi regény, bűnügyi történet, drámai költemény, verses regény), a társadalmi típusokat (felesleges és karrierista hősök, hivatalnokok).

A vizsgázó ismerje Byron, Shelley, Keats; Poe szöveggyűjteményben szereplő műveit, olvasson el legalább egy művet Victor Hugo, E. T. A. Hoffmann, Puskin, Balzac, Stendhal, Gogol műveiből. Képes legyen az olvasott művek elemző értelmezésére.

A vizsgázó képes legyen Katona József Bánk bán című művének értelmezésére (problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás”).

A vizsgázó ismerje a magyar irodalmi életjellemzőit, szereplőit a 19. század első felében (orgánumok, folyóiratok, alkotói csoportok, a reformkori nemzeti romantika, népiesség programja).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Kölcsey Ferenc portréját; közéleti szerepét, tudja értelmezni a Hymnus és még egy lírai alkotását (pl. Elfojtódás; Vanitatum vanitas; Zrínyi dala; Zrínyi második éneke). Ismerje Kölcsey értekező prózája (pl. Nemzeti hagyományok és / vagy a Parainesis részlete).

A vizsgázó képes legyen bemutatni Vörösmarty Mihály portréját és életművét a romantikus világlátás, tematika és képalkotás szempontjából. Tudja értelmezni a Szózat, Előszó és még egy-két lírai alkotást (pl. Késő vágy; Gondolatok a könyvtárban; Az emberek, A vén cigány), illetve tudja értelmezni a Csongor és Tünde alapkérdéseit, értékszerkezetét, a motívumokat, műfaji sajátosságokat.

A vizsgázó ismerje Petőfi Sándor életművét, a pályaszakaszokat (életérzések, költői magatartás) és jellemző alkotásokat, a népi szemléletmód hatását; romantika és népiesség viszonyát. Ismerje a legfőbb témákat: (pl. szerelem, táj, ars poetica), versciklusokat; lírai műfajok és líratípusok (pl. dalok, helyzetdalok, ódák, elégiák, rapszódia; tájlíra, forradalmi látomásvers) és versformák változatosságát. Képes legyen értelmezni a A pusztán, télen; A XIX. század költői; Európa csendes, újra csendes...; Szeptember végén, és még legalább három-négy lírai alkotást, a verses epika alkotásai közül A helység kalapácsát mint eposzparódiát; és/vagy Az apostolt.

A vizsgázó ismerje Jókai alkotásainak jellemzőit, műfajait, regényírói művészetének sajátosságait a romantikus prózaepika jellegzetes alkotásait. Ismerje és tudja értelmezni Jókai Mór Az arany ember (esetleg más regényének) című művét.

Fogalmak

Barokk eposz, eposzi konvenciók a barokkban, erkölcsi érték, heroizmus, körmondat.

Felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, rokokó, valóság és fikció, elbeszélői nézőpont, kalandregény, robinzonád, fejlődésregény, éregény, levélregény, tézisregény, ellenutópia, szatíra (szatirikus hangnem).

Nyelvújítás, irodalmi élet, művelődési program, értekezés, szentencia, szimultán ritmus, bölcséleti óda, elégiko-óda, elégia, dal, episztola, létösszegzés, időszembesítő verstípus, antik strófaszerkezetek.

Műfajkeveredés, hangnemi kevertség, groteszk, ironia, bűnügyi történet, történelmi regény, verses regény, regényciklus, analitikus regény.

Vándorszínház, állandó színház, szerepkör, intrikus, naiva, késleltetés, drámai nyelv, klasszicizmus és romantika.

Irodalmi élet, népköltészet, népdalgyűjtés; nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, rapszódia, romantikus ironia, drámai költemény.

Népiesség, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, látomásköltészet, ars poetica, komikus eposz, költői szerep, váteszköltő.

Történelmi regény, vallomásregény, epizód, leírás, utópia, humor, anekdota.

11. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje Arany János életművét, a pályaszakaszokat, az életműben felvetett erkölcsi, magatartásbeli kérdéseket és válaszokat. Képes legyen a lírai beszédmód változatainak értelmezésére (korszakjellemező beszédmódok, az életmű főbb alkotói korszakai, költői szerepének jellegzetességei). Képes legyen a jellemző lírai tematika (pl. ars poeticák), hangnemek, műfajok (pl. elégiko-óda, elégia) és szerkesztésmód, verstípusok (pl. idő- és értékszembesítés, létösszegzés) a nagykörösi és a kései költészet (Letésem a lantot, Epilogus és legalább még két-három lírai alkotás) alkotásainak elemzésére. Ismerje a ballada műfaji sajátosságait; a tematikus és szerkesztésmódbeli különbségeket, a két balladakorszak alkotásait (A walesi bárdok és még legalább 1–2 ballada), a verses epikai alkotások közül ismerje a Toldi és a Toldi estéje című műveket.

A vizsgázó ismerje Madách Imre Az ember tragédiája című művét, képes legyen a mű sok szempontú elemzésére (cselekmény-szerkezet: keret- és történeti színek, személyiségközpontúan / lírai szerkezet: tematikus, szétválás-sorozat, problematika, történelemszemlélet, szabadelvűség és pozitívizmus, az idő, tér, anyag szerepe az emberiség és különböző szellemi irányok történetében).

A vizsgázó ismerje a realista és naturalista epika jellemzőit (esztétikai elvek, tematika, látásmód, stílus- és formajegyek), a 19. század közepétől a prózaepika újításait (nézőpontok, síkváltások, időszerkezet, polifónia; új műfaji változatok).

A vizsgázó ismerje az impresszionizmus, szimbolizmus és a lírai műnem megújításának kísérleteit (pl. a személyiség, a lírai közvetlenség háttérbe szorulása, a látomás felszabadítása, objektívizálódás). Képes legyen az olvasott művek elemzésére: Emily Brontë Űvöltő szelek, Dickens Karácsonyi ének, Flaubert Bovaryné, Zola, Tolsztoj és Dosztojevszkij szabadon választott regénye, illetve Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Rilke, Whitman műveinek elemző értelmezésére.

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni Ibsen: Babaszoba/Nóra vagy A vadkacsa, Csehov Ványa bácsi vagy Három nővér című művét a dramaturgia sajátosságok (pl. a drámaiság fogalmi változása; drámaiatlan/lírai dráma; főszereplő-, konfliktusok és cselekmény-nélküliség; csoportképek/cselekvésképtelenség; párhuzamos monológok/fedett dialógusok, ironikus látásmód) és új műfaji változatok, új játéktípus szempontjából

A vizsgázó ismerjen a 19. század második felének magyar irodalmából néhány szerzőt és művet (részletet). Vajda János alkotói helyzete, költészetének jellemzői (legalább egy műve, pl. Húsz év múlva, A vaáli erdőben, Az üstökös). A századvég és századelő novellisztikája (műelemzési lehetőségek, pl. Gozdsu, Petelei, Gárdonyi, Tömörkény, Bródy Sándor műveiből).

A vizsgázó képes legyen értelmezni Mikszáth egy szabadon választott novelláját és regényét (pl. Beszterce ostroma, A Noszty fiú esete...).

A vizsgázó ismerje a Nyugat folyóirat és mozgalom történetét, szerkesztési elveket, szerkesztőket, kritikusokat, az egyes nemzedékeket; célkitűzéseket; filozófiai és stílusirányzatok hatását.

Ismerje és képes legyen értelmezni Juhász Gyula költészetének sajátosságait (pl. impresszionizmus, nosztalgia, emlékezés, legalább egy műve, pl. Tiszai csönd, Milyen volt; életképszerűség, leíró jelleg, pl. Tápai lagzi). Ismerje és képes legyen értelmezni Tóth Árpád lírájának jellemzőit; tematikáját, hangnemeit, formáit (magányélmény, elégikuság, impresszionizmus stb., legalább egy-két műve, pl. Hajnali szerenád, Esti sugárkoszorú, Elégia egy rekettyebokorhoz, Lélektől lélekig, Jó éjszakát!).

A vizsgázó ismerje Ady Endre életművét, a kötet- és cikluskompozíció; költői szerepvállalás, az innováció szándéka szempontjából. Ismerje a meghatározó korszakok (pl. költői indulás,

világháború), kötetek (pl. Új versek, A halottak élén), témák, motívumok (pl. magyarság, istenes, létharc, látomásszerű tájvers, ars poetica; élet-halál, hajó, ugar) rendszerét. Képes legyen Ady jellemző alkotásainak értelmezésére: A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...; Kocsi-út az éjszakában és még 4-5 mű (memoriterek is), pl. Párisban járt az Ősz; A magyar ugaron; Harc a Nagyúrral; Hunn, új legenda; Bujdosó kuruc rigmusa; Az eltévedt lovas; Emlékezés egy nyár-éjszakára stb., publicisztikája.

A vizsgázó ismerje Móricz alkotásainak jellemzőit, írásművészetének sajátosságait; naturalista és realista ábrázolásmódját. Értelmezze a tárgyköröket, témákat (pl. paraszti, dzsentri; szegénység) és műfaji változatokat (novella, elbeszélés, történeti példázat, idill-típusú regény stb.). Képes legyen legalább két novella elemzésére (pl. Tragédia, Szegény emberek, Barbárok) és egy Móricz-regény (pl. Úri muri, Rokonok, Sárarany, Az Isten háta mögött) elemző értelmezésére, sok szempontú megközelítésére (pl. műfaji változat; szerkezet, jellemábrázolás, elbeszélés-technika, nézőpont, közlésformák, hangnemek, írói előadásmód; problematika (pl. vívódó hősök, dzsentri-ábrázolás).

A vizsgázó ismerje Kosztolányi Dezső életművét, a pályaszakaszokat, életérzéseket, költői magatartásformákat; világképet, művészetfelfogást (homo aestheticus); a jellemző stílusirányzatokat (pl. impresszionizmus, expresszionizmus). Képes legyen értelmezni a lírai tematika; hangnemek, műfajok, versciklusok rendszerét és konkrét példákkal bizonyítani tudja azok megvalósítását (pl. A szegény kisgyermek panasza); Számadás-kötet; kis- és nagyszerkezetek; ars poeticák; legalább 4 lírai alkotás, köztük: Hajnali részegség, Halotti beszéd. Képes legyen Kosztolányi novelláinak (pl. A kulcs, Fürdés, Esti Kornél-novellák stb.) elemző értelmezésére. Képes legyen Egy Kosztolányi-regény (pl. Édes Anna, Pacsirta) elemző értelmezése, sok szempontú megközelítésére.

A vizsgázó ismerje Babits Mihály életművét, a pályaszakaszokat, köteteket, költői magatartásformákat (pl. pályakezdés; világháborúk ideje; kései költészet); életérzések, világkép, értékrend, művészetfelfogás (homo moralis), a bölcséleti, filozófiai érdeklődés hatásait. Ismerje Babits jellegzetes stílusait (pl. impresszionizmus, szecesszió, szimbolizmus); klasszicizálás, antikizálás; hagyomány és modernség egységét. A jellemző lírai tematika, költői magatartás szempontjából képes legyen értelmezni a Húsvét előtt, a próféta szerep elutasítása vagy vállalása szerint pl. Mint különös hírmondó; a versszerkezetek, hangnemek, formák, motívumok gazdagsága alapján az Esti kérdés, Ősz és tavasz között; ars poeticus alkotások közül A lírikus epilógja; Cigány a siralomházban; Csak posta voltál című műveket. Képes legyen értelmezni a Jónás könyvét, mint az ószövetségi példázat parafrázisát.

A vizsgázó ismerje Karinthy kisepikájának jellemzőit, képes legyen szabadon választott novella elemző értelmezésére (pl. A cirkusz; Találkozás egy fiatalemberrel; Barabbás) és a Tanár úr kérem karcolatgyűjtemény darabjai alapján. Ismerje az irodalmi karikatúrák (néhány, már megismert szerző /mű és paródiája) az Így írtok ti szemelvényei alapján.

A vizsgázó képes legyen értelmezni Krúdy Gyula írói világát, egyéni hangját legalább egy Szindbád-novella alapján (pl. Negyedik út, Ötödik út); anekdotikusság, az idő és az emlékezés formaalkotó szerepét a novellákban. Ismerje a Krúdy-művek atmoszférájának, témáinak, alakjainak, motívumainak megidézését (stílusimitációk, pl. Márai Sándor: Szindbád hazamegy; Huszárik Zoltán: Szindbád).

Fogalmak

Elbeszélő költemény és verses regény, ballada, ütemhangsúlyosa és időmértékes formák (és együtthatásuk), verstípusok (idő- és értékszembesítés, létösszegzés).

Drámai költemény, lírai dráma, bölcséleti mondanivaló, falanszter, ellenutópia, pozitívizmus Realizmus, naturalizmus, impresszionizmus, szimbolizmus; eszmeregény, polifonikus regény, tolsztojizmus, regényciklus, l'art pour l'art, tiszta költészet, kötetkompozíció, hangulatlíra, prózavers, szabad vers, objektív líra, tárgyvers.

Drámaiatlan dráma, analitikus drámai szerkezet, párhuzamos monológ, élethazugság.
Hangulatlíra, filozófiai dal, anekdotikusság.
Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió.
Klasszikus modernség, szecessziós-szimbolista látásmód, tagoló vers, kötetkompozíció, ciklikus szerkesztés.
Realista és naturalista ábrázolásmód, népi írók mozgalma.
Versciklus, novellaciklus, példázat, lélektan.
Bergsoni időszemlélet, ditirambus, próféta-ság, küldetésstudat, rájátszás.
Humor, paródia, karcolat, novellaciklus, hasonmásalak, nosztalgia.

12. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje az avantgárd irányzatokat, a formabontás és formaépítés tendenciáit. Képes legyen bemutatni a futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus irányzatait néhány szemelvény, az egyes irányzatok dokumentumai, illetve néhány irodalmi alkotás alapján (pl. Marinetti, Majakovszkij; Trakl, G. Benn; Apollinaire, Éluard műveiből).

A vizsgázó ismerje az avantgárd nem irodalmi irányzatait (kubizmus, konstruktivizmus, dada, stb.), azok célkitűzéseit, formajegyeit. Ismerje a magyar avantgárd sajátosságait, az aktivizmus programját, Kassák Lajos szerepét, képes legyen egy-két művének elemzésére (pl. Mesteremberek; A ló meghal...).

A vizsgázó tudja értelmezni Kafka Az átváltozás, Thomas Mann Mario és a varázsló, Bulgakov A Mester és Margarita, Camus Közöny), Orwell Állatfarm című műveit, ismerje Faulkner, Hemingway, Hrabal, I. B. Singer, Szolzsenyicin alkotásokat.

A vizsgázó ismerje és képes legyen értelmezni a lírikus látásmódja alapján T.S.Eliot egy-két művét.

A vizsgázó ismerje a 20. századi és/vagy a kortárs drámairodalom egy-két jellemző tendenciáját (pl. az epikus dráma, abszurd dráma, egzisztencialista dráma, groteszk színház, amerikai drámairodalom köréből).

Szemelvények, részletek drámai művekből: pl. Brecht (pl. Koldusopera/Kurázi mama; Beckett: Godot-ra várva; Ionesco: A kopasz énekesnő; Dürrenmatt (pl. Az öreg hölgy látogatása/A fizikusok); egy szerző, mű középpontba állítása.

A vizsgázó ismerje Radnóti Miklós portréját, életművét (haláltudat, munkaszolgálat, lágervers; idill és tragikum). Képes legyen megfogalmazni a kor jellemzőit (pl. Töredék), Radnóti tragédiáját és költői magatartásformáit (jóság, tiltakozás, lázadás, emlékezés, emberség, hazaszeretet, pl. Nem tudhatom, hitvesi költészet, pl. Tétova óda, Levél a hitveshez) a versek alapján. A vizsgázó tudja értelmezni a jellemző műfajokat, témákat, életérzéseket, stílári sokszínűséget (avantgárd, szabad vers, klasszicizálás stb.) az elkogaciklus egyes darabjait (a Hetedik ecloga és legalább még egy mű pl. Negyedik ecloga), a Tajtékos ég és a bori notesz (pl. Erőltetett menet, Razglednicák) verseit.

A vizsgázó ismerje Szabó Lőrinc költészetének jellegzetes verseit pl. a Lóci-versek, Az Egy álmai; a Semmiért egészen és versciklusainak (pl. a Tücsökzene) néhány darabját.

A vizsgázó ismerje Weöres Sándor költészetének tematikus és formai változatosságait (pl. a Rongyszőnyeg; Magyar etüdök alapján); gondolati költészetét; szerepverseit, stílusutánezatait (pl. a Psyhé szemelvényei).

A vizsgázó ismerje Pilinszky János világlátásának tükrözödését költészetében; alkotásmódjának, poétikai megoldásainak, motívumainak sajátosságait a Harmadnapon és még egy műve alapján (pl. Négysoros, Francia fogoly, Harbach 1944, Apokrif stb.).

A vizsgázó ismerje Márai Sándor életművét néhány epikus szemelvény alapján (pl. Egy polgár vallomásai; A gyertyák csonkig égnek; Napló), lírai alkotásai közül képes legyen értelmezni a Halotti beszéd című verset.

A vizsgázó képes legyen Ottlik Géza Iskola a határon című regénynek elemző értelmezésére.

A vizsgázó ismerje Illyés Gyula lírájának sajátosságait, képes legyen az Egy mondat a zsarnokságról és más művei (pl. Bartók, Koszorú) elemzésére, tudja az irodalmi szociográfia műfaji sajátosságait és képes legyen ezek bemutatására a Puszták népe című mű alapján.

A vizsgázó ismerje Németh László egy regényét (pl. Iszony) vagy egy drámáját (pl. II. József; A két Bolyai).

A vizsgázó ismerje Nagy László költői világát, alkotásmódját (pl. népiesség, hosszúénekek, montázstechnika, képrendszer, portrévers, képvers), képes legyen egy-két mű (pl. Himnusz minden időben, Ki viszi át a szerelmet; József Attila!; Menyegző) elemző értelmezésére.

A vizsgázó ismerje Örkény életművét, képes legyen a novellák és a drámai alkotások elemző értelmezésére választott művek alapján (pl. Tóték)

A vizsgázó ismerjen műveket az alábbi szerzőktől és képes legyen azok elemző értelmezésére: szépróza: Gion Nándor, Mészöly Miklós, Szabó Magda (pl. Abigél), Sánta Ferenc (pl. Sokan voltunk), Sütő András műveiből;

líra: Áprily Lajos, Dsida Jenő, Nemes Nagy Ágnes, Orbán Ottó, Sinka István, Szilágyi Domokos egy-két műve;

értekező próza, esszé: Nemes Nagy Ágnes, Szerb Antal

Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás: a nemzeti konzervatív irodalom, a népi írók mozgalma, a határon túli és emigráns irodalom.

A vizsgázó ismerje és képes legyen Kertész Imre Sorstalanság című regényének elemző értelmezésére.

A vizsgázó képes legyen tájékozódni az irodalmi és könyvtári adatbázisok, blogok, kritikai folyóiratok között.

A vizsgázó képes legyen a régió, tájegység, település, kerület, iskola kulturális, irodalmi, múltbeli és jelen hagyományainak felismerésére és értelmezésére (pl. kisebbségi irodalom, folklór, múzeum, színház stb.);

A vizsgázó ismerje a budapesti irodalmi helyszíneket (irodalmi kávéházak, szülőházak, emlékszobák, PIM, temető, színház stb.).

A vizsgázó ismerje a szórakoztató irodalom típusai, hatáskeltő eszközeit és sajátos műfajainak jellemzőit (pl. fantasy-irodalom, detektívregény, sci-fi, lektúr; dalszöveg), képes legyen ezek bemutatására saját olvasmánya alapján.

A vizsgázó ismerjen irodalmi alkotások alapján készült filmeket, képes legyen ezek elemző értelmezésére és a szöveggel való összevetésre (pl. Szindbád, Édes Anna, Sorstalanság, Zeffirelli filmek, Harry Potter, A Gyűrűk Ura stb.)

A vizsgázó ismerje az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajait (pl. SDT stb.).

Fogalmak

Avantgárd, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, aktivizmus, szabad vers, szimultanizmus, önműködő írás, képvers.

Neoavantgárd, posztmodern, családrégeny, objektív líra, vezérmotívum, montázstechnika, abszurd.

Epikus színház, abszurd dráma. elidegenítő effektusok, song, tézisdráma, abszurd dráma, példázatosság, groteszk komédia, paradoxon

Eklogaciklus, idill és tragikum, razglednica.

Szerepvers, stílusutánczás, négyesoros

Népi írók mozgalma, irodalmi szociográfia, hosszúénekek, portrévers, képvers, groteszk látásmód, egyperces novella.

Művelődéstörténet, irodalomtörténet, nézőpont, nézőpontváltás, nemzeti konzervatív irodalom, parabola, intertextualitás; költői attitűd, költői szerep; Kárpát-medencei, erdélyi irodalom; emigráns irodalom; „ötágú síp”.

Kortárs nyilvánosság, nyomtatott és internetes folyóiratok, hangoskönyv, digitális közlés.

Régió, regionalitás, hagyomány, kisebbség, nemzetiség, folklór, az irodalom „földrajza”, interkulturalitás, kulturális emlékezet.

Ízlés, értelmezés, szórakoztatás, populáris kultúra, kultusz, divat, irodalmi ismeretterjesztés, digitális kultúra, (film) adaptáció.

Magyar nyelv

7. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozásra. A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció üzeneteinek dekódolása.

Ismerje az érvelési technikákat. Képes legyen beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálni tudjon mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben. Ismerje az alábbi műfajokat: vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás. Ismerje a szövegfeldolgozás módjait, adatkeresési technikákat. Képes legyen az elektronikus, internetes információforrások kezelésére.

Ismerje a tömegkommunikációs műfajok jellemzőit. Képes legyen többféle jegyzetelési technika, forma használatára, a célnak megfelelő kiválasztására, alkalmazására, különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotására: elbeszélés, jellemzés, vélemény.

Képes legyen az írásjelek, a szöveg központosásának legfontosabb szabályainak alkalmazására. Ismerje a magyar nyelv eredetét (finnugor rokonság), helyét a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékait példákkal tudja igazolni.

Fogalmak

Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd

Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, sajtóműfaj (hír, tudósítás, interjú)

Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Jegyzet, elektronikus szöveg, komment, blog, önéletrajz.

Központosítás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel).

Egyenes, szabad függő, függő idézet.

Nyelvváltozat, nyelvcsalád, uráli nyelvcsalád, finnugor nyelvrokonság, agglutináló

8. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó ismerje a mondat nyelvi funkcióit, felépítését, szerkezetét, a mondatfajtaikat, szövegszervező erőt. Képes legyen a mondat átalakításra a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.

Ismerje a szószerkezetek fajtáit, a fő mondatrészek szerepét, a mondatbeli viszonyokat, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőit.

Fogalmak

Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.

Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.

Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (pl. idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).

Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.

Viszonyzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédigék, igekötő.

Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

9. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen a beszédhelyzetnek megfelelő adekvát nyelvhasználatra, szövegszerkesztésre előszóban, használni tudja a szó- és beszédfordulatokat, kommunikációs helyzeteket. A tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus) felismerése. Ismerje és használja az élőszó zenei kifejezőeszközait, a nonverbális kommunikációs eszközöket.

Ismerje a kommunikáció típusait: személyes, csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció. A tömegkommunikáció jellemzőinek, funkcióinak, megjelenési formáinak, nyelvi és képi kifejezési formáinak ismerője és alkalmazója legyen. Ismerje a tömegkommunikációs műfajokat, az új „szóbeliség” (skype, chat) jelenségeinek jellemzőit.

A vizsgázó képes legyen a mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismerésére, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetésére.

Ismerje a magyar hangállományát, magánhangzók és mássalhangzók rendszerét, a hangok alapvető képzési, ejtési jellemzőit. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggését értse, alkalmazni tudja. Ismerje a magyar hangrendszer nyelvjárási eltéréseinek jellegzetes példáit, képes legyen egy tanult idegen nyelvi hangrendszerrel történő összehasonlításra.

Ismerje az alaktani sajátosságokat, a szavak szófaji rendszerét, a szószerkezet fogalmát, típusait, mondatbeli szerepüket.

Ismerje a mondat fogalmát, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusait, az egyszerű és összetett mondatok típusait, a helyes mondatszerkesztés szabályait.

A vizsgázó ismerje a helyesírás alapelveket, a főbb szabályszerűségeket, a szöveg központosításának szabályait, az írásjelek funkcióját. Alkalmazni tudja a központosítást. Képes legyen alkalmazni az egybe- és különírás szabályait, az idegen szavak helyesírási szabályait, a latin betűs szavak átírását. Ismerje és tudja használni a helyesírási szótárakat, elektronikus helyesírás-ellenőrző programokat. Értelmezni tudja a normától való eltérés stilisztikai hatásait.

Fogalmak

Kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás).

Kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai szerep, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák), tömegkommunikáció.

Tájékoztató műfaj (hír, közlemény, tudósítás, riport, interjú).

Véleményközlő műfaj (kommentár, glossza, jegyzet, olvasói levél, ismertetés, ajánlás).

Hang, fonéma, hangtörvény, szóelem (morféma): szabad és kötött morféma, szótó, képző, jel, rag.

Szófaj: alapszófaj, viszonyzó, mondatszó.

Szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma.

Mondatrész: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző. Vonzat.
Mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat.
Helyesírási alapelv, nyelvi norma

10. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen az önálló szövegfeldolgozásra, a szövegbefogadás céljának megfelelő olvasási stratégia és szöveg-feldolgozási mód megválasztására, a szöveg és kép összefüggésének felismerésére. Ismerje a hatékony jegyzetelési és vázlatírási technikákat és képes legyen alkalmazni azokat.

Ismerje a különböző magánjellegű és hivatalos szövegek szerkezetének sajátosságait. A kommunikációs célnak megfelelően, adott szempontok és terjedelem szerint képes legyen a szövegtömörítés, szövegbővítés alkalmazására. Tudjon különféle anyagokat gyűjteni írott és nem írott források felhasználásával. Helyesen használja az idézés szabályait.

Ismerje az esszé típusait, jellemzőit, az esszéírás folyamatát, képes legyen ismereteit alkalmazni.

Ismerje a gyakoribb internetes szöveg szerkezetének, megjelenésének, közlési szándékának sajátosságait, az internetes szövegek nyilvánosságának etikáját.

Ismerje a szöveg jellemzőit, szerkezeti sajátosságait, a szövegegység fogalmát. Képes legyen a szóbeli és az írásbeli szövegalkotásra.

Ismerje a szóbeli és írott szövegek szerepét, a szövegfonetikai eszközök és az írásjegyek szövegértelmező szerepét, a szövegköziség, az internetes szövegek jellemzőit, a szövegtípusok általános jellemzőit. Képes legyen az írott és internetes szövegek összehasonlítására, az eltérő és azonos jegyek megfigyelésére és megnevezésére, a különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítására, megvitatására, kritikai következtetés levonására.

A vizsgázó képes legyen felismerni a jellegzetes stílustípusokat (stílusárnyalatokat). Ismerje a nyelvi szintek alkalmi és a szótárakban jelölt állandó stílusértékét, tudja alkalmazni a szövegalkotásban. Ismerje a leggyakoribb stílusrétegek jellemzőit, a befogadóra tett hatását, a szövegtranszformációs eljárásokat. Értelmezni tudja a stíluszeszközöket a művészi és mindennapi szövegekben (jelentésfeltáró, hatáselemző gyakorlatok). Képes legyen a helyzetnek, kommunikációs célnak megfelelő stíluszeszközök tudatos használatára a szövegalkotásban.

A vizsgázó ismerje a szavak jelentésszerkezetét, a hangalak és jelentés viszonyát, a motivált és motiválatlan szavak használatát, a képi kifejező eszközök jellemző típusait, a jelentés nyelvi-grammatikai funkcióit.

Fogalmak

Hivatalos levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, meghatalmazás, elismervény. Esszé, értekezés, tanulmány.

Szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet.

Szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz.

Szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím).

Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv).

Nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés).

Intertextualitás.

Szövegtípus (monologikus, dialogikus és polilogikus; beszélt, írott, elektronikus; spontán, tervezett).

Szövegműfaj (elbeszélő, leíró, érvelő).

Nyelvhasználati szinterek szerinti szövegtípus (mindennapi, közéleti és hivatalos, tudományos, sajtó és média, szépirodalmi).

Szövegfonetika (hangsúly, hanglejtés, hangerő, szünet, beszédtempó).

Stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.).

Stílusérték (alkalmi és állandó).

Stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi).

Stílushatás.

Szókép (metafora, hasonlat, szinesztézia, metonímia, szinekdoché, összetett költői kép, allegória, szimbólum).

Alakzat (ellipszis, kötőszóhiány, ismétlődés, gondolatritmus, oximoron).

Mondatstilisztikai eszköz (verbális stílus, nominális stílus, körmondat).

Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés, alliteráció, áthajlás, figura etimologica, expresszivitás, eufemizmus, evokáció, archaizálás, egyéni szóalkotás, poétizáció.

Jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály. Denotatív, konnotatív jelentés. Metaforikus jelentés. Motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó.

Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés.

11. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen a különböző kommunikációs színtereknek és helyzeteknek megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata. Az egyes helyzetek által megkívánt formák megsértésének dekódolására, a szándék felismerésére, megfelelő kezelésére. Képes legyen a kommunikációs zavarok felismerésére és feloldására, a manipulációs szándékok felismerésére. A vizsgázó tájékozott legyen különféle beszédhelyzetek megítélésében; megfelelő stílus és magatartás megválasztásában, felismerje a reklámok, internetes felületek verbális és nem verbális közlési szándékait.

A vizsgázó alkalmas legyen kulturált vitában való részvételre, saját vélemény kifejezésére. Ismerje szónok tulajdonságait, feladatait, a szónoki beszéd kommunikációs funkcióit. Képes legyen önálló beszéd felépítésére, megszerkesztésére az anyaggyűjtéstől a megszólalásig, az érvek felépítésére, elrendezésére.

A vizsgázó képes legyen kiselőadás és a vizsgafelelet felépítése, a hatásos előadásmód eszközeinek használatára.

A vizsgázó képes legyen az előadás szemléltetésének módjaira: bemutatás, prezentáció stb., az audiovizuális és multimédiás közlés különböző formáiban.

A vizsgázó képes legyen hivatalos felszólalás, hozzászólás megszövegezésére, előadására, monologikus szöveg (előadás, beszéd) és memoriter kifejező tolmácsolására.

A vizsgázó ismerje nyelvet mint jelrendszer, a nyelvet mint a gondolkodás részét, főbb nyelvtípusokat és jellemzőiket (képes legyen az anyanyelv és más, tanult, ismert nyelvek jellemző tulajdonságainak összehasonlító vizsgálatára).

Ismerje a korlátozott kódú nyelveket pl. gesztusnyelvek, jelnyelvek.

A vizsgázó ismerje a nyelvhasználat, a beszélgetés, a társalgás főbb összetevőinek a különféle beszédaktusok szerepének, megnyilvánulási formáit, értelmezni tudja az együttműködési elveket, használja tudatosan, illetve értése azokat. Ismerje az udvariassági formákat és használni is tudja.

Fogalmak

Kommunikációs zavar, manipuláció, demagógia

Retorika, szónok, szónoklat, beszéd fajta (bemutató, tanácsadó, törvényszéki), alkalmi beszéd, meggyőző szövegműfaj (vita, ajánlás).

Szónoklat, bevezetés (az érdeklődés felkeltése, a jóindulat megnyerése, témamegjelölés), elbeszélés, érv, cáfolat, befejezés (összefoglalás, kitekintés).

Érv, tétel, bizonyítás, összekötőelem.

Érvelés, indukció, dedukció.

Nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló).

Korlátozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv

Megnyilatkozás.

Társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás.

Beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció).

Deixis.

Együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, mód, kapcsolódási).

12. évfolyam

Ismeretek

A vizsgázó képes legyen lényegre törő, világos fölépítésű, információban gazdag, kifejtett szöveg alkotására tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák valamelyikében (pl. digitális formában, multimédiás kiegészítésekkel).

Képes legyen a mondat- és szövegszerkezet stiláris lehetőségeinek, a szavak hangulatának, stílusértékének, nyelvrétegbeli stiláris különbségének felismerésére, alkalmazására, érvelő esszé szerkezetének pontos megtervezésére.

A vizsgázó ismerje a fejlődési irányokat, változásokat a mai magyar nyelvben, a nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia sajátosságait, a magyar nyelv helyzetét a határon túl. A vizsgázó ismerje a hazánkban élő nemzetiségi nyelvhazánálát.

A vizsgázó ismerje a nyelvművelés fogalmát, kérdéseit, feladatát, színtereit, a nyelvi normát, a nyelvváltozatok rendszerét, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódását. Ismerje a köznyelv jellemzőit, használati területét, a nyelv társadalmi tagolódása szerinti csoportnyelveket, azok jellemző használati körét, szókincsét, a szleng és az argó fogalmát, kialakulását, jellemző előfordulását, funkcióját. A vizsgázó ismerje a nyelv területi tagolódását: a leggyakoribb nyelvjárásaink jellemzői, területi megjelenését, a regionális köznyelv jellemzőit, a határon túli magyar nyelvhasználat főbb adatait, tendenciáit, a kétnyelvűség, kettősnyelvűség, kevert nyelvűség kérdéseit. Ismerje a nyelvváltozatokat bemutató nyomtatott és elektronikus forrásokat (pl. szótárak, kézikönyvek, adatbázisok, honlapok), képes legyen azok tanulmányozására. A vizsgázó képes legyen a tömegkommunikáció, valamint az információ társadalom hatásainak felismerésére.

A vizsgázó ismerje a főbb nyelvtípusokat és nyelvcsaládokat, a magyar nyelv jellemzőit, a magyar nyelv eredetét, finnugor rokonságának bizonyítékait, történetét, kutatóit. A vizsgázó ismerje a nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos eszközeit, a nyelvtörténeti kutatások forrásait (kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek).

Ismerje a magyar nyelv történetének főbb korszakait, a legfontosabb nyelvemlékeinket (A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom). Ismerje és tudja használni a nyelvtörténeti-nyelvtudományi kézikönyveket (pl. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára – TESZ). A vizsgázó ismerje az összehasonlító nyelvtudomány módszereit, a szókincs jelentésváltozásának főbb típusait, tendenciáit, a nyelvújítás történetét, hatását, az ortológus-neológus vita főbb állomásait és szereplőit, a magyar nyelv standardizációjának folyamatát, valamint a mai nyelvállapot jellemzőit.

A vizsgázó képes legyen a tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, nyelvi ismeretek rendszerező áttekintésére.

Fogalmak

Szövegalkotás, szövegszerkesztés, érvelő esszé.

Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, norma.

Nyelvváltozat.

Vízszintes és függőleges tagolódás (standard köznyelv, társalgási nyelv, irodalmi nyelv, dialektus, szociolektus).

Nyelvjárás, regionális köznyelv, tájszó.

Csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv.

Szleng, argó.

Kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség.

Nyelvtípus, nyelvcsalád.

Uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság.

Ósmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor.

Nyelvemlék (szórványemlék, vendégszöveg, kódex, ősnyomtatvány).

Ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó.

Nyelvújítás, ortológus, neológus.

Szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

Nyelv, beszéd, kommunikáció, szöveg, nyelvi szint, retorika, stílus, jelentés, nyelv és társadalom, magyar nyelv, nyelvtörténet, nyelvi változás.

Történelem

Négy évfolyamos gimnáziumi képzésben biológia tagozatos és általános osztályokban

9. évfolyam:

Tudjon a vizsgázó elsődleges és másodlagos forrásokat helyesen kezelni, írásban és szóban történelmi problémákat felvetni, érvelve következtetni, képes legyen grafikus kifejezések elemzésére, készítésére.

Legyen tisztában a történelmi segédtudományok mibenlétével, a homo sap. sapiens kialakulásával, ismerje az állam fogalmát. Tudja elhelyezni térben és időben az ókori Kelet meghatározó államait, ismerje kulturális örökségüket. Legyen tisztában a vallások társadalomalakító szerepével.

Értse a poliszrendszer megszületésének okait, vázolja a görög demokrácia kialakulásához vezető utat, tudja összevetni mai demokratikus berendezésünkkel. Elemezze a háborúk okait a görög-perzsa háborúk példáján, Nagy Sándor hódító hadjáratain keresztül. Találjon összefüggést a görög kultúra és mai civilizációnk között.

Ismerje a római köztársaság államszervezetét, a kereszténység kialakulását, elterjedését, értse egy birodalom felemelkedésének és hanyatlásának okait. Tudjon párhuzamot vonni a görög és római történelem hasonló eseményei között. Ismerje Pannonia provincia térbeli helyét.

A Frank Birodalom példáján keresztül érzékeltesse egy középkori állam kialakulását. Térben és időben tudja elhelyezni a főbb középkori államok kialakulását, ismerje a társadalom, kultúra és gazdaság középkori átalakulását. Lássa a vallások középkori szerepét. Magyarázza Közép- és Kelet-Európa eltérő történelmi fejlődésének okait.

Ismerje a magyar nép eredetét, vándorlását, a kereszténység szerepét államalapításunkban. Érzékeltesse Magyarország régióban elfoglalt meghatározó szerepét középkori királyaink portréin keresztül. Legyen tisztában középkori államiségünk létét fenyegető veszélyekkel. Tudja bemutatni a középkori magyar társadalom és gazdaság változásait.

10. évfolyam:

Tudja bemutatni az átalakuló Európát a földrajzi felfedezések és a reformáció következményeként. Ismerje a megszülető kapitalista világregd jellemzőit, Európa régióinak eltérő fejlődését a XVI-XVIII. sz.-ban. Értse a tudományok fejlődésének hatását az emberi ismeretekre, gondolkodásra, a közösség új típusú szerveződéseire. Legyen tisztában a 18-19. század meghatározó eszméivel, ideológiáival. Ismerje és értelmezze a meghatározó államformákat: abszolutizmus, alkotmányos monarchia, felvilágosult abszolutizmus, modern polgári állam.

Legyen képes magyarázni Magyarország Nyugat-Európától elváló fejlődési útját, érzékeltesse a két nagyhatalom ütközőzónájába került Magyarország sajátos helyzetét. Konkrét történelmi személyiségek példáját idézve lássa a kibontakozás lehetőségeit.

Értelmezze Magyarország helyzetét a Habsburg Birodalomban a török kiűzése után, lássa a többnemzetiségű ország kialakulását, vonjon le ebből megfelelő következtetéseket a jelenig. Mutassa be a Magyarország megújítására irányuló kísérleteket a 18-19. században állami, nemzeti és egyéni szinten egyaránt. Legyen tisztában meghatározó reformkori személyiségeink életútjával, programjával. Tudja bemutatni a modern polgári Magyarország létrehozására irányuló kísérleteket az áprilisi törvények és a szabadságharc példáján keresztül.

11. évfolyam:

A vizsgázó legyen tisztában a nemzeti kérdés fontosságával, ismerje a nemzetállamok európai kialakulásának folyamatát. Ismerje az ipari forradalom és a nemzetállam céljai közötti összefüggést, a nagyhatalmi célokat, ezek együttes hatását az I. vh. kirombantásában. Tudjon európai és Európán kívüli példákat mondani nagyhatalmi konfliktusokra. Legyen tisztában az USA világpolitikai jelentőségével. Ismerje az elit- és tömegkultúra jellegzetességeit, a sajtó negyedik hatalmi ágga válásának fontosságát.

Képes legyen bemutatni Magyarország helyzetét a szabadságharc leverése után, tudja helyesen értékelni a kiegyezési rendszert. Ismerje a dualista korszak pozitív és negatív jelenségeit, legyen tisztában a nemzetiségi kérdés jelentőségével, megoldhatatlanságával. A magyar szellemi élet nagy alakjaira tudjon példákat mondani. Ismerje az életmód változásait.

Legyen képes bemutatni az I. vh. főbb eseményeit, a háború sajátos, új vonásait. Ismertesse a háború következményeit a közép-európai térség szempontjából, legyen képes elemezni a történelmi Magyarország felbomlásának folyamatát, annak következményeit. Ismerje az 1917-es oroszországi eseményeket, annak magyarországi hatásait. Tudjon különbséget tenni a nemzeti önvédelem és önfeladás között. Ismerje a trianoni békeszerződés hatásait Magyarországra és a határon túli magyarságra.

Legyen tisztában az I. vh.-t lezáró békerendszer negatív hatásaival a politikai életre, gazdaságra, társadalomra. Tudja jellemezni a szélsőséges ideológiákat, azok állami szintű megvalósulásait, a diktatúrák történetét.

Legyen tisztában Magyarország mozgási lehetőségeivel, kényszerpályáival, ismerje az európai események (diktatúrák) magyarországi hatásait.

Az életmód, a mindennapok átalakulása a két háború között.

Ismerje a II. vh. főbb eseményeit, a nagyhatalmi játszmáknak kiszolgáltatott kisállamok helyzetét, a holokauszt tragédiáját (magyar és egyetemes vonatkozásban), legyen tisztában a totális háború jellemzőivel, Magyarország II. világháborús részvételével.

12. évfolyam:

Ismerje a kétpólusú világregnd létrejöttének okait, tudja bemutatni Európa kétarcú fejlődését, a két tömböt jellemezze. Legyen tisztában a harmadik világ átalakulásával, a gyarmatrendszer megszűnésével, az arab-izraeli konfliktussal.

Értse a kommunizmus kiépülésének folyamatát Köztes-Európában és azon belül Magyarországon, jellemezze a rendszer mindennapjait, életlehetőségeit. Ismerje 1956 nemzetközi és hazai jelentőségét, tudjon példákat mondani a hősiességre, áldozatvállalásra.

Legyen képes vázolni a szovjet-amerikai vetélkedés főbb csomópontjait, tudja bizonyítani a kommunista rendszer tarthatatlanságát. Hasonlítsa össze a nyugati fogyasztói és a keleti hiánygazdaságot. Ismerje a nyugati és keleti életmód átalakulásait, példák segítségével. Mutassa be a kétpólusú világregnd felbomlásának folyamatát.

Példák segítségével ismerje az '56 után megtorlás folyamatát, a Kádár-rendszer puha diktatúráját, ennek hatását az életlehetőségekre, mindennapokra. Ismerje a határon túli magyarság helyzetének alakulását, a nemzeti és etnikai kisebbségek magyarországi helyzetét. Tudja ismertetni a rendszerváltás folyamatát, előnyeit, hátrányait.

Legyen képes bemutatni az európai integráció történetét, intézményrendszerét, a globalizáció jelenségét. Ismerje a média jelentőségét, a tömegkultúra új jelenségeit.

A magyarországi rendszerváltás nyertesei és vesztesei, a rendszerváltás előtti és utáni korszak összehasonlítása. A kisebbségi lét problémái országon belül és kívül.

Legyen képes a nemzet, a kisebbség fogalmának és a helyi társadalom fogalmának k szakszerű használatára, tudjon érvelni a társadalmi felelősségvállalás, illetve a szolidaritás fontossága mellett. Legyen képes átlátni a nemzetgazdaság, a bankrendszer, a vállalkozási formák

működésének legfontosabb szabályait. Legyen képes munkavállalással összefüggő, a munkaviszonyhoz kapcsolódó adózási, egészség- és társadalombiztosítási kötelezettségek, illetve szolgáltatások rendszerét átlátni.

Hat évfolyamos gimnáziumi képzésben biológia tagozatos és általános osztályokban

7. évfolyam:

Ismerje a tanuló az őskor korszakolását, tudja jellemezni az egyes korszakokat. Mondjon példákat a folyamvölgyi civilizációkra, ismerje a Közel-Keletet egyesítő birodalmakat. Ismerje az ókori Kelet vallásait, kulturális örökségét. Értse a poliszrendszer megszületésének okait, vázolja a görög demokrácia kialakulásához vezető utat, tudja összevetni mai demokratikus berendezkedésünkkel. Elemezze a háborúk okait a görög-perzsa háborúk példáján, Nagy Sándor hódító hadjáratain keresztül. Találjon összefüggést a görög kultúra és mai civilizációnk között. Legyen tisztában a királyság és a köztársaság korának főbb eseményeivel, magyarázza Róma birodalomra válásának okait, a köztársaság válságát. Ismerje az egyeduralkodó jellemzőit, a principátus rendszerét. Értse a kereszténység kialakulását, elterjedését. Elemezze Róma bukásának okait, ismerje római emlékeinket.

8. évfolyam:

Tudja áttekinteni a kora középkori Európa három civilizációs központjának történetét, értse a kereszténység állam- és civilizációformáló jelentőségét, legyen tisztában az érett középkor meghatározó főbb történelmi események menetével, a társadalomszerveződés új típusaival, a gazdasági élet, a kultúra változásaival. Ismerje a Közép- és Kelet-Európa régió életét meghatározó történéseket, a Török Birodalom terjeszkedését.

Ismerje a magyar nép eredetét, vándorlását, a kereszténység szerepét államalapításunkban. Tudja bemutatni az Árpád-ház jelentős uralkodóinak tetteit a XI-XIII. században, ismerje az életmód, társadalom, gazdaság változásait. Mondjon példákat a művelődés és kultúra Árpád-kori emlékeire. Ismerje vegyesházi királyaink uralkodásának főbb eseményeit, az árutermelés, pénzgazdálkodás, rendiség kialakulását Magyarországon. Tudjon példákat mondani az ember természetformáló, ~alakító tevékenységére. Legyen tisztában a török jelentette veszéllyel, ismerje Magyarország Európához való szoros kötődését Mátyás, a reneszánsz uralkodó tevékenységén keresztül.

9. évfolyam:

Tudja bemutatni az átalakuló Európát a földrajzi felfedezések és a reformáció következményeként. Ismerje a megszülető kapitalista világrend jellemzőit, Európa régióinak eltérő fejlődését a XVI-XVIII. sz.-ban. Értse a tudományok fejlődésének hatását az emberi ismeretekre, gondolkodásra, a közösség új típusú szerveződéseire. Legyen képes magyarázni Magyarország Nyugat-Európától elválo fejlődési útját, érzékeltesse a két nagyhatalom ütközőzónájába került Magyarország sajátos helyzetét. Konkrét történelmi személyiségek (Bocskai, Bethlen, I. Rákóczi György, Zrínyi, II. Rákóczi Ferenc) példáját idézve lássa a kibontakozás lehetőségeit. Értse a török kiűzésének folyamatát, annak következményeit. Értse a tudományok fejlődésének hatását az emberi ismeretekre, gondolkodásra, a közösség új típusú szerveződéseire. Ismerje a felvilágosodás eszméit, hatásukat a mai demokratikus berendezkedésre. Legyen tisztában az USA megszületésének körülményeivel, kialakuló politikai rendszerével. Érzékeltesse a nagyhatalmi kapcsolatok alakulását a XVIII. században, benne Köztes-Európa helyzetével.

10. évfolyam:

Értelmezze Magyarország helyzetét a Habsburg Birodalomban a török kiűzése után, lássa a többnemzetiségű ország kialakulását, vonjon le ebből megfelelő következtetéseket a jelenig. Tudja bemutatni a felvilágosult abszolutizmus rendszerét Magyarországon, Mária Terézia és II. József uralkodásán keresztül. Ismerje a barokk stílus szerepét hazánkban. Legyen tisztában a Nagy Francia Forradalom eseményeivel, ismerje azok európai hatását. Elemezze a nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus eszmerendszerét. Ismerje fel az első ipari forradalom világot átfőmáló szerepét. Tudja bemutatni a 19. század első felének hatalmi viszonyait a Szent Szövetség rendszerén keresztül. Legyen tisztában meghatározó reformkori személyiségeink életútjával, programjával. Tudja bemutatni a modern polgári Magyarország létrehozására irányuló kísérleteket az áprilisi törvények és a szabadságharc példáján keresztül. Értse a márciusi forradalom kiemelt szerepét nemzeti történetünkben. A vizsgáló legyen tisztában a nemzeti kérdés fontosságával, ismerje a nemzetállamok európai kialakulásának folyamatát. Ismerje az ipari forradalom és a nemzetállam céljai közötti összefüggést, értékelje az USA polgárháborúját, létrejövő nagyhatalmi státuszát. Képes legyen bemutatni Magyarország helyzetét a szabadságharc leverése után, tudja helyesen értékelni a kiegyezési rendszert.

11. évfolyam:

Ismerje az ipari forradalom és a nemzetállam céljai közötti összefüggést, a nagyhatalmi célokat, ezek együttes hatását az I. vh. kiobbantásában. Tudjon európai és Európán kívüli példákat mondani nagyhatalmi konfliktusokra. Legyen tisztában az USA világpolitikai jelentőségével. Ismerje az elit- és tömegkultúra jellegzetességeit, a sajtó negyedik hatalmi ággá válásának fontosságát. Ismerje a dualista korszak pozitív és negatív jelenségeit, legyen tisztában a nemzetiségi kérdés jelentőségével, megoldhatatlanságával. A magyar szellemi élet nagy alakjaira tudjon példákat mondani. Ismerje az életmód változásait. Legyen képes bemutatni az I. vh. főbb eseményeit, a háború sajátos, új vonásait. Ismertesse a háború következményeit a közép-európai térség szempontjából, legyen képes elemezni a történelmi Magyarország felbomlásának folyamatát, annak következményeit. Ismerje az 1917-es oroszországi eseményeket, annak magyarországi hatásait. Tudjon különbséget tenni a nemzeti önvédelem és önfeladás között. Ismerje a trianoni békeszerződés hatásait Magyarországra és a határon túli magyarságra. Legyen tisztában az I. vh.-t lezáró békerendszer negatív hatásaival a politikai életre, gazdaságra, társadalomra. Tudja jellemezni a szélsőséges ideológiákat, azok állami

szintű megvalósulásait, a diktatúrák történetét. Legyen tisztában Magyarország mozgási lehetőségeivel, kényszerpályáival, ismerje az európai események (diktatúrák) magyarországi hatásait. Az életmód, a mindennapok átalakulása a két háború között. Ismerje a II. vh. főbb eseményeit, a nagyhatalmi játszmáknak kiszolgáltatott kisállamok helyzetét, a holokauszt tragédiáját (magyar és egyetemes vonatkozásban), legyen tisztában a totális háború jellemzőivel, Magyarország II. világháborús részvételével.

12. évfolyam:

Ismerje a kétpólusú világrend létrejöttének okait, tudja bemutatni Európa kétarcú fejlődését, a két tömböt jellemezze. Legyen tisztában a harmadik világ átalakulásával, a gyarmatrendszer megszűnésével, az arab-izraeli konfliktussal. Értse a kommunizmus kiépülésének folyamatát Köztes-Európában és azon belül Magyarországon, jellemezze a rendszer mindennapjait, életlehetőségeit. Ismerje 1956 nemzetközi és hazai jelentőségét, tudjon példákat mondani a hősiességre, áldozatvállalásra. Legyen képes vázolni a szovjet-amerikai vetélkedés főbb csomópontjait, tudja bizonyítani a kommunista rendszer tarthatatlanságát. Hasonlítsa össze a nyugati fogyasztói és a keleti hiánygazdaságot. Ismerje a nyugati és keleti életmód átalakulásait, példák segítségével. Mutassa be a kétpólusú világrend felbomlásának folyamatát. Példák segítségével ismerje az '56 után megtorlás folyamatát, a Kádár-rendszer puha diktatúráját, ennek hatását az életlehetőségekre, mindennapokra. Ismerje a határon túli magyarság helyzetének alakulását, a nemzeti és etnikai kisebbségek magyarországi helyzetét. Tudja ismertetni a rendszerváltás folyamatát, előnyeit, hátrányait.

Legyen képes bemutatni az európai integráció történetét, intézményrendszerét, a globalizáció jelenségét. Ismerje a média jelentőségét, a tömegkultúra új jelenségeit. A magyarországi rendszerváltás nyertesei és vesztesei, a rendszerváltás előtti és utáni korszak összehasonlítása. A kisebbségi lét problémái országon belül és kívül. Legyen képes a nemzet, a kisebbség fogalmának és a helyi társadalom fogalmának k szakszerű használatára, tudjon érvelni a társadalmi felelősségvállalás, illetve a szolidaritás fontossága mellett. Legyen képes átlátni a nemzetgazdaság, a bankrendszer, a vállalkezési formák működésének legfontosabb szabályait. Legyen képes munkavállalással összefüggő, a munkaviszonyhoz kapcsolódó adózási, egészség- és társadalombiztosítási kötelezettségek, illetve szolgáltatások rendszerét átlátni.

Matematika

Matematikából a tanulónak írásbeli osztályozó vizsgán kell részt vennie, melynek időtartama 45 perc. A vizsgázónak 4-5, a tananyagot minél jobban átölelő feladatot kell megoldania. Használható segédeszközök: négyjegyű függvénytáblázat, zsebszámológép, körző, vonalzó. Témakörök:

7. évfolyam

Természetes számok, racionális számok, algebrai kifejezések, egyenletek, egyenlőtlenségek, síkgeometria, lineáris függvények, térgeometria.

8. évfolyam

Algebra, szöveges feladatok, halmazok, kombinatorika, síkgeometria, térgeometria, statisztika és valószínűség számítási alapfeladatok, geometriai transzformációk, függvények, sorozatok.

Nyelvi előkészítő évfolyam

Számok, műveletek, geometria, algebrai kifejezések, egyenletek, egyenlőtlenségek, függvények, statisztika és valószínűség számítási alapfeladatok.

9. évfolyam

Halmazok, oszthatóság, hatványok nevezetes szorzatok, szorzattá alakítás, négyzetgyök, egyenes és fordított arányosság, százalékszámítás, függvények, és grafikonjuk, függvény transzformációk, egyenletek, egyenlőtlenségek, háromszögek és nevezetes vonalai, sokszögek, geometriai transzformációk, elsőfokú egyenletrendszerek.

10. évfolyam

Négyzetgyökvonás, n-edik gyökvonás, másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek, síkgeometria, trigonometria, kombinatorika.

11. évfolyam

A trigonometria alkalmazásai, hatvány és logaritmus, koordinátageometria, kombinatorika és valószínűség-számítás.

12. évfolyam

Sorozatok, kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás, matematikai logika alapfogalmai.

Fizika

Négy évfolyamos gimnáziumi képzésben biológia tagozatos és általános osztályokban

9. évfolyam

A tanuló ismerje a földrajzi helymeghatározás módszereit a múltban és ma. Ismerje a vonatkoztatási rendszer fogalmát. Legyen tisztában a következő kinematikai és dinamikai alapfogalmakkal: út, hely, sebesség, átlagsebesség, lendület, gyorsulás, erő, valamint az egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzőkkel: pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, szögsebesség, centripetális gyorsulás. Ismerje azok mértékegységeit. Ismerje Newton törvényeit, a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erők vektorjellegét. Ismerje a következő speciális erőhatásokat: nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súly, súrlódási erők, rugóerő. Ismerje a rugók erőtvényét, az egyenletes körmozgás dinamikai feltételét.

A tanuló ismerje Newton tömegvonzási törvényét, a bolygómozgás Kepler-féle törvényeit, a lendület-megmaradás törvénye. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: körsebesség, szökési sebesség. Ismerje Galilei, Newton, Eötvös Loránd munkásságát.

Legyen tisztában a munkavégzés, a mechanikai munka, a teljesítmény fogalmával, ismerje mértékegységeit. Ismerje a különböző energiafajtákat: helyzeti energia, mozgási energia, rugalmas energia, a munkavégzés és az energiaváltozás kapcsolatát, valamint tudja alkalmazni számítási feladatokban.

10. évfolyam

A tanuló ismerje az egyensúlyi állapotok különböző fajtáit, az egyszerű gépek főbb típusait, az egyensúly feltételét. Legyen tisztában a forgatónyomaték fogalmával, ismerje Arkhimédész munkásságát.

A tanuló ismerje a harmonikus rezgőmozgás jellemzőit, energiaviszonyait, legyen tisztában a csillapított és csillapítatlan rezgés fogalmával. Ismerje a mechanikai hullám. fogalmát, típusait, jellemző fizikai mennyiségeit, a köztük lévő mennyiségi kapcsolatot, valamint Huygens munkásságát. Ismerje a következő fogalmakat és azok mértékegységeit: hőközlés, égéshő, fajhő, hatásfok. Legyen tisztában a hővezetés hőáramlás hőszugárzás jelenségével. Ismerje az energia-munka átalakítás alapvető törvényszerűségeit és lehetőségeit. Ismerje a hőtan I. és II. főtételét.

A tanuló ismerje a szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságait, a halmazállapot-változások energetikai viszonyait. Legyen tisztában az olvadáshő, forráshő, párolgáshő, fogalmával. Ismerje a felületi feszültség, hajszálcsövesesség jelenségét. Ismerje a légnyomás változásait, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát, az áramlások nyomásviszonyait, értelmezze a felhajtóerőt, legyen tisztában a repülés elvével, valamint a következő fogalmakkal: üvegházhatás, globális felmelegedés, ózonpajzs.

Ismerje a hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusát.

Ismerje az elektromosság fizikai leírásában használatos fogalmakat: elektromosan szigetelő és vezető anyagok, az elektromos töltés egysége elektromos térerősség, feszültség, kapacitás. Ismerje Coulomb törvényét.

11. évfolyam

Legyen tisztában a következő fogalmakkal: elektromos áram, ellenállás, elektromos munka, a Joule-hő, valamint az elektromos teljesítmény. Ismerje Ohm törvényét, valamint soros és párhuzamos kapcsolás legfontosabb jellemzőit. Legyen tisztában az elemek és telepek működésével.

Ismerje a mágneses mező fogalmát, jellemző fizikai mennyiségeit, az elektromágneses indukció jelenségét Faraday-törvényét, a dinamó, a generátor, a transzformátor működési elvét. Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tartományait, a fény terjedési sebességének változását különböző közegekben, a hullám jellemzőit és azok alkalmazását egyszerű feladatokban. Ismerje a fénytörés és visszaverődés törvényeit, a domború és homorú tükrök és lencsék tulajdonságai, legfőbb jellemzői, képalkotásukat, valódi és látszólagos kép, valamint a dioptria fogalmát. Legyen tisztában a spektrum színeivel, a fényelhajlás, interferencia, polarizáció jelenségével.

Ismerje az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang, kép) átvitelben.

Legyen tisztában a fotonelmélet legfontosabb megállapításaival. Ismerje, a fény kettős természetéről szóló megállapításokat.

12. évfolyam

Ismerje a különböző atommodelleket, az anyag kettős természetére vonatkozó megállapításokat. Ismerje az atommag építőköveit: proton, neutron, kvark, értelmezze a tömegdefektust, ismerje az atommagon belüli kölcsönhatásokat, az alfa, béta és gammasugárzások tulajdonságait, a tömeg-energia egyenértékűség jelentését. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: radioaktív izotópok, felezési idő, aktivitás

Ismerje a Naprendszer szerkezetét, legfontosabb objektumait, a bolygók pályáját, keringésük és forgásuk sajátosságait, a Föld forgására, keringésére vonatkozó megállapításokat. Legyen tisztában a Hold jellemző adataival,

Ismerje a Hold fázisait, holdfogyatkozás jelenségét.

Ismerje a csillagok keletkezésére és fejlődésére vonatkozó megállapításokat, a csillagok energiatermelését, ennek szerepét az elemek kialakulásában, a Nap és a Föld kölcsönhatását, a galaxisok alakját, szerkezetét.

Legyen tisztában az Univerzum fejlődésére vonatkozó megállapításokkal (ősrobbanáselmélet, táguló világegyetem), jövőjének néhány modelljével.

Négy és öt évfolyamos gimnáziumi képzésben

Humán 9. évfolyam; NYEK 10. évfolyam

A tanuló ismerje a földrajzi helymeghatározás módszereit a múltban és ma. Ismerje a vonatkoztatási rendszer fogalmát. Legyen tisztában a következő kinematikai és dinamikai alapfogalmakkal: út, hely, sebesség, átlagsebesség, lendület, gyorsulás, erő, valamint az egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzőkkel: pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, szögsebesség, centripetális gyorsulás. Ismerje azok mértékegységeit. Ismerje Newton törvényeit, a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erők vektorjellegét. Ismerje a következő speciális erőhatásokat: nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súly, súrlódási erők, rugóerő. Ismerje a rugók erőtvényét, az egyenletes körmozgás dinamikai feltételét.

A tanuló ismerje Newton tömegvonzási törvényét, a bolygómozgás Kepler-féle törvényeit, a lendület-megmaradás törvénye. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: körsebesség, szökési sebesség. Ismerje Galilei, Newton, Eötvös Loránd munkásságát.

Legyen tisztában a munkavégzés, a mechanikai munka, a teljesítmény fogalmával, ismerje mértékegységeit. Ismerje a különböző energiafajtákat: helyzeti energia, mozgási energia, rugalmas energia, a munkavégzés és az energiaváltozás kapcsolatát, valamint tudja alkalmazni számítási feladatokban.

Humán 10. évfolyam; NYEK 11. évfolyam

A tanuló ismerje az egyensúlyi állapotok különböző fajtáit, az egyszerű gépek főbb típusait, az egyensúly feltételét. Legyen tisztában a forgatónyomaték fogalmával, ismerje Arkhimédész munkásságát.

A tanuló ismerje a harmonikus rezgőmozgás jellemzőit, energiaviszonyait, legyen tisztában a csillapított és csillapítatlan rezgés fogalmával. Ismerje a mechanikai hullám. fogalmát, típusait, jellemző fizikai mennyiségeit, a köztük lévő mennyiségi kapcsolatot, valamint Huygens munkásságát. Ismerje a következő fogalmakat és azok mértékegységeit: hőközlés, égéshő, fajhő, határfok. Legyen tisztában a hővezetés hőáramlás hőszigetelés jelenségével. Ismerje az energia-munka átalakítás alapvető törvényszerűségeit és lehetőségeit. Ismerje a hőtan I. és II. főtételét.

A tanuló ismerje a szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságait, a halmazállapot-változások energetikai viszonyait. Legyen tisztában az olvadáshő, forráshő, párolgáshő, fogalmával. Ismerje a felületi feszültség, hajszálcsöveség jelenségét. Ismerje a légnyomás változásait, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát, az áramlások nyomásviszonyait, értelmezze a felhajtóerőt, legyen tisztában a repülés elvével, valamint a következő fogalmakkal: üvegházhatás, globális felmelegedés, ózonpajzs.

Ismerje a hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusát.

Ismerje az elektromosság fizikai leírásában használatos fogalmakat: elektromosan szigetelő és vezető anyagok, az elektromos töltés egysége elektromos térerősség, feszültség, kapacitás. Ismerje Coulomb törvényét.

Legyen tisztában a következő fogalmakkal: elektromos áram, ellenállás, elektromos munka, a Joule-hő, valamint az elektromos teljesítmény. Ismerje Ohm törvényét, valamint soros és párhuzamos kapcsolás legfontosabb jellemzőit. Legyen tisztában az elemek és telepek működésével.

Ismerje a mágneses mező fogalmát, jellemző fizikai mennyiségeit, az elektromágneses indukció jelenségét Faraday-törvényét, a dinamó, a generátor, a transzformátor működési elvét, valamint Jedlik Ányos, Michael Faraday munkásságát.

Humán 11. évfolyam; NYEK 12. évfolyam

Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tartományait, a fény terjedési sebességének változását különböző közegekben, a hullám jellemzőit és azok alkalmazását egyszerű feladatokban. Legyen tisztában a fotonelmélet legfontosabb megállapításaival. Ismerje a fénytörés és visszaverődés törvényeit, a domború és homorú tükrök és lencsék tulajdonságai, legfőbb jellemzői, képalkotásukat, valódi és látszólagos kép, valamint a dioptria fogalmát. Legyen tisztában a spektrum színeivel, a fényelhajlás, interferencia, polarizáció jelenségével.

Ismerje az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang, kép) átvitelben.

Ismerje, a fény kettős természetéről szóló megállapításokat.

Ismerje a különböző atommodelleket, az anyag kettős természetére vonatkozó megállapításokat

Ismerje az atommag építőköveit: proton, neutron, kvark, értelmezze a tömegdefektust, ismerje az atommagon belüli kölcsönhatásokat, az alfa, béta és gammasugárzások tulajdonságait, a tömeg-energia egyenértékűség jelentését. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: radioaktív izotópok, felezési idő, aktivitás

Ismerje a Naprendszer szerkezetét, legfontosabb objektumait, a bolygók pályáját, keringésük és forgásuk sajátosságait, a Föld forgására, keringésére vonatkozó megállapításokat. Legyen tisztában a Hold jellemző adataival.

Ismerje a Hold fázisait, holdfogyatkozás jelenségét.

Ismerje a csillagok keletkezésére és fejlődésére vonatkozó megállapításokat, a csillagok energiatermelését, ennek szerepét az elemek kialakulásában, a Nap és a Föld kölcsönhatását, a galaxisok alakját, szerkezetét.

Legyen tisztában az Univerzum fejlődésére vonatkozó megállapításokkal (ősrobbanáselmélet, táguló világegyetem), jövőjének néhány modelljével.

Hat évfolyamos gimnáziumi képzésben

7. évfolyam

A tanuló ismerje a tanult fizikai mennyiségek (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, sűrűség, hőmérséklet, idő, sebesség, nyomás, erő, súly, feszültség, áramerősség) mértékegységét, tudja használni a mérésükre alkalmas mérőeszközöket, legyen képes a közismert mértékegységek közötti átváltásra.

Legyen képes a közlekedésben, a hétköznapi életben előforduló egyszerű mozgások jellemzésére. A tanuló ismerje az út elmozdulás és átlagsebesség fogalmát.

A mechanika témakörén belül ismerje a súrlódás jelenségét, a gördülés fogalmát, az ütközések alapvető tulajdonságait.

Ismerje az anyagok, különös tekintettel a víz különböző halmazállapotait, a halmazállapot-változásokhoz tartozó jelenségek szerepét a gyakorlati életben és a természetben (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás). Ismerje a termikus egyensúly fogalmát, valamint a hőtani jelenségek közül ismerje a hőterjedés egyes eseteit, és legyen képes akár egyszerű kaloriméteres számítások elvégzésére is.

Legyen tisztában az elektromos töltésekkel kapcsolatos alapvető elektrosztatikai jelenségekkel (dörzselektromosság jelenségének ismerete, elektromos megosztás, polarizáció). Ismerje az elektromos áram fogalmát, legyen képes egyszerű áramköröket tervezni és megépíteni (soros, párhuzamos kapcsolás), és áramköri feszültség- és áramerősség-adatokat mérni.

8. évfolyam

Ismerje az állandó mágnesek és az elektromágnesek alapvető sajátosságait és ezek gyakorlati alkalmazását.

A tanuló ismerje a hidrosztatika gyakorlati szempontból legfontosabb alkalmazásait (közlekedőedény, felhajtóerő, Arkhimédész törvénye).

A tanuló ismerje a geometriai optika legfontosabb alapjelenségeit, eszközeit, és legyen tisztában azzal, hogy ezeket hol és hogyan használjuk a gyakorlatban, illetve ezek a jelenségek hogyan mutatkoznak meg a természetben.

Ismerje a Föld forgása és a Nap látszólagos helyzete közötti kapcsolatot, ismerje a Föld mágneses mezejét, legyen tisztábbban az égtájakkal, és az iránytű használatával.

9. évfolyam

A tanuló ismerje a földrajzi helymeghatározás módszereit a múltban és ma. Ismerje a vonatkoztatási rendszer fogalmát. Legyen tisztában a következő kinematikai és dinamikai alapfogalmakkal: út, hely, sebesség, átlagsebesség, lendület, gyorsulás, erő, valamint az egyenletes körmozgást leíró kinematikai jellemzőkkel: pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, szögsebesség, centripetális gyorsulás. Ismerje azok mértékegységeit. Ismerje Newton törvényeit, a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erők vektorjellegét. Ismerje a következő speciális erőhatásokat: nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súly, súrlódási erők, rugóerő. Ismerje a rugók erőtvényét, az egyenletes körmozgás dinamikai feltételét.

A tanuló ismerje Newton tömegvonzási törvényét, a bolygómozgás Kepler-féle törvényeit, a lendület-megmaradás törvénye. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: körsebesség, szökési sebesség. Ismerje Galilei, Newton, Eötvös Loránd munkásságát.

Legyen tisztában a munkavégzés, a mechanikai munka, a teljesítmény fogalmával, ismerje mértékegységeit. Ismerje a különböző energiafajtákat: helyzeti energia, mozgási energia,

rugalmas energia, a munkavégzés és az energiaváltozás kapcsolatát, valamint tudja alkalmazni számítási feladatokban.

10. évfolyam

A tanuló ismerje az egyensúlyi állapotok különböző fajtáit, az egyszerű gépek főbb típusait, az egyensúly feltételét. Legyen tisztában a forgatónyomaték fogalmával, ismerje Arkhimédész munkásságát.

A tanuló ismerje a harmonikus rezgőmozgás jellemzőit, energiaviszonyait, legyen tisztában a csillapított és csillapítatlan rezgés fogalmával. Ismerje a mechanikai hullám. fogalmát, típusait, jellemző fizikai mennyiségeit, a köztük lévő mennyiségi kapcsolatot, valamint Huygens munkásságát. Ismerje a következő fogalmakat és azok mértékegységeit: hőközlés, égéshő, fajhő, hatásfok. Legyen tisztában a hővezetés hőáramlás hőszugárzás jelenségével. Ismerje az energia-munka átalakítás alapvető törvényszerűségeit és lehetőségeit. Ismerje a hőtan I. és II. főtételét.

A tanuló ismerje a szilárd anyagok, folyadékok és gázok tulajdonságait, a halmazállapot-változások energetikai viszonyait. Legyen tisztában az olvadáshő, forráshő, párolgáshő, fogalmával. Ismerje a felületi feszültség, hajszálcsovésség jelenségét. Ismerje a légnyomás változásait, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát, az áramlások nyomásviszonyait, értelmezze a felhajtóerőt, legyen tisztában a repülés elvével, valamint a következő fogalmakkal: üvegházhatás, globális felmelegedés, ózonpajzs.

Ismerje a hang fizikai jellemzői, terjedésének mechanizmusát.

Ismerje az elektromosság fizikai leírásában használatos fogalmakat: elektromosan szigetelő és vezető anyagok, az elektromos töltés egysége elektromos térerősség, feszültség, kapacitás. Ismerje Coulomb törvényét.

11. évfolyam

Legyen tisztában a következő fogalmakkal: elektromos áram, ellenállás, elektromos munka, a Joule-hő, valamint az elektromos teljesítmény. Ismerje Ohm törvényét, valamint soros és párhuzamos kapcsolás legfontosabb jellemzőit. Legyen tisztában az elemek és telepek működésével.

Ismerje a mágneses mező fogalmát, jellemző fizikai mennyiségeit, az elektromágneses indukció jelenségét Faraday-törvényét, a dinamó, a generátor, a transzformátor működési elvét.

Ismerje az elektromágneses hullám fogalmát, tartományait, a fény terjedési sebességének változását különböző közegekben, a hullám jellemzőit és azok alkalmazását egyszerű feladatokban. Legyen tisztában a fotonelmélet legfontosabb megállapításaival. Ismerje a fénytörés és visszaverődés törvényeit, a domború és homorú tükrök és lencsék tulajdonságai, legfőbb jellemzői, képalkotásukat, valódi és látszólagos kép, valamint a dioptria fogalmát. Legyen tisztában a spektrum színeivel, a fényelhajlás, interferencia, polarizáció jelenségével. Ismerje az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang, kép) átvitelben. Ismerje, a fény kettős természetéről szóló megállapításokat.

12. évfolyam

Ismerje a különböző atommodelleket, az anyag kettős természetére vonatkozó megállapításokat Ismerje az atommag építőköveit: proton, neutron, kvark, értelmezze a tömegdefektust, ismerje az atommagon belüli kölcsönhatásokat, az alfa, béta és gammasugárzások tulajdonságait, a tömeg-energia egyenértékűség jelentését. Legyen tisztában a következő fogalmakkal: radioaktív izotópok, felezési idő, aktivitás

Ismerje a Naprendszer szerkezetét, legfontosabb objektumait, a bolygók pályáját, keringésük és forgásuk sajátosságait, a Föld forgására, keringésére vonatkozó megállapításokat. Legyen tisztában a Hold jellemző adataival,

Ismerje a Hold fázisait, holdfogyatkozás jelenségét.

Ismerje a csillagok keletkezésére és fejlődésére vonatkozó megállapításokat, a csillagok energiatermelését, ennek szerepét az elemek kialakulásában, a Nap és a Föld kölcsönhatását, a galaxisok alakját, szerkezetét.

Legyen tisztában az Univerzum fejlődésére vonatkozó megállapításokkal (ősrobbanáselmélet, táguló világegyetem), jövőjének néhány modelljével.

Informatika

7. évfolyam

Az informatikai eszközök használata. Alkalmazói ismeretek (Szöveges dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Objektumok szövegben való elhelyezése. Összetett dokumentum készítése. Előadások, bemutatók készítése. Táblázatkészítés szövegszerkesztővel. Digitális képek alakítása, formázása. Hangszerkesztés.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel (Algoritmus leírása. A feladatmegoldást segítő eszközök) Infokommunikáció (Információkeresés, információközlési rendszerek. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Médiainformatika) Könyvtári informatika (Az iskolai és lakóhelyi könyvtár alapszolgáltatásainak és a különböző információforrásoknak önálló, alkotó és etikus felhasználása.)

8. évfolyam

Alkalmazói ismeretek (Táblázatkezelés. Táblázatos dokumentumok készítése. Az adatkezelés alapjainak fejlesztése. Az információ és adat ábrázolása, értelmezése, grafikus eszközök, módszerek. Térképhasználati ismeretek.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel (Algoritmusok készítése, és ezek programban való megvalósítása. A fejlesztői környezet program állapotjellemzőinek kezelése.) Egyszerűbb folyamatok modellezése Infokommunikáció (Nyomtatásra és webes publikálásra szánt dokumentumok készítése.) Az információs társadalom (Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai. Az e-szolgáltatások szerepe és használata.)

9. évfolyam

hat és négy évfolyamos képzés

Az informatikai eszközök használata (A számítógépes perifériák Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása. Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az egészséges munkakörnyezet) Alkalmazói ismeretek (Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Körlevélkészítése. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.) Infokommunikáció (Információkeresés, információközlési rendszerek. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Médiainformatika) Könyvtári informatika (Könyvtártípusok, információs intézmények. Könyvtári szolgáltatások Információkeresés Dokumentumtípusok, kézikönyvek Forráskiválasztás Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás)

nyelvi képzés

Az informatikai eszközök használata (A számítógépes perifériák Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása. Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az egészséges munkakörnyezet) Alkalmazói ismeretek (Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Körlevélkészítése. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata. Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel

A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése. Infokommunikáció (Információkeresés, információközlési rendszerek. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Médiainformatika) Könyvtári informatika (Könyvtártípusok, információs intézmények. Könyvtári szolgáltatások Információkeresés Dokumentumtípusok, kézikönyvek Forráskiválasztás Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás)

10. évfolyam

hat és négy évfolyamos képzés

Alkalmazói ismeretek Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés (Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése. Infokommunikáció (A publikálás módszerei, szabályai. Az elkészült dokumentumok publikálása. Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása az interneten.) Az információs társadalom Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata

nyelvi képzés

Alkalmazói ismeretek Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés (Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése Infokommunikáció (A publikálás módszerei, szabályai. Az elkészült dokumentumok publikálása. Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása az interneten.) Az információs társadalom Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai Az e-szolgáltatások szerepe és használata

11. évfolyam

Alkalmazói ismeretek (Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata. Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása) Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel Algoritmizálás és adatmodellezés. Egyszerűbb folyamatok modellezése

Földrajz

7. évfolyam

A tanuló legyen képes bemutatni a földrészek és azok részleteinek (Afrika, Ausztrália, Amerika, Ázsia, Észak, Nyugat, Dél- Délkelet és Kelet-Európa, Oroszország) kialakulásának főbb jellemzőit. Ismerje és jellemezze a kontinensek és azok részeinek természetföldrajzi sajátosságait (tájak, folyók, éghajlat, növényzet, állatvilág) és a kontinenseken, megtalálható környezeti problémákat és azok okait.

Legyen tisztában a kontinensekhez tartozó típus országok, területek társadalomföldrajzi sajátosságaival, (népesség, ipar, mezőgazdaság, közlekedés, kereskedelem jellemzői) és az országokban megjelenített városok szerepéről.

Tudjon értelmezni grafikonokat és a klímadiagramokat, következtetések levonása után lássa meg az alapösszefüggéseket.

A természet és társadalomföldrajzi ismeretek bemutatását a hozzá kapcsolódó topográfiai fogalmakkal térkép vagy atlaszrészlet használatával legyen képes elvégezni.

8. évfolyam

A diák az előző évek követelményeihez hasonlóan ismerje és tudja bemutatni Közép-Európa természeti és társadalmi képét. Az itt található országok (Németország, Lengyelország, Csehország, Ausztria, Szlovénia, Svájc, Románia, és Szlovákia) természetföldrajzi és társadalomföldrajzi sajátosságait ismerje és azok főbb sajátosságait képes legyen bemutatni. Mindezt a hozzá tartozó topográfiai fogalmak felismerésével és bemutatásával, biztos atlasz és térképhasználattal. Legyen tájékozott a környezet kölcsönhatásaiban és regionális kérdésekben. Közép-Európa és a Kárpát-medence természetföldrajzi és társadalom-földrajzi összefüggéseinek megismerésével világosan lássa a régió adottságait és nehézségeit.

Ismerje Magyarország természetföldrajzi és társadalmi fejlődésének alapjait. A hazai tájak és a magyar gazdaság megismerésével képes legyen bemutatni hazánk kedvező és kedvezőtlen természeti adottságait, társadalmi-gazdasági lehetőségeit, nemzeti értékeit, Európában és a világban elfoglalt helyét. Tudja ezeket topográfiai ismereteivel alátámasztva bemutatni a megfelelő atlasz vagy térképrészlet használatával.

9. évfolyam

A tanuló legyen tájékozott a Föld, mint égitest és a kozmikus környezetének megismerésével. Ismerje a Naprendszer és égitestjeit, mozgásaikat, törvényszerűségeit, tudjon térben és időben tájékozódni, és ezek gyakorlati alkalmazásával számítási feladatokat megoldani.

A geoszféra (kőzetburok, vízburok, levegőburok, talaj, bioszféra) elsajátításával ismerje a szféra felépítését, képes legyen bemutatni a szférákban végbemenő természeti folyamatokat, értelmezze a természetföldrajzi jelenségeket és képes legyen a törvényszerűségek és összefüggések meglátására.

Legyen tisztában a természetföldrajzi övezetesség rendszerének és jellemzőinek, az övezetek, övek, területek sajátos vonásaival. Lássa a vízszintes és a függőleges természetföldrajzi övezetesség összefüggéseit, tudjon kiemelni példaként tájakat a különböző övezetekre, övekre, bemutatni a gazdálkodás jellemzőit az egyes övekben és területeken, és megvizsgálni a gazdálkodás környezeti következményeit.

Legyen képes megszerezni és kiegészíteni a témakörhöz kapcsolódó térképi-topográfiai követelményeket.

Ismerje a világ népességszám növekedésének történetét, a népesedési folyamat fő problémáit, a népsűrűség területi jellemzőit, a népességmozgások alakulását, a települések földrajzi

elhelyezkedését befolyásoló tényezőket, a településtípusok sajátosságait és jellemzőit. A témakörhöz kapcsolódó topográfiai követelményeket képes legyen elsajátítani és azokat a gyakorlatban alkalmazni.

10. évfolyam

Képes legyen a tanuló bemutatni a gazdaság működését, szerkezetét és annak átalakulását, értelmezni a főbb mutatóit, ismerje a világgazdaságban napjainkban zajló folyamatait kiemelve a globalizációt és a transznacionális vállalatok szerepét. Legyen tájékozott a nemzetközi szervezetek, a regionális gazdasági integrációk formáiról és konkrét példákkal támassza alá világgazdasági jelentőségüket.

Ismerje a pénz (a tőke) szerepét a nemzetgazdaságokban és a világgazdaságban, a pénzügyi szektor felértékelődését, a nemzetközi tőkeáramlás típusait, az adósságválság kialakulásának folyamatát.

Képes legyen a világgazdasági centrumok, félperifériák és perifériák szerepkörének és kapcsolatrendszerének alakulását konkrét példák segítségével értelmezni, megértetni a gazdaság területi szerveződésének összefüggéseit és követelményeit, alátámasztani a világ változó gazdasági képét, sokféleségét a különféle szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok kiemelésével, hangsúlyosan az Európai Unió és hazánk világgazdasági és regionális térszervező szerepét.

Legyen tisztában hazánk társadalmi képének – népességének és településeinek – legfontosabb jellemzőivel, a magyar gazdaság fő jellemzőivel, folyamataival, erősségeivel és gyengeségeivel, az EU, valamint a szomszédos országok gazdaságával való szoros összefüggésével. Tudjon bemutatni a gazdasági tevékenységekkel összefüggő hazai környezeti problémákat, azok okait és mérséklésük lehetőségeit. Különböző információforrások kiválasztásával, alkalmazásával tudjon elemezni grafikonokat, szövegeket, tematikus térképeket.

Legyen képes a különféle térképeken biztosan tájékozódni, sajátítsa el a topográfiai feladatok megoldásában való gyakorlottságot.

Ismerje a globális környezeti problémákat, a környezeti válság kialakulásának okait és folyamatát és azok konkrét földrajzi vonatkozásait példákon bemutatva.

Biológia

Általános tantervű osztályok

7. évfolyam

A diák ismerje fel a Föld különböző biomjait azok elhelyezkedése, jellemző fajai alapján. Tudja jellemezni és összehasonlítani a biomokat fajgazdagságuk, környezeti tényezőik és sajátos környezetvédelmi problémáik szerint. Nevezzen meg néhány globális problémát, s tudjon példát mondani a fenntartható életvitelre. Legyen tisztában a táplálékhálózatok szintjeivel, tudjon minden biomon belül egyszerű táplálékhálózatot alkotni a megismert fajokból. Legyen tisztában a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival, az állatvilág jelentős rendszertani kategóriáival, s ezen csoportok jellemzőivel.

8. évfolyam

A tanuló ismerje fel a sejtek, szövetek és szervek felépítése és működése közti összefüggést. Legyen tisztában saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival, a férfi és a nő közötti különbséggel. Ismerje az emberi szervrendszerek részeit és működésük fő sajátosságait. Legyen tájékozott a fontosabb emberi betegségek kialakulása, tünetei és gyógy módjai témájában. Ismerje az egészséges életmód legfontosabb szabályait.

9. évfolyam

Nincs biológia tantárgy.

10. évfolyam

A tanuló hasonlítsa össze a vírusok, baktériumok és az eukarióta egysejtűek felépítését. Ismerje a fertőzések elleni védekezés módjait. Magyarázza meg a környezetünkben élő növények jellegzetes életműködéseit: a felszívást, a növekedést, a virágzást, a levélhullást. Legyen tisztában a fő evolúciós irányokkal és rendszertani egységekkel a növény- és állatvilág körében. Jellemezze a nagy állati rendszertani csoportokat (szivacsok, csalánozók, férgek, ízeltlábúak, tüskésbőrűek, gerincesek) testfelépítésük alapján. Ismerje fel az állati szervek, életműködések és a környezet közti kölcsönös kapcsolatokat.

Ismerjen példákat az állati egyedfejlődés típusaira (kifejlés, átváltozás, teljes átalakulás).

Ismerje a gombák felépítését, a gombaszedés és tartósítás szabályait.

Képes legyen elemezni a különböző fajok populációi közti kölcsönhatásokat. Hasonlítsa össze az állatok öröklött és tanult magatartásformáit. Ismerje a Kárpát-medence jellemző társulásait, s azok időbeli változásait. Tudjon példákat a természetvédelem hazai lehetőségeire.

11.évfolyam

A diák ismerje a sejtek felépítésének alapvonásait, s a fontosabb anyagcsere folyamatokat. Legyen tisztában a következő emberi szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: táplálkozás, légzés, vérkeringés, immunrendszer, bőr és a mozgás szervrendszere.

12. évfolyam

A diák legyen tisztában a következő emberi szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: hormonrendszer, idegrendszer, a szaporodás szervrendszere. Ismerje az öröklődés molekuláris alapjait, a genetikai szabályokat. Ismerje fel a kapcsolatot és a különbségeket az állati és az emberi viselkedés között. Képes legyen ismertetni az evolúció főbb lépéseit és törvényszerűségeit.

Emelt óraszámú biológia 9-12. évfolyam

Az emelt óraszámú csoportokban a tananyag feldolgozása már a 9. évfolyamon megkezdődik. Az általános tantervű csoportokhoz képest több gyakorlat, egyéni és csoportmunka, kísérlet egészíti ki az ismeretszerzést. A tananyagot nagyobb mélységben, az alkalmazás szintjén kell elsajátítani. Az osztályozóvizsgán ki kell tudni fejteni a témához kapcsolódó összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat, az evolúciós tendenciákat.

9. évfolyam

A tanuló hasonlítsa össze a vírusok, baktériumok és az eukarióta egysejtűek felépítését. Ismerje a fertőzések elleni védekezés módjait. Magyarázza meg a környezetünkben élő növények jellegzetes életműködéseit: a felszívást, a növekedést, a virágzást, a levélhullást. Legyen tisztában a fő evolúciós irányokkal és rendszertani egységekkel a növény- és állatvilág körében. Jellemezze a nagy állati rendszertani csoportokat (szivacsok, csalánozók, férgek, ízeltlábúak) testfelépítésük alapján. Ismerjen példákat az állati egyedfejlődés típusaira (kifejlés, átváltozás, teljes átalakulás).

Ismerje fel az állati szervek, életműködések és a környezet közti kölcsönös kapcsolatokat. Legyen képes összehasonlító szervezettani elemzésekre a növény- és állatvilág körében.

10. évfolyam

A tanuló legyen tisztában az újszájú állatok csoportján belül a fő evolúciós lépésekkel és kapcsolatokkal (tüskésbőrűek, elő- és fejgerinchúrosok, gerincesek). Tudja jellemezni ezeknek a csoportoknak a testfelépítését és életműködéseit.

Ismerje a gombák felépítését, a gombaszedés és tartósítás szabályait.

Képes legyen elemezni a különböző fajok populációi közti kölcsönhatásokat. Hasonlítsa össze az állatok öröklött és tanult magatartásformáit. Ismerje a Kárpát-medence jellemző társulásait, s azok időbeli változásait. Tudjon példákat a természetvédelem hazai lehetőségeire.

11.évfolyam

A diák ismerje a sejtek felépítésének alapvonásait, a fontosabb sejtalkotókat és anyagcsere folyamatokat. Legyen tisztában a következő emberi szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: táplálkozás, légzés, vérkeringés, immunrendszer, bőr és a mozgás szervrendszere.

12. évfolyam

A diák legyen tisztában a következő szervrendszerek felépítésével, működésével és főbb egészségügyi problémáival: hormonrendszer, idegrendszer, a szaporodás szervrendszere.

Ismerje az öröklődés molekuláris alapjait, a genetikai szabályokat. Képes legyen genetika feladatok megoldására.

Ismerje fel a kapcsolatot és a különbségeket az állati és az emberi viselkedés között.

Képes legyen ismertetni az evolúció főbb lépéseit és törvényszerűségeit (légkör kialakulása, az élet megjelenése, a szilárd váz megjelenése, a szárazföldre lépés és feltételei, a szárazföldi élővilág fejlődése és ezek bizonyítékai).

Kémia

Hat évfolyamos gimnáziumi képzésben:

7. évfolyam

A tanuló ismerje fel az otthonában előforduló anyagok és folyamatok kémiai vonatkozásait, megszerzett tudása alapján legyen képes ezek magyarázatára makro- és részecskeszinten is. Ismerje a vegyszerhasználattal kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat, legyen képes értelmezni a leggyakoribb biztonsági jelzéseket, ismerje a tűzoltás módjait. Értse a fizikai és kémiai tulajdonságok, valamint a fizikai és kémiai változások mibenlétét. Legyen tisztában a halmazállapotok és halmazállapot-változások jellemzőivel. Ismerje az oldatok összetételét, fajtáit, az oldódás, a diffúzió, az ozmózis folyamatát, a szennyvíztisztítás, víztakarékosság fontosságát és mikéntjét. Legyen képes egyszerű számításokat végezni az oldatok összetételével kapcsolatban. Ismerje a kémiai részecskék (atom, molekula) fajtáit, jelölésüket, az elemek periódusos rendszerét, a kémiai kötés fogalmát, az egyszerű és összetett anyagok különbségét. Legyen tisztában a mol fogalmával, tudjon egyszerű számításokat végezni a moláris tömeg és a tömeg felhasználásával. Ismerje a savas és lúgos anyagok jellemzőit, a kémhatás és indikátor fogalmát, legyen képes a pH-skála alkalmazására. A kémiai reakciók során bekövetkező energiaváltozásokat tudja értelmezni. Ismerje az égés, az oxidáció jelentését, tudjon ezzel összefüggésben kémiai egyenletet írni és egyszerű sztöchiometriai számításokat végezni. Értse a kémiai kötéserősség és reakciókészség összefüggését. Ismerje a levegő összetételét, a szén-dioxid és szén-monoxid tulajdonságait, környezet- és egészségvédelmi vonatkozásait.

8. évfolyam

A tanuló a négy őselem (Föld, Tűz, Levegő, Víz) kapcsán sajátítson el mélyebb tudást a kémia tudományterületén belül. Ismerje az elemek periódusos rendszerét, az atom felépítését, az izotópok jelentőségét, ionok képződését. Legyen képes egyszerű számítási feladatok megoldására az anyagmennyiséggel és a tömeg%-os összetétellel kapcsolatban. Értse az elsőrendű kémiai kötések és rács típusok fajtáit, összefüggését, az amorf és kristályos anyag fogalmát. Ismerje a fém és nemfém elemek előállításának, felhasználásának módjait, környezeti hatását, a redoxifolyamatok jelentőségét, a nyomelemek és mikroelemek szerepét az élő szervezetben. Legyen tisztában a kémiai reakciók feltételeivel, a reakciósebességgel, tudjon reakcióegyenletet felírni. Tudja használni a termokémiai alapfogalmakat, legyen képes energiadiagramot értelmezni. Értse a dinamikus egyensúly jelenségét. Ismerje az alkánok fajtáit, az izoméria fogalmát, a kőolaj és a földgáz összetételét, a benzin sajátosságait. Tudja értelmezni a megújuló és meg nem újuló energiaforrások fogalmát, értse a szén körforgását. A gázok jellemzőivel kapcsolatban legyen képes egyszerű számítások elvégzésére a térfogat% és a moláris térfogat felhasználásával. Ismerje a legfontosabb gázok élettani hatásait, az oxidáció, az erjedés, a korrózió fogalmát. Az üvegházhatással, levegőszennyezéssel kapcsolatban tudjon grafikonokat, táblázatokat értelmezni. A víz kapcsán ismerje a másodrendű kötések típusait, a sav-bázis reakciók lényegét, a kémhatás vizsgálatát. Tudjon koncentrációsámítást végezni. Ismerje a galvánelem működését, az elektrolízis folyamatát, jelentőségét, tudjon ezzel kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani. Legyen tisztában a Föld vízkészleteinek jelentőségével, a savas esők hatásával és a védekezés lehetőségeivel.

9. évfolyam

A tanuló ismerje tápanyagaink csoportosítását, kémiai szerkezetét. Értse a funkciós csoport jelentőségét, ezek alapján tudja jellemezni az oxigéntartalmú szerves vegyületek csoportjait (alkoholok, aldehidek, ketonok, karbonsavak, észterek, szénhidrátok), élettani és ipari jelentőségüket. Ismerje a kolloidok fajtáit, az élelmiszerekkel kapcsolatos eljárások főbb fajtáit (pl. tartósítás), a C-vitamin szerepét. Legyen tisztában a monomer, polimer, makromolekula fogalmával, ismerje az aminosavak, fehérjék, nukleotidok, nukleinsavak felépítését, szerepüket az élő szervezetben, a DNS központi szerepét az adatbázisokban, a betegségek és terápiák megállapításában. Értse a kiralitás fogalmát. Ismerje a gyógyszerhasználat szabályait, a drog fogalmát, élettani hatásait, a mérgek veszélyjeleit, a prevenció lehetőségét és a teendőket mérgezés esetén. Ismerje fel az összefüggést az anyagok szerkezete és fizikai tulajdonságaik között, a másodrendű kötések szerepét. Ismerje ruházatunk főbb anyagait és megtisztításuk lehetőségét, a felületaktív anyagok és enzimek felépítését, működését, a glicerin, az aceton szerepét, az egyes oxidáló szerek fertőtlenítő hatását.

10. évfolyam

A tanuló konkrét példákon keresztül legyen képes az egyes anyagokat csoportokba sorolni, jelentőségüket és tulajdonságaikat jellemezni. Legyen tisztában az egyes talajtípusok összetételével, a műtrágyákkal, a peszticidekkel s ezek élettani hatásaival. Az egyes építőanyagok szerkezetével, a műanyagok fajtáival, a papír, a festékek, az ötvözetek összetételével. Ismerje a vegyi fegyverek veszélyeit, a gyufa, lőpor, robbanóanyagok, atombomba működését, a benzol szerkezetét, reakcióit, származékait és mérgező hatását. A szerves kémia témakörében értse a főbb fogalmakat (konstitúció, konfiguráció, konformáció, izómer, funkciós csoport), ismerje a főbb szerves vegyületcsoportok (szénhidrogének, halogénezett szénhidrogének, oxigéntartalmú és nitrogéntartalmú szerves vegyületek) előfordulását, felhasználását, reakciótípusait. A szervetlen kémia témakörében ismerje a főbb fémek és vegyületeiket (alkáli-, alkáli-földfémek, vas-csoport, réz-csoport) és a főbb nemfémek és vegyületeiket (nemesgázok, halogének, oxigén-, nitrogén-csoport, szén és szilícium), ezek jellemző fizikai és kémiai tulajdonságait, felhasználásukat, élettani hatásukat; más égitestek összetételét. Értse a modellek és a valóság összefüggését, a folyamatok makro-, részecske-, és szimbólumszintű megközelítését. Ismerje a reakciótípusok csoportosítását (egyesülés, bomlás, csapadékképződés, sav-bázis, redoxi, addíció, polimerizáció, szubsztitúció). Legyen tisztában a tudományos megismerés főbb lépéseivel, a kémia jelentőségével, látásmódjával.

Négy évfolyamos gimnáziumi képzésben:

9. évfolyam

A diák ismerje a tudományos megismerés módszereit, legyen tisztában a kémiai biztonsági előírásokkal, a veszélyjelekkel. Legyen képes egyszerű számításokat végezni a moláris tömeg és a moláris térfogat felhasználásával. Ismerje az atom felépítését, a rendszám, a tömegszám, az elektronegativitás fogalmát. Értse a periódusos rendszer felépítését, az izotópok jelentőségét, a nukleáris energia mibenlétét. Ismerje az elem, a vegyület, a keverék fogalmát, az első- és másodrendű kémiai kötések, a molekulák és összetett ionok összetételét, térszerkezetét, polaritását, képletét. Értse a rácstípusok és a fizikai tulajdonságok közti összefüggéseket. Legyen tisztában a diszperz rendszerek fogalmával, az oldódás, diffúzió és ozmózis folyamatával, az oldatok jellemzőivel, tudjon az összetételükkel kapcsolatos egyszerű számításokat végezni. Ismerje a levegő és a természetes vizek összetételét, a víz körforgását. Tudja a kémiai folyamatokat reakcióegyenlettel leírni, értse az anyag- és energiamegmaradás törvényét. Tudja értelmezni a reakciósebességet, az azt befolyásoló tényezőket, a reakciók energiaváltozásait. Értse a dinamikus egyensúly fogalmát, szabályait. Ismerje egyes kémiai reakciók ipari hasznosítását, legyen fogalma a hulladékhasznosításról. Ismerje a főbb kémiai reakciótípusokat (sav-bázis, redoxi), értse a pH, a korrózió fogalmát, a galvánelem, az akkumulátor működési elvét, az elektrolízis folyamatát. Ismerje a mindennapi életben fontos szerves anyagok szerkezetét, fizikai és kémiai tulajdonságait (pl. szén, víz, klór, vas, nátrium-klorid, réz-szulfát, szén-dioxid, szén-monoxid, sósav, nátrium-hidroxid), a környezetvédelmi szempontokat.

10. évfolyam

A tanuló ismerje a szerves kémiában használatos főbb fogalmakat (konstitúció, konformáció, izoméria, funkciós csoport). Értse a molekulák szerkezetét, a molekularács, a másodrendű kötések összefüggését az anyagok fizikai tulajdonságaival. Ismerje a reakciótípusok fajtáit (égés, hőbomlás, szubsztitúció, addíció, polimerizáció, elimináció, kondenzáció, polikondenzáció, hidrolízis, sav-bázis és redoxi reakció). Legyen tisztában a leggyakoribb, ismert szerves vegyületek előfordulásával, előállításával, felhasználásával, élettani hatásával. A szénhidrogének témakörében ismerje a telített, telítetlen és aromás szénhidrogéneket, értse a petrolkémiai folyamatokat, a földgáz és a kőolaj feldolgozását. Értse a szén-dioxid kvóta fogalmát, ismerje az energiahordozókkal kapcsolatos környezeti hatásokat. Ismerje a műanyagok fajtáit, felhasználásukat, a gumi és műgumi előállítását. Ismerje a fontos oxigéntartalmú szerves vegyületeket (alkoholok, aldehidek, ketonok, karbonsavak, észterek, mosószeresek). Legyen tisztában a halogén- és nitrogéntartalmú szerves vegyületek szerkezetével, felhasználásával, élettani hatásaikkal (növényvédő szerek, energiaitalok, drogok, stb.). Ismerje a nitrogén biogeokémiai körforgását. Legyen képes alapvető tápanyagainkat kémiai szempontból csoportosítani. Ismerje az élő sejtet felépítő anyagokat, a lipidek, szénhidrátok, aminosavak, fehérjék, nukleotidok, nukleinsavak szerkezetét, szerepét, jellegzetességeit. Legyen képes a tanult ismeretek alkalmazására a mindennapi életben az egészségtudatos életmód kialakítása során, valamint tudja alkalmazni ezen ismereteit a környezettudatos életvitel megvalósításában.

Rajz és vizuális kultúra

Az osztályozó vizsga két részből áll:

- 1.) A helyi tantervben éves és, osztály szinten meghatározott művészettörténet és vizuális kommunikáció tananyag részéből készített teszt feladatsor megoldása 45 percen.
 - a feladatsor feleletválasztó és feleletalkotó típusú feladatokból állhat, melyből egy elemző, vagy összehasonlító jellegű esszé feladat is lehet.

7. évfolyam

barokk, klasszicizmus, romantika (historizmus, eklektika), realizmus, plein air, impresszionizmus, posztimpresszionizmus, szimbolizmus.

8. évfolyam

Szecesszió, expresszionizmus, fauvizmus, kubizmus, futurizmus, konstruktivizmus, Bauhaus, modern építészeti, dadaizmus, szűrealizmus, op-art.

9. évfolyam

Az őskor, az ókori kultúrák, Bizánc, ókeresztény művészet, népvándorlás.

10. évfolyam

romanika, gótika, reneszánsz, barokk, a XIX: század művészete, magyar népművészet, szimbolizmus, szecesszió.

11. évfolyam

fauvizmus, expresszionizmus, kubizmus, futurizmus, konstruktivizmus, dadaizmus, szűrealizmus, modern építészeti, tudományos, kinetikus irányzatok

12. évfolyam

A 20. század művészete, magyar művészet 1900-tól 1945-ig és 1945 után.

2.) Adott témájú rajz feladat, melyet helyben kell elvégezni (min. 45 perc alatt) a kihúzott téma alapján.

Lehetséges témák:

- axonometrikus szerkesztés (térbeli rekonstrukció vetületből vagy adott témára szabadon)
- perspektivikus ábrázolás (egy- vagy két fútópontos, külső- vagy belső tér megjelenítésével)
- látvány alapján készített tanulmányrajz (pl.: csendélet drapériával)
- tetszőleges téma tetszőleges feldolgozásban (pl.: versillusztráció)

Mivel a tananyag spirális szerkezetű, a tanulók már hetedik-nyolcadik osztályban megismerkednek a vetületi és az axonometrikus ábrázolás szabályaival, amit majd kilencedik osztályban újra ismételünk, de ezekben az osztályokban a lehetséges feladatok alapszintűek (pl. két-három mértani test ábrázolása vetületben, vagy kocka csonkolása). Perspektivikus szerkesztés esetében a helyzet hasonló, egyszerű „dobozház” ábrázolása, vagy utcarészlet.

A tizenkettedik évfolyam számára csak művészettörténet feladatsor van.

Testnevelés

7. és 8. évfolyam:

Atlétika: kislabda hajítás távolságra, 60m futás és 800m futás időre, távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda 3gyakorlat

Torna: fejenállás, kézállás, gurulóátfordulás (bukfenc) előre és hátra, szekrényugrás

Erőkövetelmény: kötélmászás, felülés

9. évfolyam:

Atlétika: kislabda hajítás, 60m és 1600m futás, magasugrás v. távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda 3gyakorlat

Torna: fejenállás, kézállás, terpeszbukfenc előre és hátra, választott szeren 3elem bemutatása, szekrényugrás

Erőkövetelmény: kötélmászás, fekvőtámasz

10. évfolyam:

Atlétika: kislabda hajítás, 60m és 2400m futás, magasugrás v. távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda, kézilabda v. labdarúgás 3gyakorlat

Torna: gyakorlatlánc bemutatás talajon, választott szeren 3elem bemutatás, szekrényugrás

Erőkövetelmény: kötélmászás, fekvőtámasz, felülés időre

11. évfolyam:

Atlétika: súlylökés v. kislabda hajítás, 3200m futás, magasugrás, távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda, kézilabda v. labdarúgás 3gyakorlat

Torna: gyakorlatlánc bemutatása talajon és egy választott szeren, szekrényugrás

Erőkövetelmény: gyakorlat vasrúddal, kötélmászás, fekvőtámasz, felülés

12. és 13. évfolyam:

Atlétika: súlylökés v. kislabda hajítás, 3200m futás, magasugrás, távolugrás

Labdajáték: röplabda, kosárlabda, kézilabda v. labdarúgás 3gyakorlat

Torna: gyakorlatlánc bemutatása talajon és egy választott szeren, szekrényugrás

Erőkövetelmény: gyakorlat vasrúddal, kötélmászás időre, fekvőtámasz időre, felülés időre

Angol nyelv

7. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket. Kérdéseket tud feltenni kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszol a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszédet folytat. Megtalál alapvető információkat egyszerű, hétköznapi szövegekben. A tanuló megérti az ismerős témákról szóló rövid írott szövegeket. Összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról.

Elsajátítandó fogalmak

Jelen idejűség (egyszerű és folyamatos jelen); Múlt idejűség (egyszerű múlt idő); Jövő idejűség (going to); Have ige; Névmások (személyes, birtokos, mutató); -s birtokos; Irányok, helymeghatározás (prepozíciók); Gyakoriság, időhatározók; Számok; Főnevek egyes és többes száma; Melléknév fokozása; Modalitás (can); Kötőszavak (but, and, or, because); névelők; some, any;

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:
Megszólítás; Köszönés; Bemutatkozás; Köszönet és arra reagálás; Érdeklődés hogyanlét iránt és arra reagálás; Bocsánatkérés és arra reagálás; Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás; Telefon felvétele; Telefonon bemutatkozás

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Véleménykérés, és arra reagálás; Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése; Egyetértés, egyet nem értés; Tetszés, nem tetszés; Akarat, kívánság

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Dolgok, személyek megnevezése, leírása; Információkérés, adás; Tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök:

Kérés és arra reagálás; Javaslat és arra reagálás; Meghívás és arra reagálás; Kínálás és arra reagálás;

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Megértés biztosítása; Visszakérdezés, ismétléskérés; Nem értés, betűzés kérése, betűzés;

Témakörök

Család

Otthon

Étkezés

Időjárás, öltözködés

Sport

Iskola, barátok

Szabadidő

Természet, állatok

Ünnepek

Város, bevásárlás

8. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket és kijelentéseket. Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű beszédfordulatokkal röviden, összefüggően beszél saját magáról és közvetlen környezetéről, elmesél rövid, egyszerű történeteket. Egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használ. Képes meglévő készségeit kreatívan használni az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez. Összefüggő mondatokat ír a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról és kreatívan alkalmazza nyelvismeretét egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 7. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak

Present Perfect Simple; Future with will; Past forms of have; Already, yet, just; Engedély kifejezése (can/could/may); Tanácsadás (should); Tiltás; Feltételeesség (if/will);

Kommunikációs eszközök

Ld. a 7. évfolyamon+

Megszólítás személyes levélben; Elbúcsúzás személyes levélben; Öröm, sajnálkozás, bánat; Elégedettség, elégedetlenség, bosszúság; Csodálkozás; Remény; Képesség; Szükségesség; Lehetőség; Ígéret; Szándék, kívánság; Dicséret, kritika; Egymást követő események leírása; Bizonyosság, bizonytalanság; Felkérés hangosabb, lassúbb beszédre;

Témakörök

Utazás, pihenés

Fantázia és valóság

Zene és művészetek

Környezetünk védelme

Egészséges életmód

Felfedezések

Tudomány és technika

Múltunk és jövőnk

Média, kommunikáció

Földünk és a világűr

9. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról. Begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben ki tudja fejezni magát. Megérti a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegeket. Képes írásbeli interakciót elkezdni, fenntartani és befejezni.

Elsajátítandó fogalmak

Jelen idejűség kifejezése (egyszerű és folyamatos jelen idő); Főnevek egyes és többes száma; Egyszerű melléknevek; Névelők; Mennyiségek kifejezése, megszámlálhatóság, megszámlálhatatlanság; Számok, óra; Térbeli tájékozódás, helymeghatározás, útbaigazítás; Időhatározás; Birtokviszony kifejezése

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Megszólítás; Köszönés és arra reagálás; Köszönet és arra reagálás; Bemutatkozás; Érdeklődés hogyan íránt és arra reagálás; Személyes levélben megszólítás, elköszönés; Telefonálás

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Sajnálkozás; Elnézéskérés

Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Véleménykérés és arra reagálás; Egyetértés, egyet nem értés; Akarat, kívánság; Képesség kifejezése

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Dolgok, személyek megnevezése, leírása; Információkérés, információadás; Igenlő vagy nemleges válasz; Tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés és arra reagálás

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Visszakérdezés, ismétléskérés; Nem értés; Betűzés kérése, betűzés;

Témakörök

Személyes élet, családtagok

Lakás, szűkebb lakókörnyezet

Napirend

Szabadidő

10. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról. Képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni, gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban. Begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben árnyaltan fejezi ki magát. Képes írásbeli interakciót elkezdni, fenntartani és befejezni.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 9. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak

Múlt idejűség (egyszerű és folyamatos); Jövő idejűség (going to és will); Határozósók; Melléknévfokozás (közép és felsőfok); Módbeli segédigék (can, should, have to, must); Célhatározós mondat szerkezet; Present Perfect, Következmény (if/will)

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Engedélykérés és arra reagálás; Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás; Együttérzés és arra reagálás; A baráti és hivatalos levél formái;

Érzelmeik kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Öröm, bánat; Elégedettség, elégedetlenség; csodálkozás; Remény; Aggódás, félelem;

Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Valaki igazának elismerése és el nem ismerése; Érdeklődés, érdektelenség; Tetszés, nem tetszés; Dicséret, kritika; Kötelezettség; Szükségesség; Ígéret; Lehetőség, kívánság; Dicséret, kritika; Szándék, terv; Szemrehányás

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Események leírása; Bizonyosság, bizonytalanság;

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Javaslat és arra reagálás; Meghívás és arra reagálás; Segítségkérés és arra reagálás; Segítség felajánlása; Kínálás és arra reagálás; Tanács és arra reagálás;

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Jelentéstisztázás; Magyarázatkérés; Beszédszándék jelzése, beszélgetés kezdése;

Összefoglalás; Elemek összekapcsolása; Beszélgetés lezárása;

Témakörök:

Ld. a 9. évfolyamnál+

Nyaralás, utazás

Közlekedés

Barátok

Vásárlás

Étkezés

11. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban és egyes részleteiben is megérteni a köznyelvi beszédet a számára ismerős témákról. A mindennapi élet legtöbb, akár váratlan helyzetében is önállóan boldogul. Képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani és érvelni érdeklődési körébe tartozó és általános témákról is. Tud érthetően és folyamatosan beszélni, képes mondanivalójának tudatos nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére és szükség szerinti módosítására. Képes egy gondolat vagy probléma lényegét tartalmilag pontosan kifejezni. Megérti a nagyrészt közérthető nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegeket. Követi az írott véleményt, érvelést, képes ezekből a lényeges részinformációkat kiszűrni. Képes hatékony írásbeli interakciót folytatni.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 9. és 10. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak:

Igevonatok (to+inf, inf, -ing forms); Passzív szerkezetek; might; Present Perfect Continuous; Feltételes 2; Time clauses (as soon as, before, until, stb.)

Kommunikációs eszközök

Ld. a 9-10. évfolyamnál+

Szemrehányás; Feltételezés, kétely; Ok-okozat; Cél, magyarázat; Emlékezés, nem emlékezés;

Témakörök:

Ld. a 9. és 10. évfolyamnál+

A munka világa

Betegségek, életmód, sport

Iskola, tanulás

Környezetünk, falu és város

12. évfolyam

Képes az érettségi vizsga követelményeiben meghatározott hallott és leírt szövegek általános és részinformációinak megértésére. Az érettségi részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben képes viszonylag zökkenőmentes kommunikáció kezdeményezésére, fenntartására és lezárására vizuális és verbális segédanyagok alapján. Képes az érettségi vizsga részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben önálló megnyilatkozásra, témakifejtésre (gondolatok, vélemény) vizuális és verbális segédanyagok alapján.

A tanuló képes részletesebb, összefüggő és tagolt szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi és elvontabb témákról.

Minden fogalom és kommunikációs eszköz, amely a 9., 10. és 11. évfolyamon megjelenik, valamint:

Elsajátítandó fogalmak:

Igerendszer rendszerszerű ismerete; Aktív és passzív szemlélet bármely igeidőben; Közvetett kérdések (indirect speech); Függő beszéd jelen és múlt idejű mondatokban; A kötőelemek rendszerszerű ismerete; Valószínűség, kötelezettség, megengedés kifejezése változatos eszközökkel minden időben; Ugye?- kérdések (question tags)

Kommunikációs eszközök:

Ld. a 9-10-11. évfolyamnál+
Reklamálás; Kiemelés; Helyesbítés

Témakörök:

Ld. a 9., 10., 11. évfolyamnál+
A pénz szerepe, pénzkezelés
Népszerű technikai eszközök
Környezetvédelem

Nyelvi előkészítő évfolyam

A nyelvi előkészítő évfolyam magas idegen nyelvi óraszama nem arányosan megemelt tananyagmennyiséget jelent, hanem tágabb teret biztosít az elmélyítésre, a gyakorlásra és a szilárd alapok megteremtésére. Ennek köszönhetően a nyelvi előkészítő évfolyam végére a következő területeken várunk el magabiztos tudást a tanulóktól:

Folyékony szóbeli kommunikáció

Az árnyaltabb vélemény-kifejezés eszközeinek ismerete és alkalmazása

Biztos nyelvtani tudás a kerettantervben megjelölt fogalmakat illetően

Az írásbeli kommunikáció legfontosabb stílusainak ismerete és alkalmazása

Az átlagosnál bővebb szókincs az adott témaköröket illetően

Értő olvasás, ismeretlen elemek magabiztos kikövetkeztetése, dedukciós eszközök alkalmazása
Ennek megfelelően:

A tanuló képes megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős és kevésbé ismerős, de korának megfelelő témákról. Változatos szerkezetekkel ki tudja fejezni magát a szintnek megfelelő témakörökben. Autentikus írott szövegeket is megért, az ismeretlen szövegelemek kikövetkeztetésében jártasságot mutat. Hatékonyan alkalmazza az egyszerűbb írásművek (baráti levél, jegyzet, email, félhivatalos levél, stb.) stílusjegyeit.

Elsajátítandó fogalmak

Jelen és múlt idejűség kifejezése (egyszerű, folyamatos és befejezett igeidők); a főnevek rendszere; melléknevek; névelők; mennyiségek kifejezése, megszámlálhatóság; számok, óra; térbeli tájékozódás, helymeghatározás, útbaigazítás; időhatározás; birtokviszony kifejezése

Kommunikációs eszközök

A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök:

Megszólítás; Köszönés és arra reagálás; Köszönet és arra reagálás; Bemutatkozás; Érdeklődés
hogylét iránt és arra reagálás; Személyes levélben megszólítás, elköszönés; Telefonálás

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Sajnálkozás; Elnézéskérés

Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök:

Véleménykérés és arra reagálás; Egyetértés, egyet nem értés; Akarat, kívánság; Képesség kifejezése

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök:

Dolgok, személyek megnevezése, leírása; Információkérés, információadás; Igenlő vagy nemleges válasz; Tudás, nem tudás

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés és arra reagálás

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök:

Visszakérdezés, ismétléskérés; Nem értés; Betűzés kérése, betűzés;

Témakörök

Személyes élet, családtagok, a család szerepe

Lakás, szűkebb és tágabb lakókörnyezet

Napirend-életritmus

Szabadidő, munka, kötelesség

Német nyelv 9. évfolyam

A tanuló a 9. év végére értse meg a személyére, közvetlen környezetére vonatkozó, lassan, tagoltan elmondott szöveget. Értse meg az egyszerű mondatokat pl. hirdetések, plakátokon. Legyen képes egyszerű kapcsolatteremtésre, tudjon feltenni és tudjon megválaszolni olyan kérdéseket, melyek a mindennapi szükségletek kifejezésére szolgálnak. Tudjon képeslapra rövid és egyszerű üdvözlőt írni, tudjon kitölteni egy egyszerű nyomtatványt a személyi adataira vonatkozóan.

Az elsajátítandó fogalmak:

Jelen idejűség kifejezése tőhangváltós igékkel is

Birtoklás kifejezése

Térbeli viszonyok (1): irányok meghatározása

Időbeli viszonyok (1): gyakoriság, időpont

Mennyiségi viszonyok: számok, határozatlan mennyiség

Minőségi viszonyok: milyen?

Modalitás (1): möchte

Esetviszonyok (1): Nominativ, Akkusativ

Szövegösszetartó eszközök (1): kötőszavak egyenes szórenddel, névmások (Nom., Akk.)

Kommunikációs eszközök:

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök

Megszólítás

Köszönet és arra reagálás

Bemutatkozás

Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás (1)

Jókívánságok és arra reagálás (1)

Személyes levélben megszólítás, elköszönés

2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Sajnálkozás

Öröm

Bánat

3. Személyes vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménykérés és arra reagálás

Egyetértés, egyet nem értés

Akarat, kívánság (1)

Dicséret (1)

4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Dolgok, személyek megnevezése, leírása

Információkérés, információadás (1)

Igenlő vagy nemleges válasz

Tudás, nem tudás

5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés

Javaslat és arra reagálás

Meghívás és arra reagálás

6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés, ismétléskérés

Nem értés

Betűzés kérése, betűzés

Témakörök:

Bemutatkozás
Személyes adatok, lakóhely
Évszakok
Vásárlás
Útbaigazítás

10. évfolyam

A tanuló értse meg a személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkozó, gyakran használt szavakat, szókapcsolatokat. Értsen meg egyszerű mondatokat plakátokon, prospektusokon, autentikus szövegekben. Legyen képes információt kikeresni internetes oldalakról. Legyen képes kapcsolatteremtésre, az ismert témakörökben párbeszédes kommunikációra. Legyen képes bemutatni lakóhelyét, ismerőseit. Tudjon beszélni hobbjáról, a szabadidő eltöltéséről. A 10. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 9. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

Az elsajátítandó fogalmak:

Modalitás kifejezése (2), felszólítás
Esetviszonyok: Dativ
Időbeli viszonyok: gyakoriság kifejezése
Birtoklás kifejezése: birtokos névmások
Cselekvés, történés, létezés kifejezése: jelenidejűség, tőhangváltós igék, múltidejűség (1), jövőidejűség
Térbeli, időbeli viszonyok kifejezése
Esetviszonyok
Logikai viszonyok
Szövegösszetartó eszközök

Kommunikációs eszközök:

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Öröm, elégedettség, elégedetlenség, remény, bosszúság
Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Véleménynyilvánítás, indoklás, egyetértés, egyet nem értés, akarat, kívánság, képesség, szándék, terv
Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Információkérés, információadás, bizonyosság, bizonytalanság
A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés, tiltás, felszólítás, kínálás és arra reagálás
Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök, visszakérdezés

Témakörök:

Nyaralás	Lakás, háztartás
Étkezés	Internet
Hobbi, szabadidő eltöltése	
Szünidő	

11. évfolyam

A tanuló értse meg a személyéhez kapcsolódó gyakran használt szavakat, kifejezéseket a tanult témakörökben. Legyen képes egyszerű hirdetések, üzenetek lényegének megértésére. Tudjon olvasni és értelmezni egyszerű szövegeket, megtalálni a várható és konkrét információkat egyszerű, mindennapi, autentikus szövegekben. Értsen meg rövid, egyszerű magánleveleket. Tudjon megfogalmazni egyszerű üzenetet, magánjellegű levelet. Tudjon párbeszédet folytatni rutinszerű, egyszerű helyzetekben. Tudjon beszélni egyszerű mondatokban a tanult témákról. A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

Elsajátítandó fogalmak:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése (visszaható névmás)
Birtoklás kifejezése
Térbeli, időbeli viszonyok kifejezése
Mennyiségi viszonyok
Minőségi viszonyok (főnévként használt melléknév)
Modalitás kifejezése
Esetviszonyok
Logikai viszonyok (célhatározói mellékmondat, feltételeesség)
Szövegösszetartó eszközök
Függő beszéd (1)

Kommunikációs eszközök:

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 - Megszólítás
 - Köszönés, elköszönés
 - Köszönet és arra reagálás
 - Bemutatkozás, bemutatás
 - Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
 - Bocsánatkérés és arra reagálás
 - Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
 - Személyes levélben megszólítás, elköszönés
 - Együttérzés és arra reagálás
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Hála
 - Sajnálkozás
 - Öröm
 - Elégedettség, elégedetlenség
 - Csodálkozás
 - Remény
 - Félelem
 - Bánat, bosszúság
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Véleménykérés és arra reagálás
 - Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése
 - Tetszés, nem tetszés

- Ellenvetés és visszautasítása
- Akarat, kívánság, képesség
- Ígéret, szándék, terv
- Dicséret, kritika, szemrehányás
- 4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
 - Dolgok, személyek megnevezése, leírása
 - Események leírása
 - Információkérés, információadás
 - Igenlő vagy nemleges válasz
 - Tudás, nem tudás
 - Bizonyosság, bizonytalanság
 - Emlékezés, nem emlékezés
- 5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Kérés
 - Tiltás, felszólítás
 - Javaslat és arra reagálás
 - Meghívás és arra reagálás
 - Kínálás és arra reagálás
 - Reklamálás
 - Tanácskérés és adás, ajánlattétel
 - Segítség felajánlása, elfogadása
- 6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Visszakérdezés, ismétléskérés
 - Nem értés
 - Betűzés kérése, betűzés
 - Felkérés lassúbb, hangosabb beszédre
 - Beszélgéti szándék jelzése, félbeszakítás, lezárás
 - Megerősítés
 - Körülírás, példa megnevezése

Témakörök:

- Tömegközlekedés
- Iskola, tanulás külföldön
- Foglalkozások
- Egészség, betegség
- Sport
- Nyaralás
- Időjárás, évszakok
- Falusi, városi élet

12. évfolyam

A tanuló értse meg a világos, mindennapi beszéd lényegét a tanult témakörökhöz kapcsolódóan. Képes legyen kiszűrni a lényegét aktuális eseményekről szóló rádió- és tévéadásokból. Értse meg a köznyelven megírt szövegeket. Értse meg magánlevélben az események, érzelmek, kívánságok leírását. Tudjon egyszerű, folyamatos szövegeket alkotni ismerős, az érdeklődési körébe tartozó témákban. Tudjon magánlevelet írni élményeiről, benyomásairól. Képes legyen elboldogulni utazás során adódó nyelvi helyzetben. Tudjon részt venni az ismert, érdeklődési körének megfelelő témákban folyó társalgásban (család, szabadidő, tanulás, aktuális események). Képes legyen egyszerű kifejezésekkel beszélni élményeiről, eseményekről, teveiről, céljairól. Képes legyen véleményét röviden megmagyarázni, indokolni. A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

Fogalomkörök

Cselekvés, történés, létezés kifejezése (műveltetés, szenvedő szerkezet, feltételes múlt)
Minőségi viszonyok (főnévként használt melléknevek, befejezett melléknévi igenév)
Esetviszonyok (Akkusativ-Dativ sorrend)
Logikai viszonyok (feltételes mód, óhajtó mondat)
Szövegösszetartó eszközök (kötőszók, névmások)

Kommunikációs eszközök

1. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Hála
 - Félelem
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Ellenvetés és visszautasítása
 - Szemrehányás
 - Konfliktusok feloldása
3. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Tanácsadás
4. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Beszélgetési szándék
 - Megerősítés
 - Körülírás

Témakörök

Családi ünnepek
Szolgáltatások
Média
Családi szerepek, generációk
Pályaválasztás
Környezetvédelem

Fogalomkörök

Cselekvés, történet, létezés kifejezése			
	jelenidejűség	Präsens	Ich bin heute zu Hause. Die Sonne scheint schön.
		Präsens mit Vokalwechsel, trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch.
	Múltidejűség	Präteritum (csak: haben, sein)	Er hatte ein Fahrrad. Ich war schon in England.
	Jövőidejűség	Futur (mit Präsens)	Ich bleibe morgen zu Hause.
Birtoklás kifejezése			
		haben	Ich habe einen Bruder.
		Possessivpronomen	Das ist meine Familie.
Térbeli viszonyok			
	irányok, helymeghatározás		hier, dort, links, rechts oben, unten, hinten... Mein Schreibtisch steht links.
Időbeli viszonyok			
	gyakoriság	Wie oft? Selten, manchmal, oft, immer, nie	Ich spiele oft mit Peter.
	Időpont	in, um, am, wann?	Im Winter, um 8 Uhr, am Freitag
Mennyiségi viszonyok			
	számok		eins, zwei
	határozott mennyiség		eine Portion Pommes
	határozatlan mennyiség	alles, viel, wenig, nichts	Ich lerne viel, und ich habe wenig Zeit.
Minőségi viszonyok			
		Wie?	Ich bin zufrieden. Das finde ich prima.
Modalitás		möchte	Ich möchte ein Eis.
	Felszólítás		Komm morgen wieder! Spielt Tennis!
Esetviszonyok	névszók mondatban	a Nominativ, Akkusativ	Er zeichnet Bilder. Grete fragt uns, nicht ihn.
Szövegösszetartó eszközök	kötőszók névmások		und/oder/aber/denn das ich, mich, mein dieser man

Témakörök:

Család, családtagok, családi ünnepek
Otthon, lakás, bútorok, berendezési tárgyak
Napi étkezés, kedvenc ételek
Óra, hét napjai, hónapok, évszakok
Ruhadarabok, kedvenc ruháim
Testrészek, sport, sportágak
Iskola, tanterem, tantárgyak, órarend
Hobby, szabadidő
Kedvenc állataim
Születésnap, karácsony
Tájékozódás
Vásárlás
Vakáció, nyaralás
Kedvenc zeném

8. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a személyéhez közvetlenül kapcsolódó, gyakran használt szavakat, kifejezéseket, melyek személyes adataira, családjára, vásárlásra, tanulásra vonatkoznak. Értse meg az egyszerű, világos hirdetéseket, üzeneteket. Értsen meg rövid, autentikus szövegeket, és képes legyen megérteni rövid, egyszerű magánlevelet. Legyen képes egyszerű, rutinszerű helyzetekben társalogni mindennapi tevékenységekről, témákról. Tudjon beszélni családjáról, életkörülményeiről, tanulmányairól. Legyen képes rövid, egyszerű üzenetet, magánjellelű levelet írni.

Kommunikációs eszközök (a 7. osztályban tanultakon kívül)

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
Megszólítás
Személyes levélben megszólítás, elköszönés
2. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
Akarat, kívánság, képesség kifejezése
3. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
Igenlő vagy nemleges válasz
4. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
Kérés
Meghívás és arra reagálás
Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Fogalomkörök (a 7. osztályban tanultakon kívül)

Cselekvés, történés, létezés kifejezése			
	jelenidejűség	Präsens mit Vokalwechsel, trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch vor.
	múltidejűség	Präteritum Perfekt	Er machte einen Fehler. Ich ging in die Schule. Ich habe ein Eis gegessen.
	jövőidejűség	Futur	Ich werde dieses Jahr nach Spanien fahren.
		sich-Verben	Ich freue mich.
Birtoklás kifejezése			

Térbeli viszonyok			
	irányok, helymeghatározás		
		in, auf, vor, hinter, neben (A/D)	Ich lege das Heft auf den Tisch. Er steht neben dem Bett.
Időbeli viszonyok			
	gyakoriság	monatlich, wöchentlich	Ich mache Gymnastik zweimal am Tag. Ich gehe wöchentlich zweimal schwimmen.
	időpont	jeder, dieser Jahr, vorig gegen	Vorigen Freitag fuhren wir nach Berlin. Er wird gegen acht nach Hause kommen.
Mennyiségi viszonyok			
	számok		
	határozott mennyiség		
	határozatlan mennyiség	viele, wenige	Viele meinen, es stimmt nicht!
	sorszámok	erst, viert	Der vierte auf dem Foto bin ich.
Minőségi viszonyok			
		Wie?	
		Was für ein? Welcher? (Adjektivdeklinatión)	Das ist eine leichte Aufgabe. Ich finde den roten Rock modisch.
Modalitás		können, wollen	Er kann nicht schwimmen. Ich will nach Hause.
	felszólítás		Nehmen Sie bitte Platz! Gehen wir jetzt!
Esetviszonyok		, Dativ, Genitiv	. Er gibt seinem Freund die Hand. Die Tür des Zimmers führt in den Garten.
Szövegösszetartó eszközök	kötőszók névmások		/denn mir, dir

Témakörök: (a 7. osztályban tanultak, ill. azok kibővítése)

Családfa, családi események, ünnepek
Lakóhelyem, tágabb környezetem
Egészséges táplálkozás, receptek
Időjárás, időjárási jelenségek
Öltözködés, divat
Kedvenc sportágam, sportfelszerelések, extrém sportok
Osztálytársak, tanulmányi eredmények, iskolai programok
Internet, mozi, színház, koncert
Ünnepek a családban, nyelvterületen
Útbaigazítás, vásárlás, üzletek
Osztálykirándulás, közlekedési eszközök
Kedvenc könyveim
Színházi élmény, kedvenc együttesem

9. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a világos, mindennapi beszéd lényegét, ha azok a már tárgyalt témakörökről szólnak. Értse meg a köznyelven írt szövegeket. Magánlevélben értse meg az események, érzelmek leírását. Tudjon társalogni a mindennapi élet témaköreiben (család, szabadidő, tanulás, stb.) Képes legyen egyszerű kifejezésekkel beszélni élményeiről, eseményekről. Tudja röviden kifejteni véleményét. Legyen képes egyszerű, folyamatos szöveget alkotni az ismert témákban, tudjon magánlevelet írni élményeiről.

Kommunikációs eszközök (a 7-8. tanév során tanultakon kívül)

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 - Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás
 - Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Sajnálkozás
 - Öröm
 - Elégedettség, elégedetlenség
 - Bánat
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Valaki igazának az elismerése
 - Tetszés, nem tetszés
 - Akarat, kívánság, képesség
 - Ígéret
 - Dicséret, kritika
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
 - Információkérés, információadás
 - Igenlő vagy nemleges válasz
 - Bizonyosság, bizonytalanság
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Kérés
 - Javaslat és arra reagálás
 - Meghívás és arra reagálás
 - Kínálás és arra reagálás
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés, ismétléskérés

Fogalomkörök (a 7-8. évfolyamon tanultakon kívül)

Cselekvés, történés, létezés kifejezése : személytelenség
Térbeli viszonyok: Präpositionen mit dem Akkusativ/mit dem Dativ
Időbeli viszonyok: időtartam
Minőségi viszonyok: hasonlítás
Modalitás
Logikai viszonyok: alárendelések: Kausalsatz

Témakörök:

Életrajz
Külső, belső jellemzés
Baráti kör
Öltözködés, divat
Otthon, lakóhely és környéke
Időjárás
Iskola (helyi sajátosságok)
Napirend, időbeosztás
Gyakori betegségek
Gyógykezelés (házi orvos)
Szabadidő, hobby
Közlekedési eszközök, kerékpározás

10. osztály

Követelmények: A tanuló legyen képes megérteni a világos, mindennapi beszéd lényegét az ismert témákból, mint pl. a tanulás, szabadidő, stb. Értse meg a köznyelven megírt szövegeket, magánlevélben az eseményeket, érzelmeket. Tudjon társalgást folytatni az ismert témakörökben, legyen képes egyszerű kifejezésekkel beszélni élményekről, eseményekről. Képes legyen röviden megmagyarázni véleményét. Tudjon egyszerű, folyamatos szöveget alkotni ismert témákban.

Kommunikációs eszközök (a 7-9. évfolyamok anyagán kívül)

2. Érzelmek kifejezése

Öröm
Elégedettség, elégedetlenség
Csodálkozás
Remény
Bosszúság

3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök

Véleménykérés és arra reagálás
Akarat, kívánság, képesség
Szándék, terv

4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök

Események leírása
Bizonyosság, bizonytalanság

5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök

Kérés
Tiltás, felszólítás

Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Visszakérdezés, ismétléskérés

Fogalomkörök (az előző évfolyamok anyagán kívül)

Minőségi viszonyok: Hasonlítás
Modalitás
Logikai viszonyok. Alárendelések: Objektsatz, Temporalsatz
Függő beszéd

Témakörök:

Személyes tervek
Ünnepek, családi ünnepek
Szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
Városi-vidéki élet összehasonlítása
Nyelvtanulás, nyelvtudás szerepe
Foglalkozások
Egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás), étkezési szokások
Színház, mozi, koncert
Nyaralás itthon és külföldön

11. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a mindennapi, világos beszédet az eddig tanult témakörökben, értse meg a lényegét az aktuális eseményekről szóló tévé- ill. rádióadásokból. Értse meg a köznyelven írt szövegeket, magánlevélben az események, érzelmek, kívánságok leírását. Tudjon részt venni az ismert témakörökben zajló társalgásban, értesse meg magát hétköznapi nyelvi helyzetekben, pl. utazás során. Tudja röviden kifejteni, indokolni véleményét. Legyen képes egyszerű, folyamatos szöveget alkotni ismert témákban, élményeiről, benyomásairól tudjon magánlevelet írni.

Kommunikációs eszközök (a 7-10. évfolyam anyagán kívül)

1. Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
 - Bemutató
 - Gratuláció, jókívánságok és arra reagálás
 - Együttérzés és arra reagálás
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Öröm
 - Csodálkozás
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Egyetértés, egyet nem értés
 - Ellenvetés és visszautasítása
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
 - Emlékezés, nem emlékezés
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Tanácskérés és adás, ajánlattétel
 - Segítség felajánlása, elfogadása
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Megerősítés

Fogalomkörök (a 7-10. évfolyam anyagán kívül)

Műveltetés
Szenvedő szerkezet
Főnévként használt melléknév
Modalverben im Präteritum
Brauchen zu+Inf.
Finalsatz
Konditionalsatz

Témakörök

Családi élet mindennapjai, zsebpénz, otthoni teendők
Környezetvédelem szűkebb környezetünkben és globálisan
Internet az iskolában, tanulásban
Diákmunka, nyári munkavállalás
Étkezés menzán, étteremben, gyorsétteremben
Olvasás, tévé
Utazási előkészületek, utazás megtervezése, megszervezése
Technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

12. osztály

Követelmények: A tanuló értse meg a világos, mindennapi beszéd lényegét az általa ismert témakörökben. Képes legyen kiszűrni a lényegét az ismert témakörökről szóló tévé- ill. rádióadásokból. Érte meg a köznyelven megírt szövegeket. Magánlevélben értse meg az események, érzelmek vagy kívánságok leírását. Tudjon részt venni felkészülés nélkül az ismert témakörökről folytatott társalgásban, értesse meg magát egyszerű, pl. utazás során adódó nyelvi helyzetekben. Legyen képes egyszerű kifejezésekkel beszélni élményekről, eseményekről, céljairól, tudja röviden megindokolni véleményét, elmondani terveit. Legyen képes egyszerű, folyamatos szövegeket alkotni az ismert témákban, tudjon levelet írni élményiről, benyomásairól.

Kommunikációs eszközök (a 7-11. évfolyam anyagán kívül)

2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Hála
 - Félelem
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
 - Véleménykérés és arra reagálás
 - Ellenvetés és visszautasítása
 - Szemrehányás
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
 - Reklamálás
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök
 - Beszélgétségi szándék jelzése, félbeszakítás, lezárás
 - Körülírás, példa megnevezése

Fogalomkörök (a 7-11. évfolyam anyagán kívül)

- Óhajtó mondat
- Névmások
- Függő beszéd

Témakörök:

- Egyén és család – nálunk és a célországokban
- Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság
- Hasonlóságok, különbségek, fogyatékkal élők
- Iskolarendszer itthon és a célországokban
- Pályaválasztás, továbbtanulás
- Állásinterjú
- Függőségek
- Infokommunikáció szerepe
- Turisztikai célpontok
- Célnyelvi kultúrák
- Internet szerepe a magánéletben, tanulásban
- Reklámok
- Szolgáltatások, bank, fizetési módok

Olasz nyelv

4 évfolyamos képzésben

9. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 50-70 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Emberek külső és belső jellemzése Testrészek A tanuló lakóhelyének bemutatása Szabadidős elfoglaltságok Napi tevékenységek Közlekedési eszközök Ételek, italok a kávéházban, cukrászdában A hét napjai, hónapok, évszakok	Megszólítás, köszönés és arra reagálás Bemutakozás, bemutatás és ezekre reagálás Ismerkedés alapvető kérdései Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása Érdeklődés hogyanlét iránt és arra reagálás Információ kérése és adása a napról, óráról Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról Bizonytalanság és kétely kifejezése Köszönet és arra reagálás Rendelés, meghívás kávéházban, cukrászdában Preferencia, érdeklődési kör megfogalmazása, érdeklődés ezek iránt	Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése A főnevek neme és többes száma Melléknév és főnév egyeztetése Személyes névmás Határozott és határozatlan névelő Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban Előjárósók és azok határozott névelővel összevont alakjai Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék ragozása egyszerű múltban (passato prossimo) Alapvető hely- és időhatározók használata Módbeli segédigék használata a tanult igeidőkben

10. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. A 10. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 9. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. 10. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról olasz nyelven is információt szerezzenek.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 80-100 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Utazási előkészületek, utazás megtervezése Ünnepek Család, rokonság, emberi kapcsolatok Ételek, italok az étteremben Étkezési szokások, főzés, olasz és magyar konyha Mozi, film Bevásárlás, alapvető élelmiszerek és háztartási cikkek Vásárlás, ruházat, lábbelik, kiegészítők	Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről Érdeklődés a pályaudvaron, jegyvásárlás Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása Rendelés az étteremben Érdeklődés szokásokról, preferenciákról és azok megfogalmazása Választás indoklása Öröm, sajnálkozás kifejezése Egyetértés, egyet nem értés kifejezése Segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása Vélemény kérése és kifejezése Vásárlás: termék színére, méretére stb. való rákérdezés és erre való válasz	Közhasználatú igék jövő ideje (futuro semplice és composto) Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imperfetto) Közhasználatú igék előidejűsége múlt időben (trapassato prossimo) Személyes névmás (tárgyeset) A ci és a ne névmások használata Visszaható és kölcsönös igék Személytelen szerkezetek és az általános alany

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 9-10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 11. évfolyam végére a tanulótól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése).

Év végére a tanuló legyen képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű jegyzetet, üzenetet, (magán jellegű vagy hivatalos) levelet írni 100-120 szavas terjedelemben.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Szabadidő: tévéműsorok és zene Iskoláztatás, tantárgyak, órák, érdeklődési kör, tanulmányi munka, nyelvtanulás A pénz és a munka világa Szakmák és továbbtanulás Utazás itthon és külföldön Egyéni és társas utazás Szálláslehetőségek, turisztikai célpontok Olaszország földrajza	Vélemény és kritika megfogalmazása Sajnálkozás, vágyak, meglepettség, hitetlenkedés kifejezése Kölsönkérni és kölcsönadni valamit Szívességet kérni Tanács, utasítás kérése és adása Útbaigazítást kérése és adása Udvarias kérés megfogalmazása Bocsánatkérés és annak elfogadása Hivatalos levél formulái Szobafoglalás Pontosítás, öngazolás, alternatívák előterjesztése	Személyes névmás (résztes eset) Felszólítás és tiltás tegező formái Közhasználatú igék feltételes módja jelen és múlt időben (condizionale semplice és composto) Az igeidők egyeztetése Az összevont névmási alakok Vonatköző névmások A melléknevek fokozása és annak rendhagyóságai A hasonlító szerkezetek Kérdőszavak Közhasználatú módhatározószók

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 9-11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

A 12. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű 120-140 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Gyakori betegségek, tünetek Gyógykezelés (orvosnál) Szórakozás és művészetek (opera, irodalom, képtárak) Női és férfi szerepek, párválasztás A vidéki és a városi élet Környezetvédelem A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben Népszerű tudományok, ismeretterjesztés Bűntények	Tanács, utasítás, instrukciók adása Engedély kérése és adása Útbaigazítás kérése és adása Lakásvásárlás, lakásbérlet Szeretet, szerelem, féltékenység kifejezése Félelem, aggodalom kifejezése Feltételezések megfogalmazása Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás Dicséret és elmarasztalás kifejezése Megerősítés, megerősítés kérése Közömbösség, érdektelenség kifejezése Vélemény, preferencia kifejezése	A kötőmód a tanult igeidőkben Az igeidők egyeztetése A magázó felszólítás Határozatlan és általános névmások A feltételes mondatok típusai (periodo ipotetico) A szenvedő szerkezet Egyenes és függő beszéd Az igevek használata (gerundio semplice, composto; infinito presente, passato; participio presente, passato) A régmúlt (passato remoto)

Hat évfolyamos képzés

7. évfolyam

A 7. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 50-70 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Emberek külső és belső jellemzése, testrészek A tanuló otthonának, lakóhelyének bemutatása Szabadidős elfoglaltságok, közös időtöltés a barátokkal Napi tevékenységek Közlekedési eszközök Ételek, italok a kávéházban, cukrászdában A hét napjai, hónapok, évszakok, napszakok, az óra	Megszólítás, köszönés és ezekre reagálás Bemutakozás, bemutatás és ezekre reagálás Ismerkedés alapvető kérdései Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás Információ kérése és adása a napról, óráról Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról Bizonytalanság és kétely kifejezése Köszönet és arra reagálás Rendelés kávéházban, cukrászdában Preferenciák, érdeklődési kör kifejezése, érdeklődés ezek iránt	Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése A főnevek neme és többes száma Melléknév és főnév egyeztetése Személyes névmások Határozott és határozatlan névelő Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban Módbeli segédigék használata jelen idő kijelentő módban Elöljárószók és azok határozott névelővel összevont alakjai Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék ragozása egyszerű múltban (passato prossimo) Alapvető helyhatározók használata

8. évfolyam

A 8. évfolyamon a második idegen nyelv tanításának elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának továbbfejlesztése. A 8. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 7. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 7. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. 8. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról olasz nyelven is információt szerezzenek.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben legyen képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon legyen képes információcserére. Önállóan hozzon létre 80-100 szavas szövegeket; egyszerű, rövid szövegeket értelmezzen önállóan. Nyelvhasználóként ismerje fel, értse meg és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Napi tevékenységek Vakáció, nyaralás, utazási előkészületek Családi és más ünnepek itthon és a nagyvilágban A tanuló családja; emberi kapcsolatok, családja Ételek, italok az étteremben Napi étkezések, kedvenc ételek, étkezési szokások, főzés, olasz és magyar konyha, egészséges ételek Mozi, filmek Bevásárlás, alapvető élelmiszerek és háztartási cikkek	Rendelés, meghívás kávéházban, cukrászdában Preferenciák, érdeklődési kör kifejezése, érdeklődés ezek iránt Érdeklődés szokásokról és azok megfogalmazása Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről Érdeklődés a pályaudvaron, jegyvásárlás Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása Rendelés az étteremben Igenlő vagy nemleges válasz	Közhasználatú igék ragozása egyszerű múltban (passato prossimo) Alapvető időhatározók használata Közhasználatú igék jövő ideje (futuro semplice és composto) Birtoklás kifejezése Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imperfetto) Közhasználatú igék előidejűsége múlt időben (trapassato prossimo)

9. évfolyam

A 9. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-8. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is. A 9. évfolyam végére a tanulótól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése).

Év végére a tanuló legyen képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű jegyzetet, üzenetet, levelet írni 100-120 szavas terjedelemben.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Bevásárlás, alapvető élelmiszerek és háztartási cikkek Vásárlás, ruházat, lábbelik, kiegészítők Szabadidő: tévéműsorok és zene Iskoláztatás, tantárgyak, órák, érdeklődési kör, tanulmányi munka, nyelvtanulás Szakmák és továbbtanulás	Választás indoklása Öröm, sajnálkozás, vágyak, meglepettség, hitetlenkedés kifejezése Egyetértés, egyet nem értés kifejezése Segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása Vélemény kérése és kifejezése, kritika megfogalmazása Vásárlás: termék színére, méretére stb. való rákérdezés és erre való válasz Kölcsönkérni és kölcsönadni valamit Szívességet kérni Tanácsot, utasítást adni Lehetőség, szükségesség kifejezése Útbaigazítást kérni és adni Udvarias kérés megfogalmazása Bocsánatkérés és annak elfogadása	Személyes névmás (tárgyeset) A ci és a ne névmások használata Visszaható és kölcsönös igék Személytelen szerkezetek és az általános alany Személyes névmás (résztes eset) Felszólítás és tiltás tegező formái Közhasználatú igék feltételes módja jelen és múlt időben (condizionale semplice és composto) Az igeidők egyeztetése

10. évfolyam

A 10. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, így elvárja a 7-9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

A 10. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű 120-140 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Iskoláztatás, tantárgyak, órák, érdeklődési kör, tanulmányi munka, nyelvtanulás A pénz és a munka világa Szakmák és továbbtanulás Utazás itthon és külföldön Egyéni és társas utazás Szálláslehetőségek, turisztikai célpontok Olaszország földrajza Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Gyakori betegségek, tünetek Gyógykezelés (orvosnál)	Sajnálkozás, vágyak, meglepettség, hitetlenkedés, félelem, aggodalom kifejezése Kölcsönkérni és kölcsönadni valamit Szívességet kérni Bocsánatkérés és annak elfogadása Hivatalos levél formulái Szobafoglalás Engedélyt kérni és adni Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás Dicséret és elmarasztalás kifejezése Vélemény, preferencia kifejezése	Az összevont névmási alakok Vonatköző névmások A melléknevek fokozása és annak rendhagyóságai A hasonlító szerkezetek Kérdőszavak Közhasználatú módhatározószók A kötőmód (congiuntivo presente és passato) Az igeidők egyeztetése A régmúlt (passato remoto)

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

A 11. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Legyen képes egyszerű 120-140 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban (magán és hivatalos jellegűekben egyaránt).

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Szórakozás és művészetek (opera, irodalom, képtárak) Női és férfi szerepek, párválasztás A vidéki és a városi élet Környezetvédelem A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben Népszerű tudományok, ismeretterjesztés Bűntények	Tanács, utasítás, instrukció adása Engedély kérése, megadása, visszautasítása Útbaigazítást kérése és adása Lakásvásárlás, lakásbérlés Szeretet, szerelem, féltékenység kifejezése Félelem, aggodalom kifejezése Feltételezések megfogalmazása Gratuláció, jókívánságok és azokra reagálás Megerősítés, igazolás kérése és adása Közömbösség, érdektelenség kifejezése Vélemény, preferencia kifejezése, érdeklődés ezek iránt A hivatalos levelek szófordulatai	A kötőmód (congiuntivo imperfetto és trapassato) Az igeidők egyeztetése A magázó felszólítás Határozatlan és általános névmások A feltételes mondatok típusai (periodo ipotetico) A szenvedő szerkezet Egyenes és függő beszéd Az igevek használata (gerundio semplice, composto; infinito presente, passato; participio presente, passato)

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, s így elvárja a 7-11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

A 12. évfolyam végére a tanuló legyen képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával. A tanuló világosan és kellő részletességgel fejezze ki magát a nyelvi képzése során érintett köznapi témákban, legyen képes véleménye kifejtésére; olasz nyelvű társalgásban magabiztosan tudjon részt venni. Értse meg a közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegeket, igazodjon el az egyszerűbb irodalmi szövegekben a feladat megoldásához szükséges információk összegyűjtésével; hivatalos szövegekben értse meg az ügyintézéshez szükséges információkat. Legyen képes egyszerű 160-180 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban (magán és hivatalos jellegűekben egyaránt).

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Továbbtanulás és munka Lakókörnyezet, állattartás a lakásban és a ház körül A szabadidő (mozi, tévé, rádió, irodalom, színház) Vásárlás Sport és egészséges életmód Betegségek és gyógy módok (a test és a lélek betegségei) Család, női és férfi szerepek, emberi kapcsolatok, szülő-gyerek viszony Tudomány és technika, elektronikai eszközök szerepe az életünkben Étkezési szokások Ünnepek és hagyományok	Indulatszavak A beszélt nyelv szófordulatai (modi di dire) Vélemény, preferenciák megfogalmazása és összevetése Alapvető érzelmek és viszonyulások kifejezése, reagálás mások érzelmeire Érvek és ellenérvek megfogalmazása Szolgáltatásokkal, ügyintézéssel kapcsolatos helyzetek kezelése, akár váratlan nehézség esetén is Utasítások adása, kérése, követése Beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, szó átvétele, átadása, mások bevonása, beszélgetés lezárása A lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata Az udvarias társalgás szófordulatai	Az igenevek (infinito presente és passato; participio passato) A hasonlító szerkezetek A vonzatok A névmások típusai és használata Az igeidők egyeztetése A módosítószók A kötőszók A szóképzés A főneveket érintő rendhagyóságok A szenvedő szerkezet Az általános alany

Francia nyelv

9. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 50-70 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Emberek külső és belső jellemzése</p> <p>A családtagok bemutatása</p> <p>Foglalkozások, életkor, ízlés, kedvtelés megnevezése</p> <p>A tanuló lakóhelyének bemutatása: ház/lakás, szoba leírása</p> <p>Országok, városok, földrajzi elhelyezkedés</p> <p>Színek, öltözködés (ruházat, lábbelik, kiegészítők), divat</p> <p>A hét napjai, hónapok, évszakok</p>	<p>Megszólítás, köszönés</p> <p>Bemutatkozás</p> <p>Ismerkedés alapvető kérdései</p> <p>Hogylét felől érdeklődés és arra válasz</p> <p>Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása</p> <p>Öröm, sajnálkozás kifejezése</p> <p>Köszönetnyilvánítás és válaszadás a köszönetnyilvánításra</p> <p>Megértés biztosítása</p> <p>Visszakérdezés, ismétléskérés, betűzés kérése, betűzés</p> <p>Preferenciák megfogalmazása</p> <p>Információ kérése és adása a napról, óráról</p>	<p>A főnevek neme és többes száma</p> <p>Melléknév és főnév egyeztetése, a melléknév helye</p> <p>Személyes névmások (alanyként valamint tárgyesetben)</p> <p>Határozott és határozatlan névelők</p> <p>Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése (tőszámnevek, sorszámnevek)</p> <p>Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban (-ER végű igék, s'appeler, être, avoir, faire, lire, connaître, comprendre, prendre, vouloir, savoir, partir, dormir, sortir, finir, aller, venir, voir, mettre)</p> <p>Felszólító mód (fenti igék); tiltás</p> <p>Il y a/ être használata</p> <p>Birtoklás kifejezése</p> <p>Tagadás</p> <p>A térbeli elhelyezkedés kifejezései (előljárósók)</p> <p>Előljárósók és azok határozott névelővel összevont alakjai</p> <p>Az időpont (dátum, óra) kifejezései</p>

10. évfolyam

A 9. évfolyamon kezdődő második idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. A 10. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 9. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 80-100 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol, illetve kérdéseket fogalmaz meg. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat. 10. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról francia nyelven is információt szerezzenek.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Alapvető élelmiszerek, bevásárlás üzletben, piacon, fizetés módja Étkezési szokások, főzés, francia és magyar konyha Napi tevékenységek, időbeosztás Közlekedési eszközök, városi közlekedés Utazás, előkészületek, egy utazás megtervezése Szabadidős tevékenységek, nyaralás Testrészek, higiéné, egészség Iskola, tanulás, tantárgyak, a nyelvtanulás fontossága Iskolai sport Hírek, események: balesetek, betörés, stb.	Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról Rendelés kávéházban, cukrászdában, étteremben Választás indoklása Érdeklődés szokásokról, preferenciákról és azok megfogalmazása Összehasonlítás Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása Érdeklődés az utcán, a pályaudvaron, jegyvásárlás Vélemény kérése és kifejezése Egyetértés, egyet nem értés kifejezése Tanácsok adása, segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről Múltbeli állapotok, szokások leírása	Mennyiség, ár kifejezései Anyagnévelők Az időpont és időtartam kifejezései „Közeli” jövő idő (futur proche) Mutató névelők Visszaható és kölcsönös igék jelen idejű ragozása és felszólító módja A helyváltoztatás igéi Határozószók képzése Melléknevek és határozószók fokozása Közhasználatú igék participe passé-ja, a passé composé képzése avoir illetve être segédigével (a participe passé egyeztetése) Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imparfait) Tout Az y névmás használata Módbeli segédigék (pouvoir, savoir) használata a tanult igeidőkben

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 11. évfolyam végére a tanulótól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése). Év végére a tanuló képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzése és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű jegyzetet, üzenetet (pl. képeslapot, mailt, rövid levelet) írni 100-120 szavas terjedelemben; gyakorlott szótárhasználó.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Múzeumok, művészetek Időjárás Franciaország és Magyarország földrajza (elhelyezkedés, domborzat, éghajlat) Személyes tervek, továbbtanulás, a munka világa Étkezés otthon, étteremben, menzán Az egészséges táplálkozás A francia és a magyar konyha hagyományai Mozi, film (filmes műfajok) Háztartási eszközök, házimunka Telefonálás, levélírás (mail, sms) Új technikai vívmányok használata és hatása az életünkre (mobiltelefon, internet) Szabadidő, nyaralás	Tárgyak, személyek leírása, jellemzése Múltbeli események, állapotok, körülmények elmesélése, leírása Előrejelzések, feltevések megértése, megfogalmazása Jövőbeli tervek megfogalmazása Önéletrajz írása Választás indoklása, érvelés valami mellett illetve ellen Kritika megfogalmazása Elragadtatás, elégedettség, meglepettség, csalódottság, sajnálkozás, félelem és düh kifejezése Használati utasítás megértése, adása Problémafelvetés, érvelés A számítógépes és az internetes nyelv kifejezései Szívesség, segítség kérése Engedély kérése és adása A magánlevél formulái	Melléknevek és határozósók felsőfoka A passé composé és az imparfait használata Az „egyszerű jövő idő” (futur simple) képzése és használata Személytelen szerkezetek és az általános alany A személyes névmások részes esete, helye a mondatban Az en névmás használata Határozatlan névmások Alárendelő mellékmondatok, vonatkozó névmások (qui, que, où, dont) A kiemelő szerkezet Feltételes mondatok (Si +présent+futur simple) A participe passé egyeztetése avoir segédigével Függő beszéd 1. (kijelentő mondatok, felszólítások idézése) Függő beszéd 2. (kérdések idézése) A határozói igenév képzése, használata (gérondif) Az előjárósók használata hely, idő, birtoklás, cél és ok kifejezésekor

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 12. évfolyam végére a tanuló képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a hallott vagy olvasott szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű 150-200 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban; gyakorlott szótárhasználó. A tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Utazás itthon és külföldön Szálláslehetőségek, közlekedés, turisztikai célpontok (Párizs és Budapest) Az egyéni és a csoportos utazás előnyei és hátrányai Televíziózás; műsorok Ünnepek, családi ünnepek, iskolai hagyományok Franciaországban és Magyarországon Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.) Sportesemények Gyakori betegségek, gyógykezelés (orvosnál) A tizenévesek világa; kapcsolatok, stílusok; tolerancia Generációk, életszakaszok; párválasztás, családalapítás Családi munkamegosztás, női és férfi szerepek Növények és állatok a környezetünkben; környezetvédelem A vidéki és a városi élet; lakáskörülmények</p>	<p>Útbaigazítás kérése és adása Szobafoglalás, jegyvásárlás (Interneten ill. telefonon) Érvelés: vélemény, preferencia kifejezései, a meggyőzés eszközei Jókívánságok kifejezése, gratuláció, meghívás, arra reagálás levélben Dicséret és elmarasztalás kifejezése Közömbösség kifejezése Félelem, aggodalom kifejezése Megerősíteni valamit, megerősítést kérni Panaszok, tünetek sorolása, időpont kérése orvosnál Ok és következmény megfogalmazása Tanács, utasítás, instrukció adása Felhívás, figyelmeztetés, engedélyezés, tiltás Elvárások megfogalmazása A hivatalos levél formulái</p>	<p>A szenvedő szerkezet (la voix passive) Mutató névmások Birtokos névmások Műveltetés (le factitif) Személytelen szerkezetek 2. A plus-que-parfait képzése és használata Az igék feltételes módja jelen és múlt időben; Feltételes mondatok típusai Névmások sorrendje kijelentő és felszólító mondatokban A „kötőmód” (le subjonctif présent) képzése és használata Az előidejűség kifejezése befejezett főnévi igenévvel Az igeidő-egyeztetés A participe présent használata Vonzatok</p>

Hat évfolyamos képzés

7. évfolyam

A 7. évfolyamon kezdődő idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 50-70 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Emberek külső és belső jellemzése A családtagok bemutatása Foglalkozások, életkor, ízlés, kedvtelés megnevezése A tanuló lakóhelyének bemutatása: ház/lakás, szoba leírása Országok, városok, földrajzi elhelyezkedés Színek, öltözködés (ruházat, lábbelik, kiegészítők), divat A hét napjai, hónapok, évszakok	Megszólítás, köszönés Bemutatkozás Ismerkedés alapvető kérdései Hogylét felől érdeklődés és arra válasz Meghívás, annak elfogadása és visszautasítása Öröm, sajnálkozás kifejezése Köszönetnyilvánítás és válaszadás a köszönetnyilvánításra Megértés biztosítása Visszakérdezés, ismétléskérés, betűzés kérése, betűzés Preferenciák megfogalmazása Információ kérése és adása a napról, óráról	A főnevek neme és többes száma Melléknév és főnév egyeztetése, a melléknév helye Személyes névmások (alanyként valamint tárgyesetben) Határozott és határozatlan névelők Mennyiség és sorban elfoglalt hely kifejezése (tőszámnevek, sorszámnevek) Közhasználatú igék ragozása jelen idő kijelentő módban (-ER végű igék, s'appeler, être, avoir, faire, lire, connaître, comprendre, prendre, vouloir, savoir, partir, dormir, sortir, finir, aller, venir, voir, mettre) Felszólító mód (fenti igék); tiltás Il y a/ être használata Birtoklás kifejezése Tagadás A térbeli elhelyezkedés kifejezései (előljárószók) Előljárószók és azok határozott névelővel összevont alakjai Az időpont (dátum, óra) kifejezései

8. évfolyam

A 7. évfolyamon kezdődő idegennyelv-tanítás elsődleges célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása az új nyelven. A 8. évfolyamon folyó fejlesztő munka mindenben a 7. évfolyamon lefektetett alapokra kíván építeni, s így elvárja a 7. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismeretét és használatát is.

Év végére a tanuló az alábbi témákban és helyzetekben képes megérteni a gyakran használt, egyszerű szavakat, szókapcsolatokat; valamint egyszerű és közvetlen módon képes információcserére. Önállóan létrehoz 80-100 szavas szövegeket; olvasott vagy hallott egyszerű, rövid szövegeket önállóan értelmez, a szövegből kiindulva kérdésekre válaszol, illetve kérdéseket fogalmaz meg. Nyelvhasználóként felismeri, megérti és használja az alábbiakban felsorolt nyelvi kategóriákat, fogalmakat. 8. évfolyam végére a tanulók tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról francia nyelven is információt szerezzenek.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Alapvető élelmiszerek, bevásárlás üzletben, piacon, fizetés módja Étkezési szokások, főzés, francia és magyar konyha Napi tevékenységek, időbeosztás Közlekedési eszközök, városi közlekedés Utazás, előkészületek, egy utazás megtervezése Szabadidős tevékenységek, nyaralás Testrészek, higiéné, egészség Iskola, tanulás, tantárgyak, a nyelvtanulás fontossága Iskolai sport	Érdeklődés termékek áráról, nyitva tartásról Rendelés kávéházban, cukrászdában, étteremben Választás indoklása Érdeklődés szokásokról, preferenciákról és azok megfogalmazása Összehasonlítás Tervek, előrejelzések, feltevések megfogalmazása Érdeklődés az utcán, a pályaudvaron, jegyvásárlás Vélemény kérése és kifejezése Egyetértés, egyet nem értés kifejezése Tanácsok adása, segítség felajánlása, annak elfogadása és elutasítása Beszámoló utazásról és egyéb múltbeli eseményekről	Mennyiség, ár kifejezései Anyagnévelők Az időpont és időtartam kifejezései „Közeli” jövő idő (futur proche) Mutató névelők Visszaható és kölcsönös igék jelen idejű ragozása és felszólító módja A helyváltoztatás igéi Határozószók képzése Melléknevek és határozószók fokozása Közhasználatú igék participe passé-ja, a passé composé képzése avoir illetve être segédigével (a participe passé egyeztetése) Közhasználatú igék folyamatos múlt ideje (imparfait) Tout

9. évfolyam

A 9. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 8. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 9. évfolyam végére a tanulóól elvárható a különböző beszélők egyre nagyobb biztonsággal való megértése; valamint alapvető stratégiák használata (pl. az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a nemzetközi vagy más nyelven tanult szavak felhasználása a hangzó szöveg megértéséhez, a várható vagy a megjósolható információk keresése). Év végére a tanuló képes mindennapos gyakorlati kérdések megvitatására; egyszerű, mindennapi információk megszerzése és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű jegyzetet, üzenetet (pl. képeslapot, mailt, rövid levelet) írni 100-120 szavas terjedelemben; gyakorlott szótárhasználó.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Hírek, események: balesetek, betörés, stb. Múzeumok, művészetek Időjárás Franciaország és Magyarország földrajza (elhelyezkedés, domborzat, éghajlat) Személyes tervek Étkezés otthon, étteremben, menzán A francia és a magyar konyha hagyományai Az egészséges táplálkozás Életmód tanácsok Mozi, film (filmes műfajok) Háztartási eszközök, házimunka	Múltbeli események, állapotok, körülmények elmesélése, leírása Tárgyak, személyek leírása, jellemzése Előrejelzések, feltevések megértése, megfogalmazása Jövőbeli tervek megfogalmazása Önéletrajz írása Választás indoklása, érvelés valami mellett illetve ellen Kritika megfogalmazása Elragadtatás, elégedettség, meglepettség, csalódottság, sajnálkozás, félelem és düh kifejezése Használati utasítás megértése, adása	Az y névmás használata Módbeli segédigék (pouvoir, savoir) használata a tanult igeidőkben Melléknevek és határozószók felsőfoka A passé composé és az imparfait használata Az „egyszerű jövő idő” (futur simple) képzése és használata Személytelen szerkezetek és az általános alany A személyes névmások részes esete, helye a mondatban Az en névmás használata Határozatlan névmások Alárendelő mellékmondatok, vonatkozó névmások (qui, que, où, dont) A kiemelő szerkezet Feltételes mondatok (Si +présent+futur simple) A participe passé egyeztetése avoir segédigével Függő beszéd 1. (kijelentő mondatok, felszólítások idézése)

10. évfolyam

A 10. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 9. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 10. évfolyam végére a tanuló képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a hallott vagy olvasott szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű 150-200 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban; gyakorlott szótárhasználó.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
Telefonálás, levélírás (mail, sms) Új technikai vívmányok használata és hatása az életünkre (mobiltelefon, internet) Szabadidő, nyaralás Utazás itthon és külföldön Szálláslehetőségek, közlekedés, turisztikai célpontok (Párizs és Budapest) Az egyéni és a csoportos utazás előnyei és hátrányai Televíziózás; műsorok Mozi, filmek, francia színészek, rendezők Irodalmi adaptációk Ünnepek, családi ünnepek, iskolai hagyományok Franciaországban és Magyarországon	Problémafelvetés, érvelés A számítógépes és az internetes nyelv kifejezései Szívesség, segítség kérése Engedély kérése és adása A magánlevél formulái Útbaigazítás kérése és adása Szobafoglalás, jegyvásárlás (Interneten ill. telefonon) Érvelés: vélemény, preferencia kifejezései, a meggyőzés eszközei Jókívánságok kifejezése, gratuláció, meghívás, arra reagálás levélben Dicséret és elmarasztalás kifejezése	Független beszéd 2. (kérdések idézése) A határozói igenév képzése, használata (gérondif) Az előjárósók használata hely, idő, birtoklás, cél és ok kifejezésekor A szenvedő szerkezet (la voix passive) Mutató névmások Birtokos névmások Műveltetés (le factitif) Személytelen szerkezetek 2. Si + imparfait A plus-que-parfait képzése és használata Az igék feltételes módja jelen és múlt időben; Feltételes mondatok típusai Névmások sorrendje kijelentő és felszólító mondatokban

11. évfolyam

A 11. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 10. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
<p>Az egészséges életmód (táplálkozás, testmozgás stb.)</p> <p>Sportok az egészséges életmód jegyében</p> <p>Nagyszabású sportesemények</p> <p>Dopping-problémák</p> <p>Gyakori betegségek, gyógykezelés (orvosnál)</p> <p>A tizenévesek világa; kapcsolatok, stílusok; tolerancia</p> <p>Generációk, életszakaszok; párválasztás, családalapítás</p> <p>Családi munkamegosztás, női és férfi szerepek</p> <p>A család felépítése, különböző összetételű családok</p> <p>Növények és állatok a környezetünkben; környezetvédelem</p> <p>Természeti jelenségek, érdekességek, katasztrófák</p> <p>Technikai vívmányok, úrkutatás</p>	<p>Közömbösség kifejezése</p> <p>Félelem, aggodalom kifejezése</p> <p>Megerősíteni valamit, megerősítést kérni</p> <p>Panaszok, tünetek sorolása, időpont kérése orvosnál</p> <p>Ok és következmény megfogalmazása</p> <p>Tanács, utasítás, instrukció adása</p> <p>Felhívás, figyelmeztetés, engedélyezés, tiltás</p> <p>Elvárások megfogalmazása</p>	<p>A „kötőmód” (le subjonctif présent) képzése és használata</p> <p>Az előidejűség kifejezése befejezett főnévi igenévvel</p> <p>Az igeidő-egyeztetés</p> <p>Vonzatok</p>

12. évfolyam

A 12. évfolyamon folytatódó nyelvoktatás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának további fejlesztése a korábbi években szerzett alapokra építve, elvárás tehát a 11. évfolyam számára megfogalmazott követelmények témaköreinek, kommunikációs és nyelvi eszközkészletének ismerete és használata is.

A 12. évfolyam végére a tanuló képes gyakorlati kérdések megvitatására; információk megszerzésére és továbbadására az eddig elsajátított nyelvi és kommunikatív eszközkészlet felhasználásával; közhasználatú, a mindennapi életben előforduló szövegek megértésére; közismert témákhoz kapcsolódó konkrét információk keresésére a hallott vagy olvasott szövegben, akkor is, ha a szöveget teljes egészében nem érti. Képes egyszerű 150-200 szavas szövegek írására a mindennapi életben előforduló gyakorlati szövegtípusokban; gyakorlott szótárhasználó.

A tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során, valamint egész életükön át.

<i>Témakörök</i>	<i>Kommunikációs eszközök</i>	<i>Nyelvi fogalomkörök</i>
A vidéki és a városi élet; lakáskörülmények Társadalmi problémák, hajléktalanság, szolidaritás Egészséges életmód Fizikai és mentális függőségek Járványok, korunk jellemző betegségei, Pályaválasztás Utazás, tanulás, önkéntesség Munkavállalás itthon és külföldön, missziók	A hivatalos levél formulái Önéletrajz Motivációs levél Külföldi utazáshoz kapcsolódó kérelem, megrendelés, reklamáció	A participe présent használata A subjonctif passé használata A passé simple felismerése és megértése Vonzatok

Orosz nyelv

9. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

kéréseket és utasításokat követni

a nagyon egyszerűen megfogalmazott kérdéseket és közléseket megérteni

a személyére, családjára vonatkozó egyszerű szavakat, szókapcsolatokat megérteni

plakátokon, hirdetésekben a nagyon egyszerű szavakat, mondatokat megérteni

– a leckéhez tartozó hanganyag lényegét megérteni, az ahhoz kapcsolódó egyszerű feladatokat megoldani.

egyszerű autentikus szövegekből lényeges elemeket megérteni (felirat, reklám, cím)

Beszéd

A tanuló legyen képes

– egyszerű mondatokban közléseket, kérdéseket megfogalmazni, kéréseket közvetíteni, melyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak

– egyszerű kapcsolatteremtésre,

– bemutatni önmagát, lakóhelyét, ismerőseit egyszerű mondatokban

Írás

A tanuló legyen képes

– a cirill betűk ismeretére, szavak ábc-be rendezésére

– ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szavas mondatokat helyesen leírni

– egyszerű szöveg lemásolására

– egyszerű, strukturált szöveget (pl. baráti üzenet, üdvözlés) létrehozni

Témakörök:

Az orosz ABC

Család – bemutatkozás, családtagok

Üdvözlés/ Búcsúzás

Lakás, intézmények

Háztartás

Fogalomkörök

Cselekvés, történet, létezés kifejezése

Birtoklás kifejezése

Mennyiségi viszonyok

Modalitás

Esetviszonyok

10. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket és közléseket megérteni
- ismert és egy-két új nyelvi eszközzel megfogalmazott szövegből fontos információt megtalálni
- egyszerűen megfogalmazott szöveg lényegét megérteni
- a leckéhez tartozó hanganyag lényegét megérteni, az ahhoz kapcsolódó egyszerű feladatokat megoldani.
- egyszerűen megfogalmazott szöveg lényegét megérteni, azt felolvasni;
- egyszerű autentikus szövegekből lényeges elemeket megérteni (felirat, reklámszöveg, cím)

Beszédképesség

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, kéréseket közvetíteni;
- egyszerű párbeszédben részt venni, bekapcsolódni;
- tudjon képről néhány egyszerű mondatban beszélni,

Írásképesség

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő mondatokat helyesen leírni;
- közléseket tanult minta alapján írásban megfogalmazni;
- összetettebb szöveget (pl. baráti üzenet, üdvözlés) létrehozni;
- egyszerű nyomtatványokat kitölteni (bejelentőlap,)

Témakörök:

Iskola
Napirend
Pályaudvaron
Élelmiszerek
Vásárlás

Fogalomkörök

Cselekvés, történet, létezés kifejezése
Mennyiségi, mennyiségi, időbeli viszonyok
Modalitás
Esetviszonyok

11. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

- megérteni a személyéhez közvetlenül kapcsolódó, egyszerűbb, gyakran használt szavakat, kifejezéseket;
- egyszerű és világos hirdetések, üzenetek lényegét megérteni;
- elolvasni rövid, nagyon egyszerű szöveget;
- konkrét, várható információkat a szövegben megtalálni
- nagyon egyszerű, rövid magánleveleket megérteni

Beszéd

A tanuló legyen képes

- egyszerű rutinszerű helyzetekben információt kérni, ha tőle kérnek információt, legyen képes válaszolni;
- egyszerű eszközökkel családról, más személyekről, életkörülményéről beszélni
- egy adott témához kapcsolódó képről ismert nyelvi eszközökkel beszélni;

Íráskészség

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leírni;
- különböző szövegfajtákat (üzenet, üdvözlés, köszönőlevél) létrehozni.
- egyszerű nyomtatványokat kitölteni (bejelentőlap, jelentkezési lap, stb.)

Témakörök:

Öltözködés, ruhadarabok

Testrészek – személyek külső leírása

Betegségek, tünetek

Vendégfogadás

Étteremben – ételek, italok, rendelés, fizetés

Közlekedés – tájékozódás a városban

Fogalomkörök:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése

Modalitás

Minőségi viszonyok

Esetviszonyok

Szövegösszetartó eszközök

12. évfolyam

Szövegértés

A tanuló legyen képes

- megérteni a személyéhez közvetlenül kapcsolódó, egyszerűbb, gyakran használt szavakat, kifejezéseket;
- egyszerű és világos hirdetések, üzenetek lényegét megérteni;
- elolvasni rövid szöveget;
- konkrét, várható információkat a mindennapi szövegben megtalálni
- rövid magánlevelet megérteni
- az egyszerű, világos mindennapi beszéd lényegét megérteni

Beszéd

A tanuló legyen képes

- egyszerű rutinszerű helyzetekben információt kérni, információt cserélni mindennapi témákról, tevékenységekről;
- egyszerű eszközökkel családról, más személyekről, életkörülményéről beszélni
- egy adott témához kapcsolódó képről ismert nyelvi eszközökkel beszélni;
- véleményét egyszerű kifejezésekkel megfogalmazni, megmagyarázni,

Írás

A tanuló legyen képes

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leírni;
- különböző szövegfajtákat (üzenet, üdvözet, köszönőlevél) létrehozni.
- egyszerű nyomtatványokat kitölteni (bejelentőlap, jelentkezési lap, stb.)
- egyszerű jegyzetet készíteni

Témakörök:

Családi kapcsolatok,
Iskolatípusok, iskolai eredmények
A pénz szerepe családban, vásárlás, reklamáció
Utazás, útiterv
Külső, belső tulajdonságok
Szakmák, foglalkozások

Fogalomkörök:

Cselekvés, történet, létezés kifejezése
Minőségi viszonyok
Esetviszonyok
Logikai viszonyok
Szövegösszetartó eszközök

Használandó tankönyvek, hanganyagok:

Székely András, Székely Nyina: *Щаг за щагом* 1. tankönyv és audiókazetta

Tomori Lajosné: *Щаг за щагом* 1. munkafüzet

Székely András, Székely Nyina, Tomori Lajosné: *Щаг за щагом* 2. tankönyv és CD

Székely András, Székely Nyina, Tomori Lajosné: *Щаг за щагом* 2. munkafüzet

Ирина Осипова: Ключ, tankönyv és munkafüzet
Könnyített irodalmi olvasmányok a Klett Kiadó gondozásában

Könyvtárpedagógiai program

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; a tanulók csoportban miként működhetnek együtt; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint a szövegek, meghatározások, képletek stb. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.¹

A könyvtárhasználat oktatása során a tanulók olyan ismereteket sajátítanak el, melyet a teljes tanulási folyamatban, valamennyi ismeretszerző tevékenységben hasznosítani tudnak.

Ezért az ismeretkör két részből áll:

- alapozó ismeretek, amelyek a könyvtárra és dokumentumokra és az elérésüket biztosító tájékoztató eszközökre vonatkoznak
- a fellelt információ feldolgozása= szellemi munka technikája

Ezekből következik a könyvtárhasználati ismeretek oktatásának tantárgyközössége. A tantárgy célkitűzései közé tartozik még az igény felkeltése az élethosszig tartó tanulás iránt is.

Befogadó tantárgyai: magyar irodalom és nyelv, informatika mellett az összes többi tantárgyban is meg kell jelennie nevelési feladatként. A könyvtári forrásokkal, eszközökkel magvalósuló ismeretszerzés teret ad a témák különböző nézőpontú megközelítésének, a megszerzett tudás alkalmazásának, az információk összegyűjtésének, kiválasztásának, rendszerezésének és bemutatásának.

1 Az iskolai könyvtár rövid bemutatása és helye az iskola pedagógiai programjában

Az iskolai könyvtár az Ady Endre Gimnázium szerves része, az oktató-nevelő munka eszköztára, szellemi bázisa. Részt vesz a különböző iskolai rendezvényeken, valamint a kisérlettségük és az érettségi lebonyolításában.

Iskolánkban hat, öt és négy évfolyamos képzések vannak, 9. évfolyamtól négy-négy párhuzamos osztállyal, ebből egy tehetséggondozó (hat évfolyamos, egy-egy osztály indul évente), egy általános, egy humán és biológia tagozatos és egy nyelvi előkészítő (NYEK, öt évfolyamos).

A könyvtár gyűjtőkörének igazodnia kell a tanított tárgyak követelményrendszeréhez és az intézményi tevékenység egészéhez. A szakszerűen fejlesztett gyűjtemény, az erre épülő saját és más könyvtárak által nyújtotta szolgáltatásoknak biztosítania kell:

- a tanítás-tanulás folyamatában jelentkező szaktanári-tanulói igények teljesíthetőségét,
- a könyvtárpedagógiai program megvalósíthatóságát illetően.

A könyvtárpedagógia a magyar nyelv és irodalom, informatika, és kis részben a művészeti tantárgyakba és az osztályfőnöki órákba épül be.

A könyvtár jelenlegi alapterülete 176 m² + 87,6 m² olvasóudvar. Az olvasóteremben egy 30 fős osztály, a szabadpolcos részen pedig egy 15 fős csoport fogadására van lehetőség.

¹ NAT 2012

A könyvtárban megtartott foglalkozásokról legkésőbb egy nappal előtte értesíteni kell a könyvtárost.

2 A könyvtárpedagógia meghatározása, célja és feladatai

A könyvtárpedagógia a könyvtárban vagy könyvtári dokumentumok felhasználásával való ismeretszerzéssel, ismeretközvetítéssel, információkereséssel foglalkozó pedagógiai elmélet és gyakorlat. A könyvtár gyűjteménye, szolgáltatása és a könyvtár használói közötti közvetítő tevékenység.

Közvetlen célja a könyvtári dokumentumok és szolgáltatások sokoldalú, gyakorlatias és élményszerű megismertetése. Hosszú távú célja a könyvtárak, a könyvtári dokumentumok, szolgáltatások és az informálódás szükségletének felkeltése, és ezáltal a könyvtárhasználóvá nevelés.

Az a tudományterület, ami a könyvtárhasználó, a tanuló személyiségének az olvasás, könyvtárhasználat, informálódás során való előmozdításával foglalkozik. A könyvtárhasználat tantárgy tanításának-tanulásának és a kapcsolatos nevelési feladatok ellátásának módszereivel foglalkozó pedagógiai tudományág. Egyfajta tantárgy-pedagógia, melynek feladata az is, hogy a könyv- és könyvtárhasználati ismeretek a tanítási-tanulási folyamatban elhelyezze.

A könyvtári munkafolyamatok nevelési céloknak és/vagy nevelési-oktatási intézmények tevékenységének alárendelt tervezése, szervezése, végzése.

Pedagógusok és könyvtárosok felkészítése a könyvtárhasználat tanítására és a könyvtár használatára mind szakmai, mind módszertani szempontból.

A könyvtár-pedagógia az a tudomány, amely a könyvtári nevelő hatások alapjaival és módjával foglalkozik.

2.1 Szakmódszertan

Egy foglalkozás tevékenységeire készít fel annak szakmai, pedagógiai, pszichológiai, alkotói, döntéshozói aspektusából. A könyvtár-pedagógia művelője miközben tudja, hogy a pedagógiai munkakörök egyikét látja el, annak felelősségét is érzi, hogy szakmai kommunikációt folytat.

Vonatkoztatási rendszereket ismer és ismerttet meg:

- a tantárgy és a szaktudomány,
- a kutatás és az iskolai valóság,
- a megszerzett tudás és az élethelyzetek,
- a tanár és a tanuló között.

Tevékenysége során információkat, tényeket, általánosításokat, összefüggéseket, törvényszerűségeket, megoldásmódokat, igazolható feltevéseket, hipotéziseket valamint szemléletmódot ad át. A módszer az ismeretszerzés eszköze.

Könyvtárpedagógiai munkát végeznek:

- család
- iskolán kívüli könyvtárosok
- iskolai könyvtárosok
- pedagógusok

2.2 A tantestület felelőssége

- könyvismeret és könyvhasználat szakórákon: ez a szaktárgyi tanárok felelőssége (a könyvtárban ismétlődő feladatok szükségesei);

- könyvtári ismeretek és könyvtárhasználat területe – ez egyértelműen a könyvtáros tanár felelőssége (a könyvtárban osztályfőnöki óra és a gyakorlat érdekében néhány szakóra szükséges);
- olvasási igényesség, írásbeliség szintjének emelése, személyiségfejlesztés – ez a teljes tantestület közös felelőssége, különösen az osztályfőnököké (a könyvtáros tanár feladata a kezdeményezés és a tanárok, tanulók munkájának támogatása).

A könyvtáros tanár a felelős azért, hogy az adott iskola évfolyamai részére elkészüljön könyvtári program, az iskola évfolyamainak megfelelően 7-8., 9-10. és 11-12. évre, melyet a tantestület közösen valósít meg. A nyelvi előkészítő (NYEK) osztály az előkészítő év után a 9. évfolyamok tanmenetébe kapcsolódik be. A könyvtáros tanár a mindennapi gyakorlatban az osztályfőnökkel tud elsődlegesen kapcsolatot tartani egy osztály érdekében.

Az osztályfőnök tart szoros kapcsolatot a tanulókkal, az osztályban tanító tanárokkal és a szülőkkel. Ő tudja továbbítani direkt vagy indirekt módon a könyvtáros tanár jelzéseit – s ő tudja tájékoztatni a könyvtárban dolgozót az eredményekről és megoldandó problémáiról.

A könyvtáros felelős:

- rendszeres tájékoztatásáért, tudásuk és igényük emeléséért,
- a tanulócsoporthoz könyvtárhasználati készségének fejlődéséért,
- a fejlődés-lélektani kérdések figyelemmel kíséréséért.

2.3 Célok és feladatok

- felkészíteni a tanulókat az önálló ismeretszerzésre,
- ismerjen meg különböző funkciójú könyvtárakat,
- az információkeresés és feldolgozás technikái, módszereinek minden tantárgy ismeret anyagába, követelményeibe való beépülésére,
- legyenek képesek különböző információforrások használatára, kiválasztására és a bennük talált ismeretek kritikus szemléletű felhasználására, idézésére,
- tudják és ismerjék az információkat értékelni, az írott és íratlan etikai szabályokat betartani,
- legyen igény bennük az állandó továbbhaladásra, a hasznos szabadidő eltöltésére
- felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására,
- az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátításával tudatos, biztos használói magatartás kialakítása.

2.3.1 Általános célok és feladatok évfolyam szerinti bontása

A könyvtárhasználatban ismeretanyaga az általános iskola ismeretanyagaira épül, és szervesen illeszkedik a különböző műveltségi területek követelményrendszeréhez.

7. osztály

Ismerjen más könyvtárakat is az iskolai könyvtáron kívül (legyen olvasó).

Ismerje a különböző könyvtártípusokat.

Tudjon a számítógépes katalógusokban keresni (nem csak az iskolai).

Tudja a kézikönyvek használatát, ismerje az idézés, hivatkozás szabályait.

Minden tantárgyban megjelenik.

8. osztály

Ismerje és használja az elektronikus dokumentumokat, ismerje az adatbázisok típusait, jellemzőit, azok használatát. (Internetes telefonkönyv, szótár, lexikon, atlasz).

Ismerje az elektronikus és a virtuális könyvtárak fogalmát, néhány könyvtárat és azok használatát, gyűjtőkörét (MEK, DIA, NAVA stb.).
Tudjon irodalomjegyzéket készíteni.
Minden tantárgyban megjelenik.

9. évfolyam

Információkeresés hagyományos és számítógépes forrásokból formai és tartalmi szempontok szerint.

Tematikus keresés az országos könyvtárak katalógusaiban.

Közhasznú információk keresése hagyományos és elektronikus forrásokban: pl. egy osztálykirándulás útvonalának, programjának megtervezése, pénzügyi terv- készítés, szelektív irodalomgyűjtés és bibliográfia készítése számítógépes adatbázisok felhasználásával különböző témájú esszék írásához .rejtett ill. ajánló bibliográfia készítés.

Megjelenik osztályfőnöki, matematika, földrajz, rajz-művészettörténet, magyar nyelv és irodalom tantárgyakban.

10. évfolyam

Tájékozódás a könyvtári katalógusokban, segédkönyvekben, folyóiratokban.

Jártasság az irodalomgyűjtésben, rendszerezésben.

Forráshasználat etikai és formai szabályainak ismerete és alkalmazása.

Szakkönyvtárak használati feltételeinek ismerete.

Minden tantárgyban megjelenik.

11. évfolyam

Az önálló ismeretszerzés gyakorlása a cél. Tájékozódás a továbbtanulás irányának megfelelő információs csatornákon.

A szakmai tájékozódás intézményeinek ismerete: szakkönyvtár, információs központ, internet, közhasznú tájékozódás eszközei: információs irodák, pályaválasztási tanácsadók, pályaválasztási tájékoztatók, intézményi nyílt napok, stb.

Cél: a továbbtanulás lehetőségeinek megismerése, szakma területek feltérképezése.

Minden tantárgyban megjelenik.

12. évfolyam

A választott pálya alaposabb megismerése a könyvtár tájékoztató eszközei segítségével.

Tájékozódás a választott szakterület alapvető dokumentumairól (kézikönyvek, szakkönyvek, szakfolyóiratok, internet).

Minden tantárgyban megjelenik.

2.3 Fejlesztési követelmények

A tanuló:

- ismerje a könyvtár alapvető feladatait, elrendezését és típusait,
- tanuljon meg tájékozódni a könyvtárak tereiben,
- ismerje a könyvtári viselkedés alapvető normáit és azokat tartsa is be,
- ismerje az alapvető hagyományos és elektronikus dokumentumokat és tudja is azokat használni,
- ismerje a legfontosabb kézikönyveket (nyomtatott és elektronikus), és tudja is azokat használni,
- tudja a könyvtár katalógusait használni (hagyományos és elektronikus),
- legyen képes a feladatnak megfelelő forrásokat kiválasztani, ezekből információt gyűjteni és feldolgozni,
- tudja az idézés és a hivatkozás szabályait és alkalmazza is őket.

3 Helyi könyvtárhasználati tanterv

A könyvtárhasználatban a kerettanterv egészét átszövi. A forrásalapú ismeretszerzésre vonatkozó ismeretek megjelennek a közös követelményekben, az informatika és a szaktárgyak alapvető követelményrendszerébe építve.

3.1 Magyar nyelv és irodalom órákon

3.1.1 Tanterv a 7-8. évfolyamon

Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése egynyelvű szótárakban, a tanult anyag bővítése különböző információ-hordozókból. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.

Elemi gyakorlatosság a források megjelölésében.

7. évfolyam – évi óraszám: 4

- Önálló tájékozódás a könyvtárban. A kézikönyvtár funkciójának ismerete.
- Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz. Gyűjtőmunka végzése segédkönyvekből. Jegyzet és vázlat készítésének ismerete. Beszámoló készítése megadott forrásból.
- Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segéd-könyv, kézikönyv, ismeret-terjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával.
- A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás és feldolgozás segítséggel (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra.

8. évfolyam – évi óraszám: 4

- Forráskeresés tantárgyi vagy közhasznú problémák megoldásához a könyvtár tárgyi katalógusaiban.
- A kiválasztott források lényegének rögzítése cédulázással.
- Szóbeli vagy írásbeli beszámoló készítése többféle forrás felhasználásával.
- Tárgyi katalógus ismerete, segítséggel keresés végzése benne.
- Forrásjegyzék készítésének ismerete.
- A könyvtár tájékoztató eszközeinek használata (kézikönyvtár, katalógusok).
- Témafeldolgozás végzése egy-két forrással. Cédulázás ismerete.

3.1.2 Tanterv a 9-10. évfolyamon

- Verbális és nem verbális (hangzó, képi és digitális) információk célszerű gyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének, kritikájának és felhasználásának gyakorlása.
- A könyvtári információkeresés ismereteinek bővítése, gyakorlása, múzeumi információk.
- Az internetes adatgyűjtés technikái, hypertextek, linkek használata.
- A források megjelölése, az idézés formai és etikai szabályai, jegyzetek készítése, netikett. A forráskritika technikáinak ismerete.

9. évfolyam – évi óraszám: 4

- Tantárgyi és a mindennapi témákban tájékozódás a könyvtári katalógusokban, adatbázisokban, segéd-könyvekben.
- Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutató munkával a dokumentumok széles skálájának (könyv, folyóirat, videofelvétel, multimédia CD, internet dokumentum stb.) felhasználásával. A dokumentumok, kiválasztása a feladat (téma, probléma) szempontjai szerint, adataik feljegyzése.

- Eligazodás a kézi-, és ismeret-közlő művekben (könyv folyóirat), jártasság szövegek és nem szöveges információik feldolgozásában. A kiválasztott források információinak rögzítése jegyzeteléssel, cédulázással.
- Témafeldolgozás. Információk feldolgozása (rendszerezés, vázlatkészítés). Beszámoló a feladat megoldásáról szóban vagy írásban (idézet, hivatkozás, szemléltető anyagok, forrásjegyzék).
- Forráskeresés a könyvtári tájékoztató eszközök használatával és alapozva. Forrásértékelés és választás, irodalomjegyzék készítése.
- Anyagyűjtés többféle forrásból (verbális, audiovizuális, elektronikus ismerethordozók), jegyzetelés.
- Az információk feldolgozásának és az új szellemi termék létrehozásának gondolati és technikai műveletei.
- Könyvtárhasználati tájékozottság az iskolában, a tanult anyag kibővítése különböző típusú dokumentumokból.

10. évfolyam – évi óraszám: 4

- Forráskeresés a könyvtár hagyományos tájékoztató eszközeiben és elektronikus adatbázisokban (számítógépes könyvtári katalógus, bibliográfia, repertórium, CD-ROM, Internet), a források kritikai értékelése, kiválasztása, forrásjegyzék készítése.
- Hagyományos és elektronikus ismerethordozókból a feladat szempontjából releváns információk kiválasztása, logikai összefüggéseik megállapítása, rendszerezésük.
- A témának és a problémának megfelelő közlési műfaj megválasztása. Szemléltető anyagok kiválasztása, vázlat alapján az írásmű elkészítése, hivatkozások, jegyzetek, a felhasznált forrásokról jegyzék készítése.
- Az információfeldolgozás, idézés, hivatkozás technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete és alkalmazása. A feladat elvégzésének értékelése.
- Az előző évfolyamokon tanult könyvtárhasználati ismeretek összegzése, rendszerezése.
- A forráshasználat etikai normái, formai szabályai Jártasság a könyvtári gyűjtőmunkában.
- Az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete, alkalmazása.

3.2 Művészetek

- Önálló beszámolók készítése a könyvtár és az internet lehetőségei felhasználásával.

3.3 Informatika:

Az informatika mindennapi életünk szerves részévé vált. A földrajzi elhelyezkedésből és az anyagi különbségekből adódó esélyegyenlőtlenség jelentősen csökkenthető az informatikai eszközök és a könyvtári szolgáltatások használatával. Az információ nyilvánossá és mindenki számára hozzáférhetővé válása esélyt ad a demokrácia erősítésére.

3.3.1 Tanterv a 7-8. évfolyamon

- A lakóhelyi könyvtár eszköztárának készségi szintű használata. Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.
- A korosztálynak készült tájékoztató források biztos használata.
- A tanulmányi problémának megfelelő források kiválasztása.
- A bibliográfia hivatkozástechnikájának alkalmazása a leggyakrabban használt dokumentumtípusok esetén.

7. évfolyam – évi óraszám: 3

- A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése.
- A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában.
- Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból.
- Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik.
- Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár.
- Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz.
- Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia).
- Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban.
- Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár.

8. évfolyam – évi óraszám: 3

- Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével.
- A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel.
- A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása.
- Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus.
- Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki.
- Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni.
- Legyen képes – segítséggel – egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával.

3.3.2 Tanterv a 9-10. évfolyamon

A különböző információs intézmények, elektronikus könyvtárak, adatbázisok funkcióinak megismerése. A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak aktív felhasználása a tanulásban.

- Az önművelés, tájékozottság, olvasottság szerepe a mindennapi életben.
- Az információs intézmények funkciói, tájékoztatóeszközei (különös tekintettel a települési könyvtárra).
- A könyvtári információs rendszer szolgáltatásai.
- A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága, esztétikai értéke.
- A kritikus forráshasználat követelménye.
- Kézikönyvek, ismeretterjesztő források önálló kiválasztása, felhasználása tanulmányi célokhoz.

- Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.
- A források alkotói felhasználásának ismerete az etikai normák szerint.

9. évfolyam – évi óraszám: 4

- Tájékozódás a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében.
- Újabb könyvtártípusok megismerése látogatással (tanulmányi kirándulás) vagy közvetett források segítségével.
- A tanult dokumentumok rendszerezése információs értékük szerint.
- Információkeresés hagyományos és számítógépes forrásokból.
- Források keresése (formai és tartalmi szempontok szerint) hagyományos és számítógépes katalógusokban, egyéb adatbázisokban.
- A középiskolai könyvtár terei, állományszerkezete.
- Könyvtártípusok, könyvtári rendszer, raktári rend ismerete.
- Dokumentumtípusok ismerete: nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok.
- Tájékoztató eszközök ismerete: kézikönyvtár, információkereső nyelvek, katalógusok, számítógépes adatbázisok.
- Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében.
- Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.

10. évfolyam – évi óraszám: 3

- Tematikus keresés országos könyvtárak katalógusaiban az Interneten.
- Közhasznú információk keresése hagyományos és elektronikus tájékoztató - forrásokban (pl. egy osztálykirándulás útvonalának, programjának megtervezése).
- Szelektív irodalomgyűjtés és bibliográfia készítése számítógépes adatbázisok felhasználásával különböző témákhoz, tantárgyi feladatokhoz.
- Könyvtári és egyéb információs rendszerek ismerete: telefonkönyv, menetrend, katalógusok stb.
- Bibliográfia fogalmának ismerete, használata: rejtett, illetve ajánló bibliográfia.
- Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.
- Tudjon irodalomjegyzéket készíteni a megtalált forrásokról.
- Tudjon tájékozódni a forrásokban, ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait, etikai normáit.

3.4 Az osztályfőnöki nevelés helyi programjának összeállításához

7. évfolyam – évi óraszám: 2

- A különböző könyvtártípusok bemutatása és a használatukból eredő önművelési lehetőségek tudatosítása.
- Könyvtártípusok ismerete:
 - nemzeti könyvtár
 - szakkönyvtárak
 - muzeális könyvtár
- Tájékozódás a lakóhelyen vagy közelében található könyvtárakról.
- Látogatás egy közeli könyvtárban, tájékozódás funkciójáról, szolgáltatásairól (előzetesen megadott szempontok alapján). A tapasztalatok megbeszélése.
- Ismerkedés a nemzeti könyvtárunkkal róla készült dokumentumokból (könyv, video, CD)
- Beszélgetés a könyvtárak történetéről muzeális könyvtárak bemutatásával (könyv, video, CD).

8. évfolyam – évi óraszám: 3

- A tanulók könyvtárhasználati szokásainak, könyvtárra épülő tanulási módszereinek, technikájának fejlesztése.
- A könyvtár mindennapi tájékozódásban betöltött szerepének tudatosítása.
- A könyvtár mindennapi tájékozódásban betöltött szerepének tudatosítása. A mindennapi tájékozódásban egyre nagyobb szerepet játszik a könyvtárban fokozatosan hozzáférhető Internet. Ahol a világméretű hálózat elérhető, értelemszerűen bekapcsolható a tanulók közhasznú tájékozódásába.
- A szellemi munka technikája: tanulási szokások, a forrásalapú tanulás munkamódszerei, hatékony olvasási technikák
- A mindennapi tájékozódás forrásai és használatuk:
- sajtótermékek: napilap, hetilap, folyóirat stb.
- rádió, televízió, számítógépes hálózat
- Beszélgetés a tanulási szokásokról, problémákról.
- A tanulási stílusok megismerése, önelemzés.
- Beszélgetés a tanulási módszerekről, a tanulási stílusnak és módszereknek megfelelő eljárások keresése.
- A tudatos tanulási szokások kialakításában segítő források keresése és feldolgozása.
- Beszélgetés a mindennapi tájékozódási szokásokról.
- A sajtótermékek, a rádió és a televízió híreinek összehasonlítása információk értékük szerint.
- Tipikus problémahelyzetek szimulálásával és megoldásával tapasztalatszerzés arról, hogy milyen gyors tájékoztatást nyújt az iskolai és a lakóhelyi könyvtár.

9. évfolyam – évi óraszám: 3

- Az iskolaváltást követő új intézmény könyvtári környezetébe való problémamentes beilleszkedés segítése.
- A tanulók tanulmányi munkájának és önművelésének könyvtári eszközökkel való támogatása és motiválása.
- A tanulók könyvtárhasználata:
 - a könyvtárhasználati felkészültség diagnosztikus mérése (A mérés a középiskolai könyvtárhasználati ismeretek tanítási-tanulási programjának kialakításához szükséges és ahhoz, hogy információt szerezhessünk a felzárkóztató és tehetséggondozó programok tervezésében.)
 - tájékozódás a tanulók könyvtárhasználati és olvasási szokásai
 - differenciált fejlesztő stratégia a meglévő könyvtárhasználói kultúra szintre hozása, elmélyítése érdekében és az adott képzési szint szükségleteinek megfelelően.
- Tesztek kitöltése, gyakorlati feladatok megoldása a könyvtárhasználati ismeretek egyéni szintjének megállapítására.
- Irányított beszélgetés a felmérés tapasztalatairól, arról, hogy a tanulók tanulási tevékenységükben, önművelésében, mindennapi tájékozódásában, szabadidős tevékenységükben milyen szerepet játszik a könyvtár, a könyv és egyéb ismeretforrások felhasználása.

10. évfolyam – évi óraszám: 2

- A különböző könyvtártípusok bemutatása és a használatukból eredő önművelési lehetőségek tudatosítása. (Egy-egy szakkönyvtár vagy nagyobb közművelődési könyvtár szakrészlegének közvetlen megismerése tanulmányi kiránduláson is történhet. A látogatásra felkészülhetnek a tanulók a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó szakterületekre és a szolgáltatásokra vonatkozó kérdésekkel.)
- Könyvtártípusok:
 - lakóhelyi közművelődési könyvtár szakrészlege(i)
 - szakkönyvtárak
 - gyűjtőköre,
 - szolgáltatásai
- Tájékozódás a szakkönyvtárak funkciójáról.
- A lakóhelyen vagy a környékén működő szakkönyvtárak (vállalati, kutatóintézeti stb.) megismerése.
- A továbbtanulási céloknak, ill. a szakiránynak megfelelő szakkönyvtárak közvetett (videó, CD) vagy látogatás formájában való megismerése.
- Ismerkedés a pályaeorientációnak megfelelő szakkönyvtárak szolgáltatásaival, hálózaton elérhető tájékoztató eszközeivel, információival.

11. évfolyam – évi óraszám: 3

A 11. évfolyamra javasolt osztályfőnöki foglalkozások célja, hogy az önálló információszerezést gyakorolják a tanulók, miközben minél pontosabb ismeretek alapján határozhatják meg továbbtanulásuk irányait vagy jövőendő hivatásukat, szakmájukat.

- A szakmai tájékozódás intézményei és eszközei:
 - országos tudományos könyvtár
 - szakkönyvtár
 - információs központ
 - Internet
- A közhasznú tájékozódás intézményei és eszközei:
 - információs iroda
 - pályaválasztási tanácsadó
 - pályaválasztási tájékoztató
 - intézményi nyílt napok
 - tömegkommunikációs eszközök
 - internet
- Továbbtanulási lehetőségek keresése a közhasznú tájékozódás eszközeiben.
- A szakirány, a szakterület pontosabb megismerése a szakmai tájékozódás intézményeinek és eszközeinek segítségével (szakkönyvtár, információs központ felkeresése, információkérés elektronikus levelezéssel, tájékozódás az interneten).

12. évfolyam – évi óraszám: 3

A foglalkozások célja, hogy segítse a tanulók felkészülését a felsőfokú képzésre a választott pályáról, ill. szakterületről szerezhető minél több aktuális ismerettel.

- Szakmai tájékozódás a gyakorlatban.
- A választott pálya alaposabb megismerése a könyvtár tájékoztató eszközeinek és forrásainak használatával.
- Tájékozódás a választott szakterület alapvető dokumentumairól (kézikönyvek, szakkönyvek, szakmai folyóiratok).
- Ismerkedés a választott szakterület legfrissebb eredményeivel, aktuális problémáival (szakfolyóiratok, Internet).
- Tesztek kitöltése, gyakorlati feladatok megoldása a könyvtár-használati ismeretek egyéni szintjének megállapítására.
- Irányított beszélgetés a felmérések tapasztalatairól, hogy a tanulók tanulási tevékenységükben, önművelésében, mindennapi tájékozódásában, szabadidős tevékenységében milyen szerepet játszik a könyvtár, a könyv és egyéb ismeretforrások felhasználása.

Könyvtárpedagógiai tanterv

Jelen dokumentum az Ady Endre Gimnázium Könyvtárpedagógiai Programjának kiegészítése.²

1 A 2012-es Nemzeti Alaptanterv alapján meghatározott óraszámok

2 Az alapfokú nevelés-oktatás záró szakasza (5–8. évfolyam)

2.1 Általános fejlesztési követelmények

7–8. évfolyam	9–10. évfolyam	11–12. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom Informatika	Magyar nyelv és Informatika	Osztályfőnöki (javaslat)
3+3= 6 informatika 4+4= 8 magyar 2+2 =4 osztályfőnöki (javaslat)	4+3=7 informatika 4+4=8 magyar 3+2=5 osztályfőnöki (javaslat)	3+3= 6 (javaslat)
Összesen: 14/4/óra	Összesen: 15/5/ óra	Összesen: /6/ óra

- Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, **tudja igénybe venni szolgáltatásait**. Használja rendszeresen az iskolai könyvtárat. Ismerje és alkalmazza a **könyvtárhasználat szabályait** és kövesse a könyvtárban való **viselkedés normáit**.
- A **dokumentumtípusok** formai és tartalmi sajátosságainak ismeretében legyen képes önálló használatukra. Lássa, hogy a technika fejlődésével az információk **folyamatosan változó** ismerethordozókon jelennek meg, és szerezzen tapasztalatokat ezek használatában.
- Ismerje a **kézikönyvtár** szerepét a tájékozódásban. Iskolai feladatai megoldásához és mindennapi tájékozódásához tudja önállóan kiválasztani és használni a megfelelő segédkönyveket. Tudjon különböző szempontok szerint **dokumentumokat keresni** a könyvtár katalógusaiban, adatbázisaiban.
- Tudjon feladataihoz **forrásokat választani**, megadott szempontok alapján belőlük **információkat szerezni**, és elvégzett munkájáról **beszámolni**. Tudjon a dokumentumokból szabályosan **idézni** és a forrásokra hivatkozni.
- Tapasztalatai alapján lássa a **könyvtárnak** az ismeretszerzésben, a szabadidő tartalmas eltöltésében betöltött **szerepét**. Az iskolai könyvtár rendszeres igénybevételén túl ismerje meg és használja a **lakóhelyi közkönyvtárat** is. Szerezzen tapasztalatokat arról, hogy **az új technológiákon alapuló informatikai eszközök** kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.

² Dán Krisztina, Haralyi Ervinné: Könyvtárhasználati ismeretek a kerettantervben c. munkája felhasználásával

2.2.1 7. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika		
Évi óraszám: 3		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése • A kézikönyvtár jellemző könyvtípusainak használata szaktárgyi feladatok megoldásában • Különböző típusú könyvtárak megismerése könyvtárlátogatással, ill. közvetett forrásokból 	<ul style="list-style-type: none"> • Kézikönyvtár: könyvtípusok, használati jellemzőik • Könyvtártípusok: nemzeti könyvtár, szak-, köz- és iskolai könyvtár 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy milyen könyvtípusok tartoznak a kézikönyvtárhoz • Tudjon információt keresni segédkönyvekben (szótár, lexikon, enciklopédia) • Szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közművelődési könyvtárban • Tudja, hogy hazánk nemzeti könyvtára az Országos Széchényi Könyvtár
Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom		
Évi óraszám: 4		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • Önálló tájékozódás a könyvtárban • Anyaggyűjtés különböző tantárgyak témáihoz • Egyszerűbb témák önálló feldolgozása a könyvtár dokumentumainak (segédkönyv, kézikönyv, ismeretterjesztő könyv, folyóirat stb.) felhasználásával • A forrásfeldolgozás lépéseinek alkalmazása: a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés, forrásválasztás és -feldolgozás segítséggel (jegyzetelés, rendszerezés, vázlatkészítés), beszámoló (szóban vagy írásban), hivatkozás a forrásra 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár dokumentumainak felhasználása különféle témák feldolgozásában 	<ul style="list-style-type: none"> • A kézikönyvtár funkciójának ismerete • Gyűjtőmunka segédkönyvekből • Jegyzet és vázlat készítése • Beszámoló megadott forrásból

2.2.2 8. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika		
Évi óraszám: 3		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • Források keresése szaktárgyi feladatokhoz tárgyi katalógusok segítségével • A keresett téma kifejezése tárgyszóval, ill. szakjelzettel • A tematikus keresés lépéseinek felismerése, gyakorlása 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyi katalógusok: szakkatalógus, tárgyszó katalógus 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a tárgyszó, ill. szakjelzet a könyv tartalmát fejezi ki • Tudjon a szakjelzet alapján a szabadpolcon ismeretterjesztő műveket keresni • Legyen képes – segítséggel – egyszerű keresési feladatokat megoldani a tárgyi katalógus felhasználásával
Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom		
Évi óraszám: 4		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • Forráskeresés tantárgyi vagy közhasznú problémák megoldásához a könyvtár tárgyi katalógusaiban • A kiválasztott források lényegének rögzítése cédulázással • Szóbeli vagy írásbeli beszámoló készítése többféle forrás felhasználásával 	<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyi katalógus • Forrásjegyzék • Cédulázás 	<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtár tájékoztató eszközeinek használata (kézikönyvtár, katalógusok) • Keresés segítséggel a könyvtár tárgyi katalógusaiban • Témafeldolgozás egy-két forrással

3 A könyvtárhasználat oktatásának célja a középfokú oktatási intézményekben

A középfokú nevelésben-oktatásban az informatika oktatásának alapvető célja az 1–8. évfolyam céljaihoz hasonlóan az, hogy felkészítse a tanulókat a megfelelő információszerezési, tárolási, feldolgozási és átadási technikákra, valamint megismertesse velük az információkezelés jogi és etikai szabályait. Ennek leghatékonyabb módját a több éven keresztül tanult informatika tantárgy (számítástechnika és könyvtárhasználat) és az iskolai élet egészét átható informatikai (könyvtárhasználatra) nevelés biztosíthatja.

3.1 Célkitűzések

- A tanulók felkészítése az információs társadalom kihívásainak fogadására: az információszerezés kibővülő lehetőségeinek felhasználására, az információk elérésére, kritikus szelekciójára, feldolgozására és a folyamat értékelésére.
- A könyvtárra alapozott önművelés képességének kialakítása, fejlesztése a könyvtári információs rendszer lehetőségeinek felhasználásával.
- A forrásokat komplex és alkotó módon alkalmazó tanulási technikák és módszerek kifejlesztése.
- Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátításával tudatos, biztos használói magatartás kialakítása.
- A könyvtárhasználati tudás eszköz jellegű beépítése a tanulók tantárgyi képzéséhez, iskolai fejlődéséhez és a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerezésbe és -feldolgozásba.
- A forrásfelhasználás etikai szabályainak elsajátítása és a normakövetés követelményének elfogadtatása.
- A különböző társadalmi szerepekbe beilleszkedni képes, azokat szükség szerint változtatni és bennük hasznosan tevékenykedni tudó személyek nevelése.

3.2 A középiskolai nevelés-oktatás (9–12. évfolyam)

3.2.1 Általános fejlesztési követelmények

- A tanuló ismerje meg és **igényelje** a könyvtárak szolgáltatásait. Rendszeres, sokoldalú könyvtári tevékenységével alakuljon ki biztos **használói magatartása**.
- Legyen tisztában a különböző **dokumentumtípusok** (hagyományos és legújabb technológiákon alapuló ismerethordozók), tömegkommunikációs és hálózaton elérhető források sajátos közlésmódjával, **információs és esztétikai értékével**. Tanulmányaihoz és érdeklődése szerint **tudja szelektálni** és alkotó módon **felhasználni** a különböző információs forrásokat.
- Az iskolai és mindennapi problémahelyzeteknek megfelelően tudja kiválasztani a megoldást jelentő könyvtári **tájékoztató segédleteket** (kézikönyvtár, a könyvtár katalógusok, hagyományos, elektronikus és hálózaton elérhető, bibliográfiai, illetve egyéb adatbázisok), és legyen képes információhordozókat, **információkat keresni** belőlük.
- Legyen képes feladatához a probléma és az ismeretkör jellegének megfelelő könyvtártípust, tájékoztató eszközt, dokumentumtípust kiválasztani. Tudja alkalmazni a **szelektív anyaggyűjtés** teljes műveletsorát, és eredményéről tudjon **forrásjegyzéket** készíteni. Tudjon feladata megoldásáról **beszámolni** a különböző forrásokból szerzett információk elemezése és rendszerezése alapján önállóan megválasztott közlésformában. Munkája közben tegyen eleget a forrásfelhasználással kapcsolatos **etikai követelményeknek**.

- Értse meg a különböző **könyvtártípusoknak** az önművelésben, a felsőfokú tanulmányokban, a szakmai ismeretszerzésben, a közhasznú tájékozódásban betöltött **szerepét** és tudja igénybe venni szolgáltatásaikat. Ismerje a **korszerű technológiákon** alapuló könyvtári ismerethordozókból, adatbázisokból, számítógépes hálózatokból való információszerzés lehetőségét, módját. Legyen felkészült arra, hogy a könyvtári rendszerben és a számítógépes világhálózaton hozzáférhető **információs forrásokat** **szükségleteinek és érdekeinek megfelelően** tudja használni.

3.2.1.1 9. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika		
Évi óraszám: 4		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében • Újabb könyvtártípusok megismerése látogatással (tanulmányi kirándulás) vagy közvetett források segítségével • A tanult dokumentumok rendszerezése információs értékük szerint • Információkeresés hagyományos és számítógépes forrásokból • Források keresése (formai és tartalmi szempontok szerint) hagyományos és számítógépes katalógusokban, egyéb adatbázisokban 	<ul style="list-style-type: none"> • A középiskolai könyvtár terei, állományszerkezete Raktári rend • Könyvtártípusok, könyvtári rendszer • Dokumentumtípusok: nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok • Tájékoztató eszközök: kézikönyvtár, információkereső nyelvek, katalógusok, számítógépes adatbázisok 	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állomány-szerkezetében • Tudjon forrásokat keresni a könyvtár katalógusaiban • Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból • Ismerje a könyvtártípusokat

Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom		
Évi óraszám: 4		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • Tantárgyi és a mindennapi témákban tájékozódás a könyvtári katalógusokban, adatbázisokban, segédkönyvekben • Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutató munkával a dokumentumok széles skálájának (könyv, folyóirat, videofelvétel, multimédia CD, internet dokumentum stb.) felhasználásával. A dokumentumok, kiválasztása a feladat (téma, probléma) szempontjai szerint, adataik feljegyzése • Eligazodás a kézi-, és ismeret-közlő művekben (könyv folyóirat), jártasság szövegek és nem szöveges információik feldolgozásában. • A kiválasztott források információinak rögzítése jegyzeteléssel, cédulázással • A információk feldolgozása (rendszerzés, vázlatkészítés) • Beszámoló a feladat megoldásáról szóban vagy írásban (idézet, hivatkozás, szemléltető anyagok, forrásjegyzék) 	<ul style="list-style-type: none"> • Témafeldolgozás • Forráskeresés a könyvtári tájékoztató eszközök használatával és alapozva. Forrásértékelés, -választás, irodalomjegyzék készítése. • Anyagújtás többféle forrásból (verbális, audiovizuális, elektronikus ismerethordozók), jegyzetelés • Az információk feldolgozásának és az új szellemi termék létrehozásának gondolati és technikai műveletei 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtárhasználati tájékozottság az iskolában, a tanult anyag kibővítése különböző típusú dokumentumokból • Jegyzet, vázlat készítése írott szövegről

3.2.1.2 10. évfolyam

Befogadó tárgy: informatika		
Évi óraszám: 3		
Belépő tevékenységformák	Tartalom	A továbbhaladás feltételei
<ul style="list-style-type: none"> • Tematikus keresés országos könyvtárak katalógusaiban az Interneten • Közhasznú információk keresése hagyományos és elektronikus tájékoztató 	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtári és egyéb információs rendszerek • A közhasznú tájékozódás forrásai, eszközei (internet, pályaválasztási tanácsadó, 	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból • Tudjon irodalomjegyzéket készíteni a megtalált forrásokról

<p>forrásokban (pl. egy osztálykirándulás útvonalának, programjának megtervezése)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szelektív irodalomgyűjtés és bibliográfia készítése számítógépes adatbázisok felhasználásával különböző témákhoz, tantárgyi feladatokhoz 	<p>telefonkönyv, menetrend, katalógusok stb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibliográfia: rejtett, illetve ajánló bibliográfia 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait, etikai normáit • Tudjon tájékozódni a közhasznú információs forrásokban
<p>Befogadó tárgy: magyar nyelv és irodalom Évi óraszám: 4</p>		
<p>Belépő tevékenységformák</p>	<p>Tartalom</p>	<p>A továbbhaladás feltételei</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Forráskeresés a könyvtár hagyományos tájékoztató eszközeiben és elektronikus adatbázisokban (számítógépes könyvtári katalógus, bibliográfia, repertórium, CD-ROM, Internet), a források kritikai értékelése, kiválasztása, forrásjegyzék készítése • Hagyományos és elektronikus ismerethordozókból a feladat szempontjából releváns információk kiválasztása, logikai összefüggéseik megállapítása, rendszerezésük • A témának és a problémának megfelelő közlési műfaj megválasztása. Szemléltető anyagok kiválasztása, vázlat alapján az írásmű elkészítése, hivatkozások, jegyzetek, a felhasznált forrásokról jegyzék készítése • Az információfeldolgozás, idézés, hivatkozás technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete és alkalmazása • A feladat elvégzésének értékelése 	<ul style="list-style-type: none"> • Az előző évfolyamokon tanult könyvtárhasználati ismeretek összegzése, rendszerezése • A forráshasználat etikai normái, formai szabályai 	<ul style="list-style-type: none"> • Jártasság a könyvtári gyűjtőmunkában • Az információfeldolgozás, az idézés technikai szabályainak és etikai normáinak ismerete, alkalmazása

3.3 Az osztályfőnöki nevelés helyi programjának összeállításához (7–12. évfolyam)

Nevelési cél → megjegyzés	Tartalmak	Tanulói tevékenységek
7. évfolyam Javasolt évi óraszám: 2		
<p>A különböző könyvtártípusok bemutatása és a használatukból eredő önművelési lehetőségek tudatosítása</p> <p>→ Az újabb könyvtártípus megismerése tanulmányi kirándulás keretében is történhet. Ebben az esetben a tanulók gyűjtőmunkát végezhetnek a kiválasztott könyvtárral kapcsolatban, és a kirándulást megelőző osztályfőnöki órán beszámolhatnak róla, így készítve elő a kirándulást.</p>	<p>Könyvtártípusok</p> <ul style="list-style-type: none"> - nemzeti könyvtár - szakkönyvtárak - muzeális könyvtár 	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a lakóhelyen vagy közelében található könyvtárakról • Látogatás egy közeli könyvtárban, tájékozódás funkciójáról, szolgáltatásairól (előzetesen megadott szempontok alapján) <p>A tapasztalatok megbeszélése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerkedés a nemzeti könyvtárunkkal róla készült dokumentumokból (könyv, video, CD) • Beszélgetés a könyvtárak történetéről muzeális könyvtárak bemutatásával (könyv, video, CD)
8. évfolyam Javasolt évi óraszám: 3		
<p>A tanulók könyvtárhasználati szokásainak, könyvtárra épülő tanulási módszereinek, technikájának fejlesztése</p> <p>A könyvtár mindennapi tájékozódásban betöltött szerepének tudatosítása</p> <p>→ A mindennapi tájékozódásban egyre nagyobb szerepet játszik a könyvtárban fokozatosan hozzáférhető Internet. Ahol a világméretű hálózat elérhető, értelemszerűen bekapcsolható a tanulók közhasznú tájékozódásába.</p>	<p>A szellemi munka technikája: tanulási szokások, a forrásalapú tanulás munkamódszerei, hatékony olvasási technikák</p> <p>A mindennapi tájékozódás forrásai és használatuk</p> <ul style="list-style-type: none"> - sajtótermékek: napilap, hetilap, folyóirat stb. - rádió, televízió, számítógépes hálózat 	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés a tanulási szokásokról, problémákról • A tanulási stílusok megismerése, önelemzés • Beszélgetés a tanulási módszerekről, a tanulási stílusnak és módszereknek megfelelő eljárások keresése • A tudatos tanulási szokások kialakításában segítő források keresése és feldolgozása • Beszélgetés a mindennapi tájékozódási szokásokról • A sajtótermékek, a rádió és a televízió híreinek összehasonlítása információs értékük szerint • Tipikus problémahelyzetek szimulálásával és megoldásával tapasztalatszerzés arról, hogy milyen gyors tájékoztatást nyújt az iskolai és a lakóhelyi könyvtár

9. évfolyam Javasolt évi óraszám: 3		
<p>Az iskolaváltást követő új intézmény könyvtári környezetébe való problémamentes beilleszkedés segítése</p> <p>A tanulók tanulmányi munkájának és önművelésének könyvtári eszközökkel való támogatása és motiválása</p> <p>→ A mérés a középiskolai könyvtárhasználati ismeretek tanítási-tanulási programjának kialakításához szükséges és ahhoz, hogy információt szerezhessünk a felzárkóztató és tehetséggondozó programok tervezésében.</p>	<p>A tanulók könyvtárhasználat</p> <ul style="list-style-type: none"> - a könyvtárhasználati felkészültség diagnosztikus mérése - tájékozódás a tanulók könyvtárhasználati és olvasási szokásai - differenciált fejlesztő stratégia a meglévő könyvtárhasználói kultúra szintre hozása, elmélyítése érdekében és az adott képzési szint szükségleteinek megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> • Tesztek kitöltése, gyakorlati feladatok megoldása a könyvtárhasználati ismeretek egyéni szintjének megállapítására • Irányított beszélgetés a felmérés tapasztalatairól, arról, hogy a tanulók tanulási tevékenységükben, önművelésükben, mindennapi tájékozódásukban, szabadidős tevékenységükben milyen szerepet játszik a könyvtár, a könyv és egyéb ismeretforrások felhasználása
10. évfolyam Javasolt évi óraszám: 2		
<p>A különböző könyvtártípusok bemutatása és a használatukból eredő önművelési lehetőségek tudatosítása</p> <p>→ Egy-egy szakkönyvtár vagy nagyobb közművelődési könyvtár szakrészlegének közvetlen megismerése tanulmányi kiránduláson is történhet. A látogatásra felkészülhetnek a tanulók a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó szakterületekre és a szolgáltatásokra vonatkozó kérdésekkel.</p>	<p>Könyvtártípusok</p> <ul style="list-style-type: none"> • lakóhelyi közművelődési könyvtár szakrészlege(i) • szakkönyvtárak <ul style="list-style-type: none"> – gyűjtőköre, – szolgáltatásai 	<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódás a szakkönyvtárak funkciójáról • A lakóhelyen vagy a környékén működő szakkönyvtárak (vállalati, kutatóintézeti stb.) megismerése • A továbbtanulási céloknak, ill. a szakiránynak megfelelő szakkönyvtárak közvetett (videó, CD) vagy látogatás formájában való megismerése • Ismerkedés a pályaorientációnak megfelelő szakkönyvtárak szolgáltatásaival, hálózaton elérhető tájékoztató eszközeivel, információival

11. évfolyam Javasolt évi óraszám: 3		
<p>A 11. évfolyamra javasolt osztályfőnöki foglalkozások célja, hogy az önálló információszerzést gyakorolják a tanulók, miközben minél pontosabb ismeretek alapján határozhatják meg továbbtanulásuk irányait vagy jövőendő hivatásukat, szakmájukat</p>	<p>A szakmai tájékozódás intézményei és eszközei</p> <ul style="list-style-type: none"> - országos tudományos könyvtár - szakkönyvtár - információs központ - Internet <p>A közhasznú tájékozódás intézményei és eszközei</p> <ul style="list-style-type: none"> - információs iroda - pályaválasztási tanácsadó - pályaválasztási tájékoztató - intézményi nyílt napok - tömegkommunikációs eszközök - internet 	<ul style="list-style-type: none"> • Továbbtanulási lehetőségek keresése a közhasznú tájékozódás eszközeiben • A szakirány, a szakterület pontosabb megismerése a szakmai tájékozódás intézményeinek és eszközeinek segítségével (szakkönyvtár, információs központ felkeresése, információkérés elektronikus levelezéssel, tájékozódás az interneten)
12. évfolyam Javasolt évi óraszám: 3		
<p>A foglalkozások célja, hogy segítse a tanulók felkészülését a felvételi vizsgára, ill. a felsőfokú képzésre a választott pályáról, ill. szakterületről szerezhető minél több aktuális ismerettel</p>	<p>Szakmai tájékozódás a gyakorlatban</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A választott pálya alaposabb megismerése a könyvtár tájékoztató eszközeinek és forrásainak használatával • Tájékozódás a választott szakterület alapvető dokumentumairól (kézikönyvek, szakkönyvek, szakmai folyóiratok) • Ismerkedés a választott szakterület legfrissebb eredményeivel, aktuális problémáival (szakfolyóiratok, Internet) • Tesztek kitöltése, gyakorlati feladatok megoldása a könyvtárhasználati ismeretek egyéni szintjének megállapítására • Irányított beszélgetés a felmérés tapasztalatairól arról, hogy a tanulók tanulási tevékenységükben, önművelésében, mindennapi tájékozódásában, szabadidős tevékenységében milyen szerepet játszik a könyvtár, a könyv és egyéb ismeretforrások felhasználása

3.4 Ajánlás a könyvtárhasználat megtervezéséhez a különböző szaktárgyakban (avagy: mire lehet alapozni a tantárgyi könyvtárhasználatot a különböző évfolyamokon?)

A könyvtárhasználati képzést befogadó területek (informatika, magyar nyelv, osztályfőnöki nevelés) könyvtárismereti és műveleti követelményei által meghatározott használói tudást **minden tantárgy felhasználhatja**, és szükségletei szerint továbbfejleszheti. A könyvtár ugyanis bármely ismeretterület, tantárgy keretében felmerülő probléma megoldásához **eszközt, módszert kínál**, segítve ezzel a tanulók tanulási, kommunikációs képességeinek fejlesztését, önművelési szokásaik kialakítását. Azt is látnunk kell, hogy a könyvtárra alapozott ismeretszerzés nemcsak a tantárgyak belső összefüggéseinek feltárására ad lehetőséget, hanem elősegíti a **különböző tantárgyak kapcsolatának bemutatását is**. A könyvtár állománya a tudományok egészét, teljességét testesíti meg, ezzel teret enged a tantárgyak közötti szabad asszociációknak, hozzájárul a tanulók egységes világlképének kialakításához.

A könyvtárhasználat megtervezéséhez minden tantárgy keretében át kell gondolni a könyvtári ismeretsajátításra legalkalmasabb témaköröket, pedagógiai módszereket, tanulói tevékenységeket. Mindenekelőtt az adott tantárgy főbb könyvtári ismerethordozóit, eszközeit kell megismertetni a tanulókkal, majd ezek felhasználásához a tanulói aktivitásnak teret engedő, valamint a tananyag jellegének megfelelő feladatokat rendelni. A könyvtári munkával kapcsolatban mindig várjuk el a tanulótól, hogy felhasznált forrásait pontosan azonosítsa, legfontosabb adataikat rögzítse (szerző, cím, kiadás helye, kiadó neve, kiadás éve).

A könyvtár tantárgyközi felhasználásához az alábbiakban olyan **feladattípusokat, tevékenységformákat** szeretnénk javasolni, amelyek a könyvtári alaptudásra építve eredményesen alkalmazhatóak a szaktárgyi ismeretszerzésben. Ezek a feladatok példaként állnak itt, analógiájukra vagy más szempont szerint a tantárgy szükségletei szerint változtathatók.

Az egyes évfolyamokon csak a tantervek által előírt új ismereteket, követelményeket jeleztük. A nevelési feladat jellegéből adódóan azonban minden évfolyamon támaszkodhatunk az előző évfolyamokon tanultakra, és a korosztálynak megfelelő szinten alkalmazhatjuk a korábban leírt ismereteket, tevékenységeket, feladattípusokat.

3.4.1 7. évfolyam

Alapvető ismeretek és tevékenységek

- A kézikönyvtár dokumentumainak ismerete és használata.
- Egyszerűbb tantárgyi témák feldolgozása egy-két nyomtatott forrás felhasználásával.

Tevékenységek, feladattípusok

- Tájékozódás arról, hogy a kézikönyvtárban milyen segédkönyvek találhatóak egy-egy tantárgyhoz (pl. a történelemhez: általános lexikon, életrajzi lexikon, történelmi fogalomtár, kronológia, történelmi atlasz stb.).
- Különböző tantárgyakhoz kapcsolódó ismeretterjesztő szöveg önálló feldolgozása segédkönyvekkel (ismeretterjesztő könyv vagy folyóirat szövegrészletei).
- Feladat önálló megoldása a könyvtárban (a téma pontos megfogalmazása, problémafelvetés forrásválasztás segítségével, a megfelelő szövegrész feldolgozása, jegyzetelés, beszámoló a jegyzet alapján, írásban vagy szóban).

3.4.2 8. évfolyam

Alapvető ismeretek és tevékenységek

- Ismeri és segítséggel használni tudja a tárgyi katalógusok ismerete és használata.
- Feladatok önálló megoldása több forrás felhasználásával.

Tevékenységek, feladattípusok

- Forrásgyűjtés különböző tantárgyak témáihoz a könyvtár tárgyi katalógusából, irodalomjegyzék készítése.
- A jegyzéken szereplő művek megkeresése a polcon.
- Az adott szinten leginkább használható művek kiválasztása, bemutatása.
- Anyaggyűjtés a kiválasztott művekből (jegyzetelés, cédulázás).
- A gyűjtött anyag rendszerezése, vázlatkészítés.
- Önálló beszámoló írásban vagy szóban (a feladatsor többlépcsős, alkalmas a differenciálásra).

3.4.3 9–10. évfolyam

Alapvető ismeretek és tevékenységek

- Az iskola könyvtárának ismerete, eligazodás a közművelődési könyvtárban.
- A különféle dokumentumtípusok (könyv, napilap, hetilap, folyóirat elektronikus dokumentumok) használata.
- Tájékozódás a könyvtár katalógusaiban, számítógépes adatbázisaiban és a hálózaton.
- Különböző témák önálló feldolgozása nyomtatott (könyv, időszaki kiadványok), audiovizuális (hangkazetta, hanglemez, CD-lemez, videokazetta, és digitális források (CD-ROM, multimédia CD, Internet dokumentum stb.) segítségével.

Tevékenységek, feladattípusok

- Ajánló irodalomjegyzék (bibliográfia) készítése különböző tananyagrészek feldolgozásához.
- Témafigyelés a sajtóban és a tömegkommunikáció egyéb forrásaiban (rádió, televízió), valamint az interneten.
- Új tananyagrészek feldolgozása a könyvtárban a tantárgy irodalmának (segédkönyvek, kézikönyvek, ismeretközlő művek, folyóiratok, audiovizuális és digitális ismeret-hordozók) felhasználásával csoportmunkában.
- A tananyag bizonyos részeinek önálló feldolgozása könyvtári források felhasználásával írásbeli beszámoló, házidolgozat készítése, kiselőadás megtartása.

4 A fenti tevékenységek megszervezése során

A tanár feladata

- A feldolgozandó tananyag rész kiválasztása (olyan téma, amelyhez elég irodalom, illetve forrás áll rendelkezésre, és amelyhez a tanuló rendelkezik előismeretekkel).
- A feladat egyértelmű kijelölése.
- Útmutatások a probléma megoldásának menetéhez.
- Az elvégzett feladat értékelése.

A tanuló feladata

- A téma fogalmainak pontos meghatározása (tájékozódás a segédkönyvekben).
- A probléma pontos megfogalmazása (egyértelmű keresőkérdés és szempontok).
- Tájékozódás a könyvtárban (katalógusokban, számítógépes adatbázisokban).
- A megfelelő források kiválasztása.
- Információgyűjtés (jegyzetelés, cédulázás).
- Rendszerezés, vázlatkészítés.

- A témáról szóló önálló beszámoló elkészítése (idézetek, hivatkozások szabályos alkalmazása).
- Jegyzék készítése a felhasznált irodalomról.

A 9. évfolyamon a könyvtárhasználati tantervek követelményei értelmében a tanulók használni tudják a dokumentumokat és a könyvtárat. Erre a tudásra minden tantárgy tanításánál számíthatunk. Bízást adhatunk tanítványainknak olyan önálló feladatot, amely a könyvtárhasználat területén szerzett tudásukra épül. A könyvtárhasználatra épülő módszerek természetes lehetőséget kínálnak a tanulói aktivitásra, az oktatás differenciált megszervezésére, mivel több egymásra épülő, különböző nehézségi szintet jelentő feladatelemből állnak. Ha a tanulók különböző forrásokkal dolgoznak, figyelmüket fel kell hívnunk arra, hogy a bennük lévő információkat fogadják kritikával, igyekezzenek meggyőződni hitelességéről.